

POROČILA

SLOVENSKE FRANČIŠKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA



LETO 2023 • LXXVI • ŠTEVILKA

2



NASLOVNIK PROVINCE	
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919 0039 06 638 02 92
Stane Zore ljubljski nadškof in metropolit Ciril-Metodov trg 4 p.p. 1990, 1001 Ljubljana stane.zore@ofm.si	01 234 26 00
Provincialni minister Marjan Čuden Prešernov trg 4 1000 Ljubljana	+386 1 242 9310
BREZJE Brezje 72 4243 BREZJE brezje@ofm.si	04 537 07 **
<i>Viktor</i> <i>Polikarp</i> <i>Krizostom</i> <i>Tomaž</i> <i>Milan</i> <i>Robert</i> <i>Tadej I.</i> <i>Zakristija</i> <i>Romarski urad</i>	02 04 06 09 11 18 041 802 341 26 00
KAMNIK Francišksanski trg 2 1241 KAMNIK http://franciskani-kamnik.rkc.si franciskani.kamnik@t-2.si kamnik@ofm.si	064 179 910
<i>p. mag. Ciril A. Božič</i> <i>p. Franci Seničar</i>	031 773 900 059 366 484 <i>mobitel:</i> 041 674 297
KOPER/STRUNJAN Destradijev trg 10a 6000 KOPER koper@ofm.si	0590 73 470
<i>Bogdan</i> <i>Andrej Vovk</i> <i>Duhovniški dom Mane nobiscum</i> <i>Lepi pot 26, 1000 Ljubljana</i>	72 01 200 51 60
LJUBLJANA - CENTER Prešernov trg 4 1000 LJUBLJANA	01 242 9***
<i>porta</i> <i>gost/podstrešje 1</i> <i>provincial</i> <i>sam./žup. arhiv</i> <i>faks - hiša, ZBF</i> <i>ZBF</i> <i>prov. arhiv</i> <i>Janko</i> <i>Marko</i> <i>faks - Marko</i> <i>Edvard</i> <i>Ksaver</i> <i>pevski kor</i> <i>regens chori/I. nad. 29</i> <i>Vid</i> <i>Pavle, vikar in župnik</i> <i>rekreacijska soba</i> <i>knjižnica</i> <i>šivalnica</i> <i>župnijska pisarna</i> <i>zakristija</i> <i>obednica</i> <i>Domen</i> <i>Christian</i> <i>Rafael</i>	300 301 310 312 313 314 317 318 322 323 324 328 334 335 336 337 342 343 344 345 346 347

LJUBLJANA - BEŽIGRAD Küzmičeva 6 1000 LJUBLJANA lj.bezigrad@ofm.si	0590 717 **
<i>Regalat</i> <i>Miran Š.</i> <i>Ambrož</i>	21 22 01 436 87 81
LJUBLJANA - ŠIŠKA Černetova 20 1000 LJUBLJANA lj.siska@ofm.si	01 583 72 70 01 583 72 **
<i>Silvin</i> <i>Bernardin</i> <i>Mari</i>	77 72 82
LJUBLJANA - VIČ in Komisariat za Sv. deželo Tržaška 85 1000 LJUBLJANA lj.vic@ofm.si	01 244 42 52
<i>Zdravko</i>	58
MARIBOR Ul. škofa Maksimiljana Držečnika 7 2000 MARIBOR maribor@ofm.si	02 228 51 10 02 228 51 **
<i>Janez</i> <i>Franc</i> <i>Boris</i>	13 19 15
MOŠNJE Mošnje 8 4240 RADOVLJICA	04 533 88 78
NAZARJE Samostanska pot 50 3331 NAZARJE nazarje@ofm.si samostan.nazarje@gmail.com zupnija.nazarje@gmail.com dom.marija.nazaret@gmail.com	03 583 19 93
SESTRE KLARISE Samostanska pot 51 3331 NAZARJE	064 297 797
SESTRE KLARISE Andreja Bitenca 138 1000 LJUBLJANA	03 583 13 91
SESTRE KLARISE Ul. Štefana Kovača 72 9224 Turnišče	01 518 25 00
SESTRE KLARISE Ul. Štefana Kovača 72 9224 Turnišče	02 577 13 88
NOVA GORICA Škrabčeva 1, p.p. 303 5001 NOVA GORICA info@samostan-kostanjevica.si	05 330 77 50 05 330 77 5*
<i>Niko</i> <i>Vili</i> <i>Miran</i> <i>Boštjan</i>	2 4 5 ???
NOVA ŠTIFTA Nova Štifa 3 1317 SODRAŽICA nova.stifta@ofm.si	01 836 99 43
NOVO MESTO Francišksanski trg 1 8000 NOVO MESTO novo.mesto@ofm.si	07 338 14 70 07 338 14 7*
<i>Peter</i> <i>Marko</i> <i>Gregor</i> <i>Tomaž H.</i>	1 3 4 7
PROVINCIALNA HIŠA Strunjan 134 telefonska govorilnica	05 678 21 21

SVETA GORA Sveta Gora 2 5250 SOLKAN sv.gora@ofm.si	05 330 40 20 05 330 40 **
<i>Bogdan K.</i> <i>Benedikt</i> <i>Ambrož</i>	38 28 37
SVETA TROJICA Meznaričeva 8 2235 SVETA TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH sv.trojica@ofm.si	02 720 55 56
TUJINA	
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919 0039 06 638 02 92
COLLEGIO S. ISIDORO Via degli Artisti, 41 00187 Roma Italia <i>Jan Dominik Bogataj</i>	00386 51 389 115
ADELAIDE - WEST HINDMARSH Holy Family Slovenian Mission 51 Young Avenue AU - WEST HINDMARSH SA 5007 p. David slomission.adelaide@gmail.com	0061 497 097 783
MELBOURNE - KEW SS. Cyril and Methodius' Slovenian Mission 19 A'Beckett Street PO BOX 197 AU - KEW VIC 3101 <i>Simon Peter</i> slomission.melbourne@gmail.com	0061 3 9853 7787
SYDNEY MERRYLANDS St. Raphael's Slovenian Mission 311 Merrylands Road PO BOX 280 AU - MERRYLANDS NSW 2160 slomission.sydney@gmail.com slomission.misli@gmail.com	0061 2 9637 7147
JOHNSTOWN St. Therese's Friary 536 Decker Avenue US - JOHNSTOWN PA 15906	0061 409 074 760
LEMONT St. Mary's Friary 14246 Main Street PO Box 608 US - LEMONT IL 60439	001 814 539 76 33
Slovensko versko središče	001 630 257 20 68
NEW YORK St. Cyril's Friary 62 St. Mark's Place US - NEW YORK NY 10003	001 212 674 34 42

Ko vas pokliče ljubezen, ji sledite!

Praznovanje Porciunkole

V porciunkoli je sv. Frančišek na god apostola Matija ob poslušanju evangelija našel svojo pot. Katero pot naj izberem jaz? Meni ni treba izbirati poti. Gospod jo mora izbrati, kakor jo je izbral Frančišku! Le poslušati moram in spraševati: ‚Gospod, kaj naj naredim?‘ To je iskanje in obnavljanje poklicanosti na Frančiškov način: Gospod, kaj Ti želiš od mene? »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil.« (Jn 15,16) Te besede nas spominjajo, da je poklicanost pobuda Boga.

Pomislimo nazaj. Pri klicu v redovništvo nismo doživeli nobenih sijajnih prikazovanj. Božji klic je prižgal luč, zaradi katere je dobilo naše življenje nov pomen. Ta luč ni bila tako slepeča, da se je ne bi dalo zavrniti. Ni bila tako močna, da bi razpršila vse vrste dvomov. Ni bila zavarovanje, ki bi pokrilo vsa tveganja. Glej! Od mnogih, ki so opazovali zvezdo na Vzhodu, so se samo trije, pravi izročilo, podali na pot. Bog se je posluževal tisočerih sredstev, da bi v nas prižgal luč redovnega poklica: poslužil se je knjige, enega stavka, pisma, zgleda, družine, okolja, bolečine... Bog je klical z besedami: „Če hočeš“. Tako kliče še danes. Hoče samo prostovoljce.

Jezus nikoli ne pravi: Hodi za menoj, ne da bi dal tudi poklic. Hoditi po Jezusovi poti ni nek spektakel. Hodimo za njim, da bi nekaj naredili: to je poslanstvo. Četudi smo vrženi v motne in nepoznane vode našega časa nam On, ki nas kliče, daje tudi pogum in moč za uresničitev tega poslanstva.

Življenje v Božjem klicu ni terapija, s katero bi lahko živeli v miru do konca. Ne, redovno življenje je na poti, v življenju, s prizadevnostjo, ki jo je imel sv. Frančišek. Jezus ne želi sebičnih redovnikov, ki hodijo za lastnim jazom in ne govorijo z Bogom, niti slabotnih redovnikov, brezvoljnih redovnikov, ‚daljinsko vodenih‘ redovnikov, ki niso ustvarjalni, ki niso svobodni. Ko nas Jezus kliče, nas kliče k svobodi. Kako se pride do te svobode? V pogovoru z Bogom v svoji vesti. Če redovnik ne govori z Bogom, če ne posluša Boga v svoji vesti, ni svoboden. Zato prisluhnimo svoji vesti, kjer se obnavlja naš klic. Naša vest je naša Porciunkola. Vest je notranji



prostor, v katerem prisluhnemo dobremu, prisluhnemo Božji besedi. Je notranji prostor mojega odnosa z Njim, ki govori mojemu srcu in mi pomaga razločevati, razumeti pot, ki jo moram prehoditi. Bog nas kliče, zato ne ravnajmo svoje vesti po občutku, ampak po Resnici. Iz smeri Resnice še vedno prihaja vabilo, ki obnavlja našo poklicanost.

Preverimo svoj poklic. Ali ni postal preveč mirujoč? Poklic frančiškana sredi sveta ni nikoli mirujoč: ne izčrpa se v golem spolnjevanju službenih obveznosti in reda, ki se ga držimo v zavesti, da smo izpolnili svojo dolžnost. Gre za nemir poklica, ki želi „več“. Želimo več, zato želimo biti nemirni, dokler se naše srce ne spočije v Bogu.

Ko je manjši brat preverjal svoj poklic, se mu je zdelo, da ga je vzel preveč zares in je godrnjal: »Ljudje zahtevajo vedno več. Kako dolgo jim bom še dajal?« Notranji glas mu je prigovarjal: »Dajaj jim tako dolgo, dokler boš sam prejemal od Vsemogočnega. Če bo On nehal, potem lahko nehaš tudi ti!« Tedaj je spoznal, da čas, ljubezen in vse kar je dal ljudem, ni bilo njegovo. Odtlej je dajal še več, kakor je dajal dotlej. Znamenje elana duhovnega poklica ni samo nemir, ampak tudi razdajanje, ki ne trguje in nikoli ne reče dovolj.

Poleg vseh kriz se danes govori tudi o krizi tistih, ki jih je Bog poklical v redovništvo. Ali res ne poznamo več poti? Kakšna naj bo pravzaprav vloga krščanskega redovnika v svetu, ki ni več krščanski, v neki Evropi, ki je iz svojega statuta izbrisala svoje krščanske korenine? Normalen odgovor bi se moral glasiti: redovnik naj se mirno še naprej posveča temu, za kar je bil poklican in nikakor ni področje tega sveta – ne politike ne gospodarstva ne kulture, ampak vere v Boga, v Kristusa, v poslanstvo Cerkve. Naj bo za ljudi, toda Božji, naj bo sredi sveta, vendar čist, miren in dober, da bo lahko gledal Boga in bil za ta svet njegov odsev: „Blagor čistim v srcu, kajti Boga bodo gledali!“ (Mt 5,8).

p. Marjan Čuden

Tridesetletnica potrditve čaščenja Janeza Dunska Skota

V svetosti življenja in poznavanju vere

Vedno aktualno pričevanje blaženega Janeza Dunska Skota

**Generalni minister celotnemu redu
bratom Reda
kontemplativnim sestrām
tretjerednikom**

**Dragi bratje in sestre,
Naj vam Gospod da mir!**

Na vas naslavljam to pismo, v katerem se spominjam pomembne obletnice, ki ne sme neopažena mimo nas, še zlasti zato, ker praznujemo osemstoletnico Potrjenega vodila, temelja našega poklica, in božič v Grecciu, kraj našega preiščevanja skrivnosti Kristusa, Besede, ki se je učlovečila.

Pogled bomo uprli v zadnja leta Frančiškovega življenja in se posvetili enemu od izjemnih učencev, ki je sijajno izrazil temelje duhovnega, teološkega značaja, predvsem s tem, ko je pogled usmerjal h Kristusu, k Očetovemu prvemu delu in človeški osebi, ustvarjeni v Njem in zaradi Njega, da bi lahko ljubil Boga in bitja in tako dosegel resnično srečo.

Govorim o manjšem bratu, bl. Janezu Dunsu Skotu. Rad bi vas spomnil na nekaj njegovih bistvenih značilnosti ter na sporočilo, s katerim nas nagovarja že toliko stoletij. Njegovo življenje je bilo kratko in intenzivno, bil je goreč iskalec Božje skrivnosti, učitelj in učenec učlovečene modrosti.

Upam, da boste lahko to besedilo uporabljali tudi v trajni in začetni formaciji na različnih ravneh srečevanja in študija.

1. Blaženi Janez Duns Skot: težka pot do priznanja

Sv. Janez Pavel II. je 20. marca 1993 v vatikanski baziliki med prvimi večernicami četrte postne nedelje (*Laetare*), slovesno potrdil čaščenje *ab immemorabili* Janeza Dunska Skota. Ker sem bil tedaj navzoč, se spominjam skoraj neverjetnega veselja, še posebej zaradi nas, ki smo preučevali novega blaženega in pisali o njem. Odlok o svetosti, junaških kreposti in čaščenju božjega služabnika je bil razglašen 6. julija 1991. S tem se je sklenil proces, ki se je po številnih prošnjah v preteklih desetletjih začel leta 1985.

Tega velikega frančiškanskega filozofa in teologa, ki se je rodil nekje med koncem leta 1265 in začetkom leta 1266 v Dunsu (Škotska) ter umrl 8. novembra 1308 v Kölnu (Nemčija), so že od samega začetka zelo spoštovali in ga častili.

Na vrhuncu polemike, ki je izbruhnila v začetku 14. stoletja med papežem Bonifacijem VIII. in francoskim kraljem Filipom IV. Lepim, se je Janez Duns Skot distanciral od zahtev monarha, ki šel celo tako daleč, da je zahteval odstavitev papeža. Zaradi tega je moral takoj po 25. juniju 1303 zapustiti Francijo, kjer je bival, da je lahko dokončal študij in dobil mesto profesorja teologije. Tako kot on so odšli v izgnanstvo tudi drugi študenti in učitelji pariškega samostana, vključno z Gonzalvom Španskim, ki je bil nekaj mesecev minister Kastilje, leta 1304 pa je postal generalni minister. V tej vlogi je mladega Dunska Skota priporočil gvardi-

janu pariškega samostana in v študijskem letu 1304-1305 so ga sprejeli nazaj (Bonifacij VIII. je medtem umrl, zato so se tudi »papisti« lahko vrnili brez strahu pred povračilnimi ukrepi). Zgovorne so besede, ki jih je Gonzalvo uporabil v pismu z dne 18. novembra 1304: »Dilectum in Christo Patrem Ioannem Scotum, de cuius vita laudabili, scientia excellenti, ingenioque subtilissimo aliisque insignibus conditionibus suis, partim experiential longa, partim fama, quae ubique divulgata est, informatum sum ad plenum, dilectioni vestrae assigno« (»Vaši ljubezni izročam ljubljeneega v Kristusu, očeta Janeza Dunska Skota, ki ga deloma zaradi dolgoletnega poznanstva, deloma zaradi slave, ki se je o njem razširila povsod, dobro poznam po hval vrednem življenju, odlični znanosti, pretanjenem umu in drugih izjemnih sposobnostih«).¹

Tem besedam, ki potrjujejo, kako je bil Skot v času življenja cenjen, lahko o njegovi svetosti dodamo tri pričevanja iz časa po njegovi smrti.

Prvo je napisal Antonio Andrea, aragonski pater, Skotov pariški učenec, ki je (okrog leta 1320) zapisal o svojem učitelju: »Volo autem scire omnes litterarum istam legentes, quod tam sententiando, quam notando secutus sum doctrinam illius subtilissimi et excellentissimi doctoris, cuius fama et memoria in benedictione est« (Želim, da bi vsi, ki bodo prebrali to pismo, vedeli, da sem tako pri presojanju kot pri beleženju sledil nauku najbolj pretanjenega in odličnega učitelja, čigar slava in spomin sta blagoslovljena).

Drugi je Landolfo Caracciolo, neapeljski pater, tudi Skotov pariški učenec, ki je po vrnitvi v Italijo ustanovil Katedro za mariologijo v Neaplju, nato pa kot škof v Castellamaru di Stabia in nato pa v Amalfiju, razširil čaščenje Dunska Skota v Kampaniji, zlasti v Noli. Stole-tja pozneje se je sv. Humilij iz Bisignana, ki se je med bivanjem v Rimu (1621-1630) seznanil s Skotovim naukom, zavzel tudi za širjenje Skotove misli po provincah južne Italije in populariziral pobožnost k njemu.

Tretje pričevanje je sama pozornost, ki je bila Dunsu Skotu posvečena ob njegovem pogrebu v Kölnu v cerkvi manjših bratov, najprej v kapeli Treh kraljev, nato pa leta 1320 pred velikim oltarjem. Nič manj kot devetkrat, skupaj s prepoznavanji in prevodi, so se bratje, s soglasjem cerkvenih oblasti, zanimali za Skotove posmrtno ostanke. Edini razlog za nenehno zanimanje za njegove relikvije je bilo pristno čaščenje k njemu, ki ga je smrt doletela v starosti približno dvainštiridesetih let.

V Noli in Kölnu so ljudje že od nekdaj molili k pretanjenemu učitelju kot zgledu krščanskega življenja. Hkrati so oblasti reda v stoletjih vedno znova uvajale preučevanje *via Scoti*, papeži pa so ga dovoljevali in spodbujali. Miselni tok, imenovan po Skotu, »skotizem«, je najprej napajal evropsko, kasneje pa še latinskoameriško kulturo na področju filozofije, teologije

in duhovnosti. Skotovi nauki so spodbudili misijonarskega duha, med drugim sv. Junipera Serre in bl. Gabriela Marie Allegre.

Obrati v skotizmu moderne dobe so se pogosto prepletali z »obrambo« teološkega mnenja o Marijinem brezmadežnem spočetju. To je hkrati odločalo o sreči in nesreči Skota, čigar misel so pogosto prilagodili, da se skoraj izključno ujema s potrditvijo Brezmadežnega spočetja. Dokler bl. Pij IX. leta 1854 ni potrdil te dogme, so Skota zaradi tega mnenja napadali »makulisti«. Kljub temu tudi kasneje ni manjkalo tistih, ki so še naprej sumili o pravovernosti njegovih spisov, saj so se v nemalo pogledih razlikovali od misli drugega velikega učenjaka, Tomaža Akvinskega. Zaradi tega priznanje čaščenja ni potekalo tako uspešno, kot so upali frančiškani in drugi Skotovi privrženci. Da bi ga oprali morebitnega suma krivoverstva, so leta 1927 ustanovili skotistični oddelek na kolegiju sv. Bonaventure v Quaracchiju, ki ji je predsedoval br. Efrem Longpré. Zaradi različnih pogledov učenjakov o tem, kako nadaljevati z objavo kritične izdaje Skotovih spisov, se je ta oddelek ločil od kolegija v Quaracchiju leta 1938 in nastala je skotistična komisija v Rimu na mednarodnem kolegiju sv. Antona, pod vodstvom br. Karla Balića. Neutrudnemu delu teh bratov urednikov se lahko zahvalimo, da so se spisi Dunska Skota izkristalizirali kot popolnoma pravoverne, kar je 4. maja 1972 razglasil sv. Pavel VI. in tako tlakoval pot do potrditve čaščenja.

Tudi Pavel VI. je veliko prispeval k temu, da je celotna Cerkev posvetila pozornost liku škotskega frančiškana, ko je 14. julija 1966 na škofo Velike Britanije naslovil apostolsko pismo *Alma parens*, ob mednarodnem skotističnem kongresu v Oxfordu in Edinburghu, ob sedmi stoletnici njegovega rojstva. Tako katoličanom kot anglikancem je priporočil, naj se sklicujejo na Janeza Dunska Skota, čigar misel je pohvalil s temi besedami: »Najlepši ideal popolnosti sv. Frančiška Asiškega in gorečnost serafinskega duha sta vtkana v Skotovo delo in ga podžigata, saj ima zanj krepostnost vedno večjo vrednost kot učenost. Ker je učil o premoči ljubezni nad znanjem, o vesoljnem Kristusovem prvenstvu, ki je bilo največje Božje delo, poveljevalcu Svete Trojice in Odrešeniku človeške vrste, Kralju v naravnem in nadnaravnem redu, s Kraljico sveta, Brezmadežno Marijo, ki stoji ob njem, sijajna v svoji neomadeževani lepoti, je Skot do potankosti razvil vsako točko razodete evangeljske resnice: tiste, ki sta jih sv. Janez Evangelist in sv. Pavel razumela kot prevladujoči Božji načrt odrešenja.«²

2. Blaženi Janez Duns Skot: misel, ki jo je treba poznati, preučevati in živeti

Ob besedah sv. Pavla VI. bi rad spomnil vse brate na pomen preučevanja misli Janeza Dunska Skota. Naš *Ratio Studiorum* to jasno nakazuje za tri izjemno prepletene kontekste: trajno formacijo, začetno formacijo in akademsko formacijo.³

¹ Za to in naslednja pričevanja gl. Confirmationis cultus Servi Dei Ioannis Duns Scoti [...] relatio et vota o zasedanju svetovalcev za zgodovino z dne 11. aprila 1989, Congregatio de Causis Sanctorum. Officium Historicum, n. 183, Romae, 1989; Canonizationis Servi Dei Ioannis Duns Scoti [...] relatio et vota Congressus speculialis super fama sanctitatis et virtutibus et super cultu ab immemorabili praestito die 23 Novembris an. 1990 habiti, Congregatio de Causis Sanctorum, Rim, 1990.

² PAULUS pp. VI, *Alma parens*, no. 9.

³ Prim. *Ratio Studiorum Ordinis Fratrum Minorum, Romae, 2001.*

V točki 145, v povezavi s trajno formacijo, je zapisano, da mora »vsaka provinca ali konferenca pripraviti študijske programe, ki bodo zagotavljali stalno poglobljanje in ustrezno sintezo frančiškanske zgodovine in duhovnosti ter misli frančiškanskih učiteljev.« Med temi je izrecno omenjen bl. Janez Duns Skot. Iskreno se sprašujem, ali preučujemo pretanjenega učitelja, in ali je na splošno poskrbljeno za to, da se v naših načrtih za trajno formacijo sploh pojavlja poglobljanje frančiškanske misli. Bojim se, da nam ključnega poglobljanja v to misel večinoma primanjkuje!

Poznavanje frančiškanskih učiteljev naj bo tudi sestavni del intelektualne vzgoje bratov v začetni formaciji, kot je priporočeno v točki 148: »Vsaka provinca naj ima svoj dobro strukturiran program, da bodo lahko bratje z začasnimi zaobljubami poglobljali svoje znanje o frančiškanski karizmi, pri čemer je treba upoštevati naslednje: [...] Misel frančiškanskih učiteljev (sv. Bonaventure, bl. Janeza Duns Skota, Rogerja Bacona, Williama Ockhama): Bog, Kristus, človek, stvarstvo. Ta program je še toliko pomembnejši, ker je v redu vse bolj razširjena praksa pošiljanja bratov v nefrančiškanska študijska središča (semenišča, univerze, teološke šole), kjer se pogosto sklicujejo na druge učitelje in šole srednjeveške misli.

Glede na to, da v našem redu obstaja tudi več študijskih in akademskih institucij (kolegijev, univerz, študijskih središč), ki v svojih učnih načrtih predvidevajo poučevanje filozofskih in teoloških ved, *Ratio Studiorum* v točki 142 navaja: »Za naša študijska središča in za brate, ki obiskujejo druga središča visokošolskega študija v posamezni provinci ali konferenci, poleg študijskega programa v skladu z načrtoma Cerkve in krajevne škofovske konference, je treba pripraviti natančno razdelan študijski program, po katerem bo mogoče poglobljati naslednja frančiškanska jedra: [...] sv. Bonaventuro in njegovo šolo, Duns Skota in njegovo šolo, Williama iz Ockhama in Novo šolo.«

Preučevanje misli Duns Skota je zelo primerno vsaj iz dveh razlogov. Prvi je ta, da lahko ustrezno razumemo svoje kulturno izročilo, ki je skozi stoletja nastajalo po zaslugi izpopolnjevanja nauka tistih, ki so se izobraževali v šoli sv. Skota in – morda v manjši meri – Bonaventura. Identiteta naše karizme se ne oblikuje zgolj v preučevanju našega ustanovitelja, Frančiška Asiškega, temveč v njegovi luči tudi v preučevanju zgodovine bratov naslednjih generacij, ki so se izobraževale v preučevanju reda in *via Scoti*.

Drugi razlog pa je ta, da je Skotova misel lahko koristno orodje pri našem delu za evangelizacijo. Frančišek Asiški nam v Vodilu v 9. poglavju pripoveduje: »Prav tako opominjam in spodbujam brate, naj bo njihovo govorjenje v pridigah dobro preudarjeno in dostojno, v korist in spodbudo ljudstva, kateremu naj oznanjajo grehe in kreposti, kazni in slavo s kratkimi govori, ker je tudi Gospod na kratko govoril na zemlji.«⁴

Opazamo določeno nezadovoljstvo s študijem, še zlasti visokošolskim, ki lahko tudi pri novih generacijah bratov ustvari iluzijo, da zadošča poznavanje *družbenih medijev*, da lahko neposredno dosežejo

današnjo mladino, in da je evangelizacija bolj stvar občutka kot vsebine. Enako napačno je študij, katerega cilj je zgolj nečimrnost ali misel na to, da lahko nekoga spreobrneš s pomočjo razmišljanja. Frančišek nas spominja, da je črka »ubila tiste, ki bi radi samo poznali besede, da bi jih ljudje imeli za modrejše od drugih ter bi si tako mogli pridobiti veliko bogastvo, ki bi ga dajali sorodnikom in prijateljem. Tudi tiste redovnike je ubila črka, ki nočejo slediti duhu Svetega pisma, marveč želijo bolj spoznati samo besede in jih razlagati drugim.«⁵

Med dvema nasprotjema, poduhovljeno nevednostjo in jalovo učenostjo je študij v službi vere, ki ga morajo bratje opraviti, da bi lahko »pripovedovali o našem upanju.« (prim. 1 Pt 3,15) Frančišek nam spet pravi: »Hvalite ga, ker je dober, in povečujte ga s svojimi deli, kajti zato vas je poslal po vsem svetu, da z besedo in dejanjem izpričujete njegovo besedo ter odkrivате vsem ljudem, da ni nihče vsemogočen razen njega.«⁶ Slavljenje in povečevanje spoštujeta frančiškansko oznanilo, zahtevata pa tudi resen študij.

Kot vedno bo tudi danes naše pričevanje manjših bratov toliko bolj zgovorno, če bo v skladu z zgledom evangelija, ki ostaja edina »knjiga«, ki se je je treba učiti na pamet: Jezus Kristus, Križani in Vstali. V podporo našemu pričevanju pa se lahko učimo tudi od velikih teologov naše zgodovine, da bomo govorili besede, ki so »premišljene«, »krepostne« in »kratke«, torej resnične in bistvene, kot od nas zahteva Vodilo, ki se bodo še močneje vtisnile v um in srce naših poslušalcev in skupaj z našim skladnim življenjem postale vesela novica za žene in može, ki jih žela po Bogu.

3. Blaženi Janez Duns Skot: brat, od katerega se je treba učiti metode modrosti

V popolnem sozvočju s temi izvrstnimi frančiškanskimi konotacijami se zdi, da je njegova *metoda* študija, ki so jo izvajali Duns Skot in drugi učitelji – ne le frančiškani – sholastike njegovega časa, naklonjena iskanju natančnosti in bistvenosti. Današnja teologija je upravičeno pustila ob strani zastarele sheme predkoncilskih priročnikov. Kljub temu pa ne more opustiti prizadevanja za nujno umsko jasnost, ki se ji je vedno podrejala, da bi se pred drugimi disciplinami predstavila s svojo značilno znanstvenostjo. Od sholastične metode se lahko teologija še naprej uči strogega prakticiranja mišljenja, argumentiranja z izpodbijanjem in doseganjem lastnih tez ob soočanju z mislimi drugih, kot je bilo že storjeno v *quaestiones*, o katerih so razpravljali v srednjeveških učilnicah.

Od Skota se lahko naučimo tudi nekaterih njegovih *temeljnih tez* nauka, ki se mi zdijo po sedmih stoletjih še vedno zelo umestne, ker so nekako večne.

Najprej teza o prvenstvu Jezusa Kristusa, čigar učlovečenje je »*summum opus Dei*« (največje Božje

delo),⁷ ker je Bog vedno želel imeti druge zunaj sebe, s katerimi bi lahko delil svojo brezmejno ljubezen.⁸ Učlovečenje Božjega Sina zato ni bilo podrejeno Adamovemu grehu, ampak Božji ljubeči volji. Človek je postal človek, da bi nas uvedel v svojo ljubezen. Ker je človek grešil, ima učlovečenje tudi odrešilno vrednost. Vendar pa *ratio praecipua incarnationis* (»glavni razlog učlovečenja«) ni naše odrešenje, temveč naše poveljevanje, do katerega ni moglo priti drugače kot po Bogu-človeku. Ta teza, ki je prišla v frančiškansko šolo in prešla tudi v Skotovo razmišljanje iz teološke zakladnice sv. Avgušтина, poudarja osrednjo vlogo Kristusa v Božjem stvariteljskem načrtu in se v skladu s sodobno teologijo izogiba temu, da bi zašla v določen hamartiocentrizem (tj. v postavljanje človekovega greha v središče) in določeno nepovezanost med stvarjenjem in odrešenjem,⁹ k čemur se nagibajo druga teološka stališča.

Druga zelo pomembna teza je praktična narava teološkega raziskovanja. V skladu s tem, kar je rekel sv. Frančišek Asiški, namreč, da »kolikor človek ve, toliko dela«,¹⁰ ima Janez Duns Skot enak pristop kot drugi frančiškanski učitelji, za katere je prava teologija oblika znanja, ki je bolj praktična kot teoretična, ker človeka nagiba k ljubezni do Boga in ga uči pravično živeti, ne pa le razumsko spoznavati.¹¹ Po drugi strani pa je »ljubezen [...] izpolnitev postave« (Rim 13,10).¹² Iz praktične narave teologije izhaja določena teoretična drža, ki študija in raziskovanja ne obravnava kot elitistične poti, na katero bi se podali, da bi se oddaljili od drugih ali da bi se dvignili nadnje, temveč da bi izpopolnjevali svoje talente in drugim bolje služili. Če drži, da je »znanje moč«, lahko frančiškani to moč spremenijo v služenje Bogu ter našim bratom in sestram.

Tretja teza, sorodna drugi, je prvenstvo volje nad razumom. Medtem ko se je naš um, ki deluje iz nuje tako kot naši čuti, prisiljen prilagoditi svojemu cilju, ko ga pozna, ima volja pri izbiri popolno svobodo: »*Voluntas libera est ...*« (»Volja je svobodna ...«).¹³ Tako svobodna je, da celo tedaj, ko se odloči nekaj hoteti, ohrani željo po ravno nasprotnem: »*In eodem instanti in quo voluntas habet unum actum volendi, in eodem et pro eodem potest habere oppositum actum volendi*« (»V istem trenutku, v katerem volja izrazi hotenje, ima za isto stvar tudi nasprotno hotenje.«).¹⁴ Tako smo na podlagi svobodne volje še bolj podobni Bogu kot po razumu, saj se naša volja oblikuje ravno iz popolnoma svobodne volje Boga, ki je ustvaril svet, ne zato, ker bi moral, ampak zato,

ker je to hotel: »*Et ideo ista voluntas Dei – quae vult hoc et pro nunc – est immediata et prima causa, cuius non est aliqua alia causa quaerenda [...] Non est ratio quare hoc voluit nunc et non tunc, sed tantum quia voluit hoc esse, ideo bonum fuit illud esse*« (Zato je ta Božja volja – ki hoče ravno to v prav tem trenutku – neposreden in prvi vzrok, onkraj katerega ni nobenega drugega vzroka, ki bi ga lahko iskali [...] Ni razloga, zakaj je to hotel zdaj in ne potem, ampak »samo zato, ker želel je, da je to bilo in to je bilo dobro).¹⁵ Svet, ki izhaja iz besede Boga Stvarnika, ni *datum*, ampak *volitum*!¹⁶

Na koncu bi rad omenil še četrto tezo, ki je postala znana po Skotovih učencih. V zgodovino filozofije se je zapisala kot doktrina *haecceitas*. Pretanjeni učitelj se s tem ukvarja, ko vpraša, na podlagi česa je posameznik tak, tj. po čem je ta posameznik in ne drug. Gre za vprašanje, ki so ga v srednjem veku imenovali »princip razločevanja«, za katerega so nekateri menili, da je v materiji, drugi v obliki. Duns Skot je prepričan, da razločevanje ne more biti v ničemer, kar ima posameznik skupnega z drugimi (materiji ali obliki): zato opredeljuje načelo razločevanja kot tisto »*ultima realitas entis*« (končno resničnost bivanja),¹⁷ zahvaljujoč kateri je ta posameznik točno to in ne nekaj drugega. Te resničnosti Skot ne razlaga podrobneje, zato je komaj dosegljiva našemu umu, in sicer podobno kot tiste matematične resničnosti, o katerih vemo po asimptoti. Vendar je bilo to dovolj za nov korak v zgodovini zahodne kulture. Osredotočenost na razločevanje ni bila zgolj vaja v filozofskem razmišljanju. Filozofija in teologija sta se vedno spraševali, kako obravnavati posameznika v njegovi posebnosti, vendar sta imeli težave pri tem, kako obravnavati njegove individualne značilnosti; menili sta, da je znanstveno znanje le tisto, ki govori o univerzalnih značilnostih: »*De universalibus, non de singularibus, est scientia*« (Znanost so univerzalije in ne individualne resničnosti).¹⁸ Prvič v zgodovini metafizike Duns Skot poudarja možnost poznavanja posameznika kot individuuma in ne le kot enega od mnogih iz določenega razreda ali vrste. Vsak posameznik, torej vsak človek, je vreden posebne pozornosti!

Te štiri teze, ki so izpeljane iz Skotovega sholastičnega konteksta, nam skupaj z zgoraj omenjeno raziskovalno metodo pokažejo, koliko ima njegova pretanjena misel še povedati sodobnemu svetu, saj je znal zaznati nekatere zahteve postmoderne, kot je spodbujanje raznolikosti vsakega človeka, varovanje osebnih svoboščin, skrb za skupni dom kot ljubljen in ne le podarjen prostor, refleksijo o kulturi v služenju družbi in spodbujanje krščanstva ki ljubi svet in mu ne nasprotuje.

7 IOANNES DUNS SCOTUS, Reportatio Parisiensis, III, d. 7, q. 4; cf. Lectura, III, d. 7, n. 78, appendix.

8 Prim. Ordinatio, III, d. 32, no. 21.

9 »Fuit enim et alius modus redemptionis nostrae possibilis... quam per incarnationem et passionem, sed nullus nostrae miseriae sanandae convenientior« (Kajti obstajala je še ena pot za naše odrešenje ... kot po učlovečenju in trpljenju, a ni bila tako primerna za ozdravitev naše bede) (Ordinatio, IV, d. 15, n. 24).

10 ANGELUS CLARENUS, Historia septem tribulationum ordinis Minorum, II, 7.

11 Prim. IOANNES DUNS SCOTUS, Ordinatio, prol., no. 314.

12 Prav tam, prol. no. 222.

13 IOANNES DUNS SCOTUS, Lectura, I, d. 17, no. 87.

14 Prav tam, d. 39, n. 50.

15 IOANNES DUNS SCOTUS, Ordinatio, II, d. 1, no. 91.

16 O tej temi prim. številne študije Orlanda Todisca, OFM conv, ki so skupaj s publikacijami naših sobratov Giovannija Lauriole, Joséja Antonia Merino in Kenana Bernarda Osborna prispevale k razširjanju misli Duns Skota v zadnjih desetletjih.

17 IOANNES DUNS SCOTUS, Ordinatio, II, d. 3, p. 1, q. 5-6, n. 188.

18 GUILLELMUS DE OCKHAM, Expositio in libros Physicorum Aristotelis, I, c. 12, no. 7.

4. Blaženi Janez Duns Skot: spoznavati ga v njegovih spisih

Sloves Skotove svetosti, poleg nekaterih pisnih pričevanj o njem, se na poseben način kaže v globini njegovih spisov, ker »po sadovih se prepozna drevo.« (prim. Lk 6,43) Na enak način mislim, da lahko to rečem po branju njegovih spisov, lahko hranimo svojo poklicanost in, zakaj ne, našo svetost. Seveda niso vsi bratje in sestre poklicani, da neposredno berejo izvirna besedila pretanjenega učitelja, ker je za to potreben uvod v filozofijo in teologijo ter preučevanje kulturnega sveta srednjeveške sholastike, ki je nagnjen k posebnemu strokovnemu jeziku in pretirani jezikovni specifičnosti. Pri branju Skota ne moreš improvizirati, ker je malo prevodov v sodobne jezike in je za branje treba imeti dobro znanje latinščine. Toda ta objektivna težava ne sme postati nepremostljiva ovira ali izgovor za nepoznavanje Skota, še posebej ne v naših študijskih in izobraževalnih središčih!

Da bi njegovo misel bolje in zanesljiveje širili, upam predvsem, da bo naši skotistični komisiji, ki se že več desetletij ukvarja s kritično izdajo Skotovih besedil, uspelo delo zaključiti v doglednem času. Za to moramo povečati število njenih članov, ki se bodo redno posvečali tej nepogrešljivi in hvalevredni raziskavi. Poleg tega je treba razširiti sodelovanje z znanstveniki zunaj komisije, ki lahko pomembno prispevajo k projektu objave. Zato se obračam na ljudi v našem redu, ki že imajo potrebna znanja za delo na kritični izdaji, in na ljudi, ki se resno zanimajo za učenje in bi radi izvedeli več o misli pretanjenega učitelja: Prosim vas, da stopite v stik s tajništvom za formacijo in študije, ki bo ocenilo, kaj je potrebno za to, da bi postali del skotistične komisije.

Drugi poziv namenjam tistim, ki znajo latinščino: potrebujemo več prevodov Skotovih besedil, vsaj v italijanščino, španščino in angleščino, uradne jezike reda. Priporočil v *Ratio Studiorum* ne bo mogoče dobro izvajati, če ne bomo imeli bogatega nabora besedil, ki bodo pravilno prevedena in uporabna za vse. Tajništvo za formacijo in študije bo na voljo za usklajevanje morebitnih osebnih pobud, da se lahko začnejo prevajalski projekti v zgoraj navedenih jezikih.

Nazadnje vas prosim, da v naših študijskih središčih, predvsem na Papeški univerzi Antonianum, izobrazite predavatelje za filozofijo, teologijo in kanonsko pravo, ki bodo v svoje predmete redno vključevali poučevanje vsaj glavnih tez Skotove misli. Ni veje filozofije, v kateri Skot ne bi povedal česa zanimivega. Enako velja za kanonsko pravo in vse teološke vede: učitelji naj upoštevajo Skotov nauk in z njim seznanjajo svoje študente, tudi tako, da za doktorske disertacije izbirajo skotistične teme in jim jih predlagajo.

Zaključek

Dragi bratje in sestre, upam, da so tisti, ki so bili dovolj potrpežljivi in vztrajni, da so prišli do konca mojega pisma, lahko izvedeli kaj o osebnosti in delu pretanjenega učitelja ali odkrili nov svet, ki si zasluži,

da ga raziščemo, cenimo in, upam si reči, ljubimo. Za to sta seveda potrebna potrpežljivost in predanost. Ne gre za nekaj, kar bi lahko vsrkali v nekaj vrsticah, ampak zahteva zbranost in poglobitev, ki ju v naših časih, v katerih se vse odvija prehitro, ni več. Morda je zato še toliko pomembnejše, da Duns Skota znova spoznavamo po njegovem delu in tako njegovo sporočilo, ki je vedno »sodobno«, pripravimo za branje, da bo spregovorilo današnjemu človeku.

Tudi mi, manjši bratje in kontemplativne sestre naše družine, moramo črpati iz Duns Skotove duhovne izkušnje, da bomo lahko celoviteje brali tiste »praktične« duhovne modrosti in teologije, ki jo prenaša naše najbolj živo izročilo. K njej se moramo obrniti z novo in živo voljo in umom.

Zato še naprej obhajajmo Frančiškovo obletnico v letu Vodila in božiča v Grecciu tudi s tem navdihom, ki k nam prihaja iz nepogrešljive gorečnosti tega učenca in brata tistega sv. Frančiška, ki se je razglašal za »preprostega in nepismenega«, vendar je tako močno vplival na umetnost, literaturo, znanost, filozofijo in teologijo, kar dokazuje, da že pogled na skrivnost Boga izostri pogled na skrivnost sveta in človeka.

Vsem želim, da bi imeli pogum prebrati nekaj strani Skotovih spisov, ter vam pošiljam svojo molitev in blagoslov sv. Frančiška, velikega učenjaka, v letu, v katerem smo vsi poklicani k praznovanju treh pomembnih obletnic našega izročila frančiškanske misli in življenja.

Br. Massimo Fusarelli, OFM
generalni minister

Prot. 111983
Rim, 12. marec 2023
Tretja postna nedelja

Binkoštno pismo generalnega ministra vsem bratom reda

Hrepeneti po Gospodovem duhu v času krize

*Moji blagoslovljeni bratje,
naj vam Gospod da mir!*

Praznovanje Frančiškove obletnice Vodila in božiča v Grecciu nas spominja na tiste binkoštno kapitlje, na katerih so se bratje zbirali okrog brata Frančiška. Prav tam je Vodilo postopoma dobilo današnjo obliko. Frančišek je pogosto govoril o Svetem Duhu kot o pravem generalnem ministru reda. Čeprav je bilo Vodilo potrjeno že leta 1223, je Frančiška vedno spremljala misel, da bi mu dodal še stavek, s katerim bi to izrecno izrazil.¹ Prisluhnimo, kaj Duh danes govori naši družini.

»Hrepeneti po Gospodovem duhu« v srcu Vodila

Za brata Frančiška je bilo Vodilo povzetek življenja po evangeliju. Njegovo jedro pa je »hrepeneti po Gospodovem duhu«, ki je bil osrednja tema Frančiškovega življenja in gonilo, iz katerega vse izhaja.

»Vodilo in življenje manjših bratov je spolnjevanje svetega evangelija našega Gospoda Jezusa Kristusa z življenjem v pokorščini, brez lastnine in v čistosti.«² Ta evangelijski navdih Vodila je delo Duha, kar se kaže v celotnem besedilu, v jeziku, ki je hkrati spodbujajoč in pravni. Od poklicanosti, da smo v svetu krotki, miroljubni,⁴ do prepovedi sprejemanja denarja, da bi živeli pravo evangelijsko negotovost⁵ kot tujci in po-

potniki na tem svetu,⁶ do obojestranskega usmiljenja, če bratje grešijo,⁷ do pošiljanja v misijon »po božjem navdihu.«⁸ Vemo, da je Frančišek prehodil dolgo pot, da je lahko bratom dal besedilo, s katerim je razložil evangelijsko življenje, in trdnost *Fraternitas*. Koliko poskusov je bilo v naši nemirni zgodovini, da bi Vodilo skrčili na vrsto smernic ali nejasen navdih! Danes je Vodilo še vedno tako črka kot življenje, besede, napisane preprosto in jasno, ki si jih skušamo razumeti in opazovati v sveti dejavnosti.⁹

Čeprav se sliši protislovno, verjamem, da imamo ravno v današnji vsesplošni krizi, ki na videz ruši vse, na kar se opiramo, priložnost poživiti smisel našega življenja, kakor o njem govori Vodilo. Kriza, ki se je začela v družbo, v Cerkev, v posameznika in tudi v naš red, prinaša velike spremembe. Nič več ni tako, kot je bilo prej. Kriza nas sili, da s svojim življenjem ponovno potrdimo tisto, kar nam daje temelje in česar nikoli ne moremo jemati za samoumevno niti pridobiti enkrat za vselej. V družbi, kjer je težko iti v globino, »je kriza kot nekakšen oblegovalni oven, ki prebije vrata trdnjav, v katere se zapiramo.«¹⁰

1 Prim. 2 Cel 193.

2 Potrjeno vodilo 10,8.

3 Potrjeno vodilo 1,1.

4 Prim. Potrjeno vodilo 3,11.

5 Prim. Potrjeno vodilo 4,1.

6 Prim. Potrjeno vodilo 6,2.

7 Prim. Potrjeno vodilo 7.

8 Prim. Potrjeno vodilo 12, 1-2.

9 Prim. Oporoka, 39.

10 Ch. Singer, *Du bon usage des crises*, Pariz 1996, 41-42.

Prerok Elija doživi krizo

Spregovoril bi o Elijevi zgodbi, ki pripoveduje o globoki krizi: goreč prerok, ki se boji človeške moči, pobegne v puščavo, da bi si rešil življenje. Zdaj se počuti osamljenega in prosi Boga, naj ga pusti umreti.

Morda je tudi nas kdaj prime, da bi pobegnili, ko pomislimo na veliko zapletenost časa, v katerem živimo, ter različne osebne in bratske krize ter krizo poslanstva.

Elija je Bog ravno v času krize prijel za roko in ga vodil proti gori, kjer se je srečal z njim.

Bog je Elijev beg pred krizo spremenil v novo pot vere, in ga drugič poklical:

»Pa je rekel: *«Pojdi ven in se postavi na gori pred Gospoda. In glej, Gospod je šel mimo, velik in silen vihar, ki kruši gore in lomi skale, je bil pred Gospodom; a Gospod ni bil v viharju. Za viharjem je bil potres; a Gospod ni bil v potresu. In za potresom ogenj; a Gospod ni bil v ognju. Za ognjem glas rahlega šepeta. Ko je Elija to slišal, si je s plaščem zagrnil obraz, šel ven in obstal pri vhodu v votlino. In glej, nagovoril ga je glas in rekel: 'Kaj delaš tu, Elija?' Rekel je: 'Ves sem gorel za Gospoda, Boga nad vojskami, kajti Izraelovi sinovi so zapustili tvojo zavezo, podrli tvoje oltarje in z mečem pobili tvoje preroke. Jaz sam sem ostal, a tudi meni strežejo po življenju.' Gospod mu je rekel: 'Pojdi, vrni se po svoji poti proti puščavi Damaska.'«¹¹*

Srž Elijeve krize je njegova podoba Boga, prikaz moči, ki jo predstavljajo potres, vihar in ogenj, ki jih je kot znamenja Božje navzočnosti na Sinaju izkusil že Mojzes. Zdi se, da se Elija simbolično zapre v votlino, kot da bi se spustil v brezno svoje zbežanosti. Ni predvidel, kaj se bo zgodilo na gori. Bog prestrašenega preroka pokliče iz votline, iz njegovega sveta, celo puščavskega, ki mu je domač, in mu nakloni nenavadno srečanje. Elija Božje obličje nazadnje spozna v rahlem šepetu in ne v silovitih pojavih. Ob tem odkrije tudi svoj novi obraz in obraz svojega poslanstva.

Kriza in smisel našega poklica

V Eliju hkrati vidimo drznega in boječega preroka, vernika in dvomljivca, samotarja in sočutnega človeka. Dvomi o sebi in o Gospodu. Zbeži in se nato vrne. Čeprav je to morda presenetljivo, tudi mnogi med nami na različne načine doživljajo krizo, ko se sprašujemo o smislu našega načina življenja v današnjem času. Ne bojmo se. To krizo lahko preživimo na različne načine v različnih življenjskih obdobjih, pri čemer lahko vsakdo preoblikuje smisel bivanja in Vodilo življenja, ki smo se mu vsi zaobljubili. Na takšni poti je kriza ključnega pomena za rast. Ni kot neprijetna nesreča, ampak nujen prehod v človeški rasti. Je del postopne poti počlovečevanja, ki je edini sad delovanja Duha v nas, ki ga resnično lahko preverimo.

Kriza ima veliko obrazov: v mladosti je to razočaranje nad velikim prepadom med idealom in resničnim življenjem. V odraslosti je to prizadevanje za večjo svobodo in enotnost. V obdobju staranja pa

nastopi ugoden čas za združevanje dobrega, ki smo ga prejeli, z neizogibno grenkobo in preteklimi porazi.

Nekateri v krizah, ki jih človek doživlja v različnih življenjskih obdobjih, preprosto odidejo. Za to imajo različne razloge. Zdi se, da smo se že navadili na to, da kateri od bratov odide že nekaj mesecev po slovesnih zaobljubah. Eni odidejo, drugi pa ostanejo. Kdo od teh sem jaz?

Drugi klic z bratom Frančiškom

Ob praznovanju obletnice Vodila, zagotovila zaveznitva in jedra evangelija, ga lahko ponovno vzamemo za kompas, ki nas bo vodil v času krize, ki je hkrati tudi čas blagoslovov! Ne moremo se izogniti temu, da bi ga prevzeli z vsemi nasprotji, ki so prisotna tudi med nami. Ne moremo se zateči v zavetje klavzure, ki nas ločuje od krize, ki jo danes doživlja človek. Nobena formula nas ne bo zavarovala pred težavami in nam ponudila rešitve za vse.

Besede »hrepeneti po Gospodovem duhu« so kot kompas, ki nam ga Vodilo ponuja v današnji krizi, ki zadeva vse nas: ali navdih, ki nam ga ponuja, ne pomeni, da se moramo ustaviti, poglobljeno ovrednotiti sebe in odgovoriti na klic k novemu srečanju z živim Bogom, ki smo ga znova slišali v zgodbi o Eliju?

Ko se predamo Bogu, nas ta lahko še drugič pokliče. Zdaj nas Gospod znova kliče, da bi »bili z njim in bi jih pošiljal oznanjat«,¹² tudi na poti razlastitve, na katero nismo računali, na poti, ki razbije naše vzorce in nas vrne na pot, pri čemer našemu življenju ne vzame ničesar, temveč nam daje bolj človeško razsežnost. Pustiti za sabo tisto, kar smo si prilastili, stvari ali ljudi, je kot boleče obrezovanje: to je mogoče, če pride do osebnega srečanja ljubezni, po katerem se življenje vrne v nas in v našo okolico. Brez mistike ni pravila, ki bi obstalo.

Če pa se zadovoljimo z življenjem, ki ga pogosto živimo v počasnem ritmu, nas to prizadene, oropa veselja in ohromi rast zdravega duhovnega izkustva. To nas ne oslabi, ampak v nas vzcveti tisto, kar je pristno človeško, po stopinjah Kristusa, ubogega in križanega. Kdor sledi njemu, popolnemu človeku, sam postane bolj človeški,¹³ sposoben odnosa in darovanja življenja iz ljubezni.

Kompas, ki nam ga daje Vodilo, je torej živa vera, ki se ne dotika le ortodoksije (idej in doktrine) niti le ortoprakse (vedenje, morala), ampak sega do **ortopatijske** do srca in omogoča srečanje z Gospodom življenja, ki spreminja našo človečnost.¹⁴

Sveti Frančišek je drugi klic zaslišal v letih, ki so ga pripeljala v Fonte Colombo, kjer je dokončal osnutek Vodila. Tudi v boleči krizi spreminjajočega se bratstva je brat Frančišek še naprej iskal Gospoda v mnogih votlinah, tudi v Grecciu. Tam je Ubožec želel »obuditi spomin na tistega dečka, ki se je rodil v Betlehemu, in na lastne oči videti, kakšno pomanjkanje je trpel že kot otrok, kako je bil položen v jaslje in kako je ležal na

¹² Prim. Mr 3,14.

¹³ Prim. Gaudium et spes, 41.

¹⁴ Prim. Lk 24,32.



slami ob volu in oslu.«¹⁵ Po napornem pisanju Vodila se zdi, da se je Frančišek prepustil kontemplativnemu premoru. Želel se je prepustiti Bogu, da se ga tako močno dotakne v njegovi zelo človeški tankočutnosti, da je v La Verni prejel neizbrisne rane. Tam je z Gospodom Jezusom delil bolečino, kar je nujno potrebno, če želiš izkazati ljubezen do konca,¹⁶ in si dovolil preobrazbo v Ljubljenega, vrhunec njegove poti.

Če se bomo vračali k Vodilu, bomo našli pravo smer v tem blagoslovljenem kriznem času in ob tem ostali v stiku z bistvenim v našem življenju, ter opustili nepotrebno.

Zaključek

Naj bodo letošnje binkošti, osemstota obletnica Vodila in božiča v Grecciu, živahna epikleza v celotnem redu, da se bomo lahko prebudili iz otopelosti ter ponovno odkrili toplino in lepoto našega odnosa z Bogom, z našimi brati, z majhnimi in ubogimi ter z drugimi bitji. Ne naveličajmo se obnavljati našega velikega »da-ja« vere in poklicanosti, ki je privolitev v našo človečnost v hoji za Jezusom. Naše bratstvo je navzoče na zelo različnih celinah, kulturah in bolečih krajih. Vsak od nas naj se letos vpraša: kaj nam pomeni, v okoliščinah, kjer živimo, obnova zaveze evangelijskemu življenju? Za to skupaj molimo:

Pridi, Sveti Duh, nad to malo ljudstvo bratov in manjših, z ognjem svoje ljubezni znova vžgi v nas moč vere, upanja in ljubezni z vsemi svetimi krepostmi.

Vžgi v nas navdušenje nad zavezo in prijateljstvom z Gospodom in vsemi njegovimi bitji. Ti, ki si golob miru, daj nam navdušenja, da bomo danes živeli evangelij kot ubogi, podvrženi vsem bitjem, da bomo odvrgli pretvezo moči in bomo svobodni v ljubezni.

Sveta Marija, Devica, ki si postala Cerkev, spremljaj nas na tej poti, ki si nam Gospoda veličastva dala za brata.¹⁷

Sveti Frančišek, spomni se na nas, svoje brate, ki pogosto pozabimo, kako lep je naš poklic, in nam pomagaj, da ga obnovimo v dobro sveta, ki ga tako ljubiš. Amen.

Vsem želim čudovite binkošti, dragi bratje, naj vas spremljata nežna življenjska moč Svetega Duha, generalnega ministra reda, in bratski objem vašega ministra in služabnika.

**Rim, generalna kurija reda,
13. maja 2023**

**Br. Massimo Fusarelli, OFM
generalni minister**

Prot. 112183/MG-15

¹⁵ 1 Cel 84.

¹⁶ Jn 13,1.

¹⁷ Prim. 2 Cel 198.



13. marec 2023

Kako živeti frančiškansko karizmo v današnji Evropi

Začetna in trajna formacija

Med srečanjem UFME (Zveza manjših bratov Evrope), ki je potekalo v Medžugorju (Bosna in Hercegovina) od 27. februarja do 3. marca, je br. Darko Tepert, generalni tajnik za formacijo in študij, predstavil svoje poročilo o začetni in trajni formaciji v evropskih konferencah. Predstavil je natančno in proaktivno analizo trenutnega položaja poklicev in zaobljub na celine.

Statistika je jasna: v zadnjih desetih letih so vse evropske konference zaznale upad poklicev, nedvomno zaradi nizke rodnosti in močne sekularizacije. Teh dejavnikov ni mogoče kratkoročno gledano spremeniti, a »dejavnik, ki se mu lahko posvetimo, je naš način življenja in poslanstvo«, je dejal br. Darko. »Vprašati se moramo, kaj lahko storimo, da bosta naše življenje in poslanstvo privlačnejša, saj vemo, da privlačnost ni sad naših zavez ali načrtov, ampak Božjega klica, ki ga živimo v okviru Frančiškove karizme. Zato se moramo vprašati, kako živeti frančiškansko karizmo v današnji Evropi, kako biti manjši bratje – bratje in manjši.«

Generalni tajnik GSFS je nato spregovoril o pomenu poslušanja Duha v trajni formaciji: »Trajna formacija naj se začne prav s poslušanjem Duha in si prizadeva odgovoriti na aktualna vprašanja, da bi brate resnično vključila. Tudi *Ratio formationis franciscanae* ugotavlja, da je treba formacijo zasnovati tudi na izkustveni ravni. Če bodo trajno formacijo sestavljala

le predavanja in pogovori na izključno intelektualni ravni in ne bodo njeni cilji spreminjanje, izboljšanje življenja in poslanstva, ne bo obrodila sadov ali pa jih bo malo.«

Sodelovanje med evropskimi konferencami lahko bistveno izboljša formacijo bratov, meni br. Darko: »Sodelovanje med konferencami v Evropi lahko odpre nove perspektive, določena provinca lahko na primer ponudi tečaje trajne formacije drugim provincam in konferencam. Morda lahko tako upamo na izmenjavo novih idej glede življenja in poslanstva [...] Biti moramo odprti za to, kako ljudje dejansko živijo, zlasti tisti na obrobju. V nekaterih enotah so bratje izkusili tako imenovano frančiškansko leto: tovrstne izkušnje je mogoče doživeti med revnimi, med migranti, v novih oblikah življenja in poslanstva (v skladu z dokumentom *Ite, nuntiate...*), v misijonih. Seveda vse enote ne bodo mogle ponuditi vseh teh izkušenj, a na ravni UFME bodo priložnosti večje.«

Melanija Bruno
Urad za komunikacijo OFM

Vir: Initial and Ongoing Formation - Frati Francescani (ofm.org)



20. marec 2023

Br. Massimo in br. Fabio v Madridu in Toledu

Srečanje s sestrami klarisami in koncepcionistkami v Španiji in na Portugalskem

18. marca se je generalni minister Massimo Fusarelli v spremstvu generalnega delegata pro monialibus, br. Fábio Cesarja Gomesa, v Madridu srečal s skupino približno 120 sester klaris, ki spadajo v Konfederacijo sv. Klare v Španiji in na Portugalskem.

Minister je v svojem govoru spregovoril o začetkih in temeljnih razlogih za revizijo generalnih konstitucij reda klaris, sledil pa je bratski dialog z razlago.

Iz Madrida sta minister in delegat odpotovala v Toledo, kjer sta v nedeljo, 19. marca obhajala mašo v matični hiši Reda Brezmadežnega spočetja (sester

koncepcionistk) in počastila telo njihove ustanoviteljice, sv. Beatriz da Silva.

Sledilo je kosilo ministra s približno 30 sestrami iz krajevne in drugih skupnosti, med katerim je ta odgovoril na več vprašanj.

Br. Fábio Cesar Gomes, OFM,
generalni delegat pro monialibus

Vir: Meeting with the Poor Clare Sisters and the Conceptionist Sisters of Spain and Portugal - Frati Francescani (ofm.org)





23. marec 2023

Intervju z br. Francescom Zecco

Začeti drugačno kulturo srečevanja, celostne ekologije in razvoja

Med srečanjem koordinacijskega odbora Frančiškanske sredozemske mreže smo se pogovarjali z br. Francescom Zecco, OFM, ki dela na projektu Oikos in je koordinatorja JPIC COMPI (Konference provincialnih ministrov Italije in Albanije).

Br. Francesco, pripoveduj nam o projektu Oikos. Zakaj ste izbrali ravno mesto Taranto?

Oikos se je začel v Tarantu, v našem samostanu, v okoljsko in socialno prizadetem mestu. Ravno tam želimo začeti znova in sprožiti proces celostne ekologije ne le za Taranto, ampak za celotno Sredozemlje.

mlje. Že pet let sodelujemo s Papeško univerzo Antonianum, Gospodarsko zbornico Taranta, skupino podjetnikov in skupino mladih laikov, ki se že 10 let ukvarjajo s mestno ekonomijo: ob tem smo sprožili proces celostne ekologije, ki bi lahko bil zgled za druga mesta. V mestu, ki je bilo socialno, okoljsko in ekonomsko ranjeno in »okrnjeno«, bi lahko spravili v tek alternativni predlog za drugačno ekonomijo, drugačno kulturo, ki ne bi bila dobra le za mesto, ampak za vse Sredozemlje. Leta 2026 bodo Sredozemske igre v Tarantu: to bo odlična priložnost, da začnemo z drugačno kulturo in drugačnim načinom razmišljanja.

Mar ni industrijski model jeklarne Ilva zastarel za 21. stoletje?

Ilva še naprej proizvaja jeklo, vendar ne tako hitro kot v preteklosti: včasih je proizvedla 8 milijonov ton jekla na leto, zdaj pa le 3. Ta količina ni zadostna zlasti zato, ker proces še vedno poteka in so jim nekaj obratov zasegli. Gre za zelo kompleksen položaj, saj govorimo o industriji, ki je dvainpolkrat večja od mesta, odpuščanja se nadaljujejo, veliko delavcev je že izgubilo delo. Težava je tako socialna kot okoljska, vendar mesto poskuša najti alternativo za veliko industrijo. Velika industrija 20. stoletja je sprva veljala za čudež južne Italije, izkazala pa se je za veliko prevaro, saj življenja na tem območju ni izboljšala, ravno nasprotno! Dovolj je že, če pomislimo na to, da je mesto izgubilo povezavo z morjem. Ponovno moramo torej vzpostaviti to vez z morjem, v mladih najti podjetniške sposobnosti in najti poti za izboljšanje območja, kulture in malega gospodarstva.

Pogosto pravijo, da 'lahko umreš od lakote ali pa od onesnaženja'. Kaj meniš o tem?

Na žalost je bila Ilva dolga leta edini vir dela za tisoče ljudi. Ko govorim o potrebi po tem, da bi začeli z novo podjetniško miselnostjo, govorim natanko o tem: če neki posel ustvarja dohodek, a ni pozoren do življenja, v resnici ne gre za posel. Obstaja nevarnost, da bomo nadaljevali s starimi industrijskimi politikami, ki niso del celostne ekologije. Zato moramo začeti s Tarantom in reči, da potrebujemo drugačno vizijo, ki ni povezana le s tem mestom: ves svet ima težave s tem, kako povezati podjetje, družbo, okolje in zdravje, kako stvari držati skupaj. Gre za težavo, s katero se ukvarja celostna ekologija, za drugačen nazor in kulturo.

Srečanje Frančiškanske sredozemske mreže poteka nekaj tednov po tragediji migrantov v Cutru (KR, Italija). Meni osebno se zdi, da ljudi danes bolj gane fotografija zapuščenega mačjega mladiča kot pa tovrstne tragedije. Kaj ti meniš?

Ko so papeža Frančiška izvolili, je najprej odpotoval na Lampeduso, kjer se je nekaj dni prej na morju zgodila tragedija. Tam je govoril o globalizaciji brezbriznosti, ki je prava tragedija: Verjamem, da je to kulturni problem, ki se ga je treba resno lotiti, spremeniti moramo način razmišljanja, po katerem imamo prvorazredna in drugorazredna življenja, življenja ki niso vredne žalovanja, ki lahko umrejo in ki jih ni treba niti objokovati, ki niso drugega kot šifre ali številke. Papež s svojimi dejanji v zadnjih desetih letih, potovanji v Sredozemlje, dokumentom o bratstvu med ljudmi in okrožnicama Hvaljen, moj Gospod ter Vsi smo bratje, gradi Sredozemlje kot »skupni dom«. Njegova dejanja lahko postanejo znamenje vsega tega: kako to morje smrti spremeniti v morje bratstva.

Kako na ta klic odgovarjajo frančiškani?

Frančiškani smo navzoči v skoraj vseh državah Sredozemlja, vendar se moramo od krajevne zavezanosti premakniti h globalnejši viziji, ki povezuje vse vpletene skupine. To pomeni sodelovanje in spreminjanje struktur, ki morda ne odgovarjajo več na današnje potrebe. To od nas zahteva zgodovina: v 10 letih je v Sredozemlju umrlo 25.000 ljudi: ob tem ne moremo ostati ravnodušni, to nas mora vznemiriti, da bomo iskali poti, ki ne bodo le pomagale tem ljudem, ampak morajo tudi onesposobiti takšno nezaslišano dogajanje. Spodbujati moramo jezik miru, dialoga, bratstva.

janje struktur, ki morda ne odgovarjajo več na današnje potrebe. To od nas zahteva zgodovina: v 10 letih je v Sredozemlju umrlo 25.000 ljudi: ob tem ne moremo ostati ravnodušni, to nas mora vznemiriti, da bomo iskali poti, ki ne bodo le pomagale tem ljudem, ampak morajo tudi onesposobiti takšno nezaslišano dogajanje. Spodbujati moramo jezik miru, dialoga, bratstva.

V tem procesu niste sami.

Ne, veliko smo delali in sodelovali tudi z muslimani. Pred nekaj dnevi je bil tukaj v Rimu podpisan sporazum o energetski skupnosti med Generalno kurijo v Rimu, Veliko mošejo in Papeško univerzo Antonianum, za njim pa stoji tudi veliko sodelovanja s Papeško marijansko akademijo. Vloga Marije, ki povezuje in združuje kristjane in muslimane, nam govori, da je vloga žene mogoče razumeti tudi drugače. Dejansko je Marija kot vrata, ki se odpirajo k ponovnemu premisleku o vlogi ženske, ki ima v mnogih državah na Bližnjem vzhodu in Severni Afriki tragično vlogo.

Projekt Oikos ('dom' v grščini) vključuje univerze, podjetja, samostane, mlade, kulturo, v želji, da bi Sredozemlje resnično postalo 'skupni dom'.

Med vsemi temi subjekti je nujno potrebno sprožiti nastanek mrež: s samostani klaris, ki na življenje gledajo z očmi kontemplacije, ustvarjamo mrežo marijanskih svetišč po vsem Sredozemlju, da bi nastale mreže dialoga za mir tudi na krajih, kjer je situacija zapletena, kot je npr. Libanon. V sodelovanju z Giovannijem Caccamom skušamo ustvariti skupine mladih, ki bi se izobraževale v »skupnem domu« na glasbeni turneji po desetih sredozemskih mestih. V Tarantu je že nastala skupina mladih, ki se uči, kako klasično podjetje spremeniti v novo podjetje z vidika celostne ekologije: dobiček ne sme biti cilj, ampak sredstvo za doseganje blaginje skupnosti. Sodelujemo z univerzami, na PUA lahko študentje že diplomirajo iz celostne ekologije. Lepo bi bilo, če bi nekoč prišlo do spremembe miselnosti in bi na primer mladim ponudili možnost sredozemskega Erasmus, da mladi Sredozemlja ne bi več razumeli kot meje in kot morja smrti, ampak kot kraj srečevanja in plodovite medsebojne izmenjave.

Melaniya Bruno
Urad za komunikacijo OFM

Vir: Triggering a different culture of encounter, of integral ecology, of development - Frati Francescani (ofm.org)



28. marec 2023

Vabilo

Istanbul: 17. trajno usposabljanje za ekumenski in medverski dialog

Cerkev Santa Maria Draperis
Istiklal Caddesi n. 215 - P.K. 243
34433 Beyoğlu – Istanbul, TURČIJA

Dragi bratje in sestre!

V času, ko se človeška družina po vsem svetu sooča z mnogimi izzivi, je papež Frančišek prosil celotno človeško bratstvo naj bolj skrbi za mir in harmonijo v svetu. Pandemija, ki je uničujoče vplivala na vse ljudi, je prizadela tako bogate kot revne, podnebne spremembe in ponavljajoče se naravne nesreče, ki jih je sprožila ekološka kriza, imajo uničujoče posledice v različnih delih sveta in milijoni ljudi so prisiljeni zapustiti svoje domove in države zaradi vojn in nasilja. Pripadnike različnih verstev, kultur in narodov

papež vedno znova poziva, naj si skupaj prizadevajo za rešitev težav današnjega človeštva. Zato je pomembno, da spodbujamo dialoške odnose, tako da spodbujamo boljše razumevanje, medsebojno spoštovanje in odgovorno skrbimo za skupni dom ter gojimo sočutje in gostoljubje do vseh ljudi, zlasti do revnih in odrinjenih na rob. Prav to je sv. Frančišek verjel, spodbujal in želel, da bi njegovi bratje in sestre to nadaljevali povsod in da bi se v vseh okoliščinah človeška bratstva povezala v Božji ljubezni in usmiljenju.



Mednarodno frančiškansko bratstvo v Turčiji v duhu frančiškanske karizme in kot odgovor na svetovne potrebe vsako leto organizira tečaj formacije za dialog za brate in sestre, ki sodelujejo v medverskem in ekumenskem dialogu v različnih delih sveta. Tečaj je namenjen tudi tistim, ki želijo izvedeti več o dveh velikih svetovnih religijah, krščanstvu in islamu ter njihovih pogledih na dialog in prizadevanje zanj. Poleg tega edinost v Cerkvi krepi Kristusovo poslanstvo, ker prinaša Kristusovo veselo novico vsem narodom. Z veseljem vas vabimo na sedemnajsti tečaj formacije za dialog, ki bo potekal od 15. do 29. oktobra 2023 v samostanu Santa Maria Draperis v Istanbulu v Turčiji.

Kdor želi izkoristiti to odlično priložnost, naj nam to sporoči čim prej, da mu lahko zagotovimo mesto.

Bratski pozdrav,

Br. Eleuthere Makuta, OFM
Gvardijan Mednarodne frančiškanske skupnosti,
Istanbul, Turčija

Vir: Istanbul: 17th ongoing training course on ecumenical and interreligious dialogue - Frati Francescani (ofm.org)





2. april 2023

Sporočilo kustosa Svete dežele v zvezi z nabirko na veliki petek

Z vašo pomočjo bomo lahko še naprej skrbeli za Sveto deželo in njene otroke

Čez nekaj dni bomo s kristjani v Sveti deželi in z romarji z vsega sveta praznovali veliko noč. Tukaj v Jeruzalemu je Gospod umrl in vstal za nas. Pred njegovim praznim grobom lahko začutimo, kako se naša vera krepi in naše upanje obnavlja.

Kot manjši bratje kustodije Svete dežele moramo skrbeti za svete kamne, svetišča in hkrati za »žive kamne«, domače kristjane in romarje. Naša dolžnost je, da vsakomur omogočimo, da vidi kraje, kjer je Jezus živel, umrl in vstal za nas in se jih dotakne. To so kraji, ki nas opominjajo, da je res, kar so nam oznanjali apostoli, in kar nam je Cerkev skozi stoletja izročala, da bi osmislila naše življenje in mu dala polnost.

Naše služenje, ki ga opravljamo s srcem in v imenu vse Cerkve, je urejanje svetišč, da so gostoljubna, ter opravljanje pastoralnih in družbenih dejavnosti. Prav tako smo v službi Cerkve, ki so jo ranili dolgoletni spopadi in vojne, zdaj pa še potres.

Vse to seveda stane in velik del teh stroškov vsako leto pokrijemo z nabirko velikega petka in velikodušnostjo vernikov po vsem svetu, vašo velikodušnostjo. Ob tej priložnosti bratje kustodije Svete dežele postanemo kot berači, ki se obračamo na vašo velikodušnost. Naj bo veliki petek dan vesoljne solidarnosti, dan, ko bomo kristjani vsega sveta konkretno poskrbeli za Mater Cerkev v Jeruzalemu.

Prosim, odprite svoja srca za velikodušnost in svoje roke za solidarnost. Z vašo pomočjo bomo lahko še naprej skrbeli za Sveto deželo in njene otroke.

Br. Francesco Patton, OFM
Kustos Svete dežele

Vir: Thanks to your help, we too will be able to continue to take care of this Holy Land and its children - Frati Francescani (ofm.org)



3. april 2023

Generalna kurija: Urad za avtomatizacijo

Urad za avtomatizacijo, kakor mu rečemo v generalni kuriji, je nekaj podobnega, kot v podjetjih »IT oddelek« (IT pomeni informacijska tehnologija).

V svetu, ki že desetletja ne more brez elektronskih in računalniških orodij – za delo, nikakor ne za odrešitev –, urad, v katerem od januarja 2022 služim na prošnjo generalnega ministra, predvsem zagotavlja normalno delovanje računalnikov, tiskalnikov, aplikacij itd. skratka, vsega, kar potrebujejo tako vodstvo reda kot tudi province in kustodije, ki se iz različnih razlogov povezujejo s kurijo.

Ena od nalog urada za avtomatizacijo je, da zagotavljanja podporo tistim, ki služijo v različnih uradih, ali sodelujejo z njimi – predvsem bratom iz različnih enot reda, pa tudi zaposlenim in zunanjim sodelavcem – tako pri uporabi opreme kot aplikacij ter jim omogoča čim bolj učinkovito delo, kjer je to mogoče. Ko bodo v kurijo prišle nove generacije bratov, tako imenovanih »digitalnih domorodcev«, bo takšnega dela manj.

Druga naloga, ki jo opravlja naš urad, je vodenje različnih podatkovnih baz in njihovo posodabljanje. Med drugim sta to bazi *Schematismus* in *Directiones Domorum*, kjer so shranjene osnovne informacije, ki pomagajo različnim uradom, pa tudi enotam reda, da vedo, »kdo smo« in »kje smo«. (Člani reda ali le začasni

člani in hiše, tj. navzočnost manjših bratov na določenem ozemlju). Poleg tega dela statistične povzetke, objavljene v Acti, za katere na začetku vsakega leta prosi Sveti sedež.

Poleg tega opravljamo tudi drugo manj vidno, a nič manj pomembno delo. Povezano je s/z:

- kibernetško varnostjo, vzpostavljeno na različnih ravneh, ki je potrebna za to, da tudi pravno gledano zavarujemo podatke, s katerimi upravljamo v kuriji,
- stalnim vzdrževanjem in posodabljanjem strojne in programske opreme,
- varnostnim kopiranjem, ki nam bi v primeru izgube omogočilo, da bi znova prišli do informacij.

Na kratko je takšno delo urada, katerega direktorja izbere generalni definitorij izmed bratov, ki imajo vsaj zadovoljivo znanje, povezano z zgornjimi vprašanji. Direktorju pomaga tehnični svetovalec, ki s svojim strokovnim znanjem zagotavlja stalnost in strokovnost, tudi ko bratje odhajajo iz kurije in prihajajo novi.

Br. Pasquale Berardinetti
Direktor urada za avtomatizacijo

Vir: General Curia: the Automation Office - Frati Francescani (ofm.org)



6. april 2023

Br. Massimo v Istanbulu, Turčija

Podpis sporazuma z ekumenskim patriarhom Bartolomejem I.



Istanbul, 6. april 2023. Danes zjutraj sta v soseski Fanar v Istanbulu, na sedežu ekumenskega patriarhata, ekumenski patriarh, Njegova svetost Bartolomej I., in generalni minister reda manjših bratov, br. Massimo Fusarelli, podpisala sporazum, po katerem lahko pravoslavni kristjani v starodavnem mestu Smirna uporabljajo frančiškansko cerkev Santa Maria.

To je bratska gesta, za katero je prosil papež Frančišek kot znamenje, da hodimo po skupni poti.

Naš praznik, veliki četrtek, je poseben dan za to občestveno dejanje.

Sledi članek, objavljen na www.fideliter.it, v katerem je dogodek podrobno razložen.

Zdajšnja cerkev sv. Fotine, ki jo uporabljajo pravoslavci v Izmirju, je premajhna za pravoslavno skupnost, sestavljeno iz različnih narodnosti: Grkov, Turkov, Rusov in Romunov.

Stavba je v preteklosti doživela več neljubih dogodkov: prvotno cerkev so zgradili v bližini obale Egejskega morja leta 1658, a se je v potresu leta 1688 porušila; obnovili so jo leta 1690. Leta 1856 so zgradili cerkveni stolp, visok 33 metrov, simbol Jezusove starosti, s čimer je postal najvišja stavba v mestu. Žal je celoten kompleks popolnoma zgorel v velikem požaru leta 1922. Na njegovem mestu so zgradili novo, sodobno cerkev z istim imenom.



Patriarh Bartolomej je cerkev sv. Fotine nazadnje obiskal 11. oktobra 2022. Zahvaljujoč novemu dogovoru bosta lahko velikonočna vigilijska bogoslužja pravoslavne velike noči prihodnjega 16. aprila v frančiškanski cerkvi sv. Marije, ko pričakujejo veliko vernikov.

Frančiškani živijo v zahtevnih misijonskih razmerah: katoliška cerkev v Turčiji ni pravno priznana. Bratje, ki sestavljajo majhno mednarodno zastopano

skupino in delujejo v cerkvah sv. Marije in Marijinega svetega imena, ne morejo nositi habita niti oznanjati, čeprav gojijo ekumenski dialog z grškimi pravoslavci, anglikanci, luteranci in binkoštniki ter medverski dialog z islamom. Katoličanov je okrog dva tisoč, muslimansko prebivalstvo v Smirni pa je številčnejše od štirih milijonov.

Frančiškani so sicer tukaj navzoči že dolga stoletja: manjši bratje so prispeli v mesto, v bližini пристanišča Alsancak, v drugi polovici 14. stoletja. Cerkev in samostan sv. Marije so slovesno odprli 25. decembra 1692, današnjo podobo pa je cerkvi po obnovitvenih delih po požaru leta 1891 dal avstrijski cesar Franc Jožef.



Vir: Signed the Convention with the Ecumenical Patriarch Bartholomew I - Frati Francescani (ofm.org)





11. april 2023

Br. Massimo in br. John v Turčiji

Služenje dialogu in bratsko spremljanje v Turčiji

1800

Od 5. do 9. aprila 2023 sta generalni minister, br. Massimo Fusarelli, in generalni defintor za Azijo-Oceanijo ter generalni delegat za Turčijo, br. John Wong, prišla na uradni obisk v Istanbul, Bornovo in Selçuk.

Br. John nam je poslal poročilo o tem obisku, ki ga objavljamo.

Istanbulski gvardijan s samostanom Santa Maria Draperis v Istanbulu in podružnico v Bornovi, ki je v neposredni pristojnosti generalnega ministra, ima v tej deželi, ki je stičišče kultur in civilizacije, posebno nalogo, je namreč skupnost dialoga.

Danes v njej živi deset bratov, ki prihajajo iz Argentine, Konga, Francije, Indonezije, Italije, Pakistana in Združenih držav Amerike. Zavezani so ekumenski in medverski dialogu, ki ga izvajajo na veliko načinov, med drugim prek formacijskih srečanj in letne Šole za dialog. Skrbijo tudi za migrante, revne in ljudi v krizi. V samostanih in župnijah sprejemajo ljudi in jim nudijo gostoljubje. Imajo tudi nov, okoljski projekt, »Laudato Si«.

Poleg te skupnosti ima majhno hišo molitve v Selçuku nedaleč od Efeza tudi Provinca svetih korej-

skih mučencev, za katero trenutno skrbita brata. Skrbita za pastoralo korejske skupnosti v Istanbulu, poleg tega pa sta tudi del okoljskega projekta v škofiji Izmir.

Prvi dan tega obiska so se bratje v Istanbulu skupaj z brati in sestrami gibanja fokolarov zbrali pri tamkajšnji frančiškanski družini v samostanu sv. Antona na kosilu.

Br. Massimo in br. John sta se srečala z brati in krajevnimi skupnostmi ter z njimi obhajala liturgijo velikonočnega tridnevja, poleg tega pa sta se srečala tudi z apostolskim vikarjem v Carigradu, Msgr Massimilianom Palinurom, in izmirskim nadškofom, Msgr Martinom Kmetcem OFMconv.

Vrhunec tega obiska je bil sprejem pri carigrajskem ekumenskem patriarhu Njegovi svetosti Bartolomeju I. in podpis desetletne pogodbe o souporabi župnijske cerkve Santa Marie v Izmirju s pravoslavno cerkvijo. To je bila gesta bratske solidarnosti, konkreten izraz ekumenskega bratstva in jasno pričevanje edinosti kristjanov.

Vir: The service for dialogue and fraternal accompaniment in Türkiye - Frati Francescani (ofm.org)





15. april 2023

Bratje med ljudmi

Velika noč za žrtve potresa v Siriji in Turčiji

6. februarja je južno Turčijo in severni del Sirije prizadel uničujoč potres, v katerem je življenje izgubilo več kot 50.000 ljudi, več kot 100.000 pa jih je bilo ranjenih. Danes zato na tisoče družin živi v začasnih bivališčih in se trudijo priti do hrane in drugih nujnih potrebščin.

Dva meseca po potresu nenehni popotresni sunki še vedno preprečujejo vrnitev na domove tudi ljudem, katerih hiš potres ni poškodoval, zato se povečuje število razseljenih ljudi. To dodatno poslabšuje situacijo prizadetih skupnosti, ki nujno potrebujejo zavetje in pomoč.

»Ta velika noč 2023 je bila zagotovo posebna za obe bratstvi v Turčiji (v Istanbulu in v Bornovi v Izmirju). Bratje v samostanu in v drugih hišah sprejemajo ljudi,« pravi br. Adrian Eloza, misijonar v Turčiji, ki nadaljuje: »V takšnih razmerah se zgodi, da vse neha delovati: najprej zmanjka elektrike, nato nehata delati internetna povezava in telefoni, nazadnje zmanjka še plina in vode. V vseh pogledih moramo zdaj delati na prenovi. Letos smo veliko noč praznovali v občestvu z generalnim ministrom. Obe bratstvi skrbita za več župnij, ki imajo bolj ali manj podobne razmere: za Turke, zlasti v Izmirju, kjer dobro delajo s katehumeni, levantinci (Italijani, Francozi, Angleži itd.), mnogimi ljudmi iz Afrike, Filipinov in Južne Amerike. Naše skupnosti so majhne enote, ki jih spremljamo pri nji-

hovem bivanju in rasti v veri. Naši dnevi so običajno zaznamovani s tem delom in življenjem v skupnosti: skupna molitev, evharistija in bratsko življenje. Velikonočni čas se letos za nekaj dni prekriva z ramazanom. Z muslimanskimi prijatelji, s katerimi živimo v Turčiji, smo organizirali iftar (večerja, ki zaznamuje konec posta). Ko razmišljamo o dialogu, pomislimo tudi na te drobne vsakdanje stvari, ki nas zbližujejo.«

Br. Bahjat Karakach iz Sirije dodaja: »Vlada ozračje obupa in strahu. Žalosti me, ko ljudje po potresu govorijo o izseljevanju in razmišljajo o tem, da bi odšli drugam, kjer bi lahko preživeli. Čeprav smo veliko noč praznovali v duhu upanja, nam pogum jemljejo želje prebivalstva, da bi odšli. Sredi vsega tega pa smo vseeno lepo praznovali vstajenje.«

Sirska diaspora je še vedno težka tema. Od leta 2011, v desetih letih humanitarne krize v Siriji, od začetka vojne je v tujino pobegnilo 6 milijonov Sircev, 7 milijonov pa jih je notranje razseljenih. Sirci že deset let živijo sredi humanitarne krize.

Odgovor bratov

V Alepu v Siriji nam frančiškanski duhovnik latinske župnije br. Bahjat Karakach pripoveduje: »Tako po potresu smo povedali, da bomo v našo cerkev sprejeli ljudi in jih zaščitili pred mrazom in dežjem. Enako so storili v mnogih drugih cerkvah.«



V Alepu so krščanske strukture na prvih bojnih črtah, ko gre za pomoč razseljenim ljudem: »V mes-tu imamo tri samostane,« pravi Bahjat, »in vsi trije sprejemajo razseljene osebe glede na svoje zmožnos-ti: v našem samostanu v središču mesta smo sprejeli približno 500 ljudi; v kolegiju Svete dežele, nekoliko dlje stran, kjer imajo prostor tudi na prostem, približno 2000, medtem ko je podružnična cerkev sprejela približno petdeset ljudi. Postrežemo jim tri obroke na dan. Nihče noče domov, ker se bojijo novih, močnejših potresnih sunkov. Temperature še padajo, tudi pod ničlo, zato prostore skrbno grejemo, predvsem zaradi otrok.«

Prav tako v Siriji br. Hanna Jallouf, sirski frančiškan iz Kustodije Svete dežele, skupaj s še enim bratom služi v vaseh Knayeh, Yacoubieh in Gidaideh v dolini Orontes na območju Idliba v severni Siriji. »Pred vojno leta 2011 je bilo v teh treh vaseh 10.000 kristjanov, po vojni pa je tukaj le še 210 družin. Vsi so pobegnili, le midva frančiškana sva ostala, da služiva tem ljudem, ker sva prepričana, da je to blagoslovljena dežela, skozi katero je šel svet Pavel. Smo 43 km od Antiohije in 6 km od turške meje. Skupine upornikov so šle skozi to območje in do leta 2018 zasegle veliko blaga, zemlje in hiš. Potem je samostan zemljo dobil nazaj in počasi so tudi ljudje dobivali nazaj svojo zemljo. Na tem območju velja islamsko šeriatsko pravo.« Župnika v Knayehu, očeta Hanna in 16 župljanov, je fronta al-Nusra, povezana z Al Kaido, v noči na 5. oktober 2014 v Siriji ugrabila, izpustili so jih nekaj dni pozneje. »Potres je 6. februarja naredil veliko škodo. Osemde-set odstotkov hiš naših vernikov je popolnoma po-rušenih, vse ostalo je poškodovano in izropano, naša napol porušena cerkev pa ne obratuje. Med kristjani

ni bil skoraj nihče poškodovan, med nekristjani pa je bilo veliko mrtvih. Temu pravim čudež. Danes od-stranjujemo ruševine in želimo obnoviti življenje v teh treh vaseh. Naši verniki živijo v šotorih v okrilju naših samostanov. Kljub 11-letni vojni smo ostali tukaj, da služimo ljudem, trpimo z njimi in jim dajemo košček kruha, živimo torej kot vsi ostali.«

V Turčiji je potres povzročil veliko škodo in pre-tresel prebivalstvo. Prizadel je več mest, zlasti Kahra-manmaraš, Gaziantep in kraje, kjer je katoliška cerkev navzoča že veliko stoletij: Antiohija in Aleksandreto (turško: İskenderun). Slednja je sedež apostolskega vi-kariata Anatolije. Zato vsa država sodeluje in pomaga pri tej katastrofi, ki ji v zadnjih sto letih ni primere.

Frančiškanska pobuda za pomoč in podporo skupnostim, ki jih je prizadel potres

Nekaj več kot dva meseca po katastrofalnem do-godku frančiškanski red rad prisluhne potrebam kra-jevnega prebivalstva po zaslugi frančiških bratov, ki so navzoči na tistih ozemljih, da bi nato lahko začeli z ustreznimi dolgoročnimi in srednjeročnimi progra-mi pomoči. »V imenu generalnega definitorija in ce-lotnega reda manjših bratov še naprej zagotavljam frančiškansko bližino prizadetemu prebivalstvu, dru-žinam, tistim, ki so ostali brez strehe nad glavo in se v molitvi spominjam žrtev,« je dejal generalni minister br. Massimo Fusarelli. Dodal je: »Vabim vse, da prek Fondazione OFM Fraternitas podprejo programe in delo frančiškanske družine v Turčiji in Siriji.

Vir: Easter for earthquake victims in Syria and Turkey - Frati Francescani (ofm.org)



17. april 2023

Pričevanje bratov

Spopadi v Sudanu

Od sobote, 15. aprila, so ulice Kartuma, glavnega mesta Sudana in drugih delov države prizorišče spopadov med oboroženimi silami uradne vojske in paravojaškimi enotami Sil za hitro podporo (RSF).

Bratje na kraju samem, ki so se bili prisiljeni zapreti v svoj samostan, so obvestili generalnega ministra, br. Massima Fusarellija, OFM, in generalnega definitorja območja, br. Victorja Quematchija, OFM, da med vojsko in uporniki divja gverilska vojna, da telefonske komunikacije in internet pogosto ne delujejo, a da so vsi v redu.

Br. Peter Tindo, OFM, iz Kartuma, nam je v zvočnem sporočilu povedal: »Zaklenili smo se v samostan in vseokrog slišimo streljanje, ne vemo pa točno, kaj se dogaja.«

Br. Federico Gandolfi, OFM, iz Južnega Sudana, prav tako potrjuje, da je komunikacija s sosednjo državo zaradi blokade interneta skoraj popolnoma nemogoča.

V nedeljo, 16. aprila, je papež Frančišek med molitvijo *Regina Coeli* na Trgu svetega Petra v Rimu dejal, da z zaskrbljenostjo spremlja dogodke v Sudanu: »Mislim na Sudance, ki so že tako ali tako zelo preizkušani, zato vas vabim k molitvi, da bi vojaki odložili orožje in bi prevladal dialog, da bomo lahko skupaj spet stopili na pot miru in sožitja.«

Po poročanju italijanske tiskovne agencije ANSA je sudanski zračni prostor zaprt, umrlo je 97 ljudi, ranjenih pa na desetine, številni med njimi niso mogli priti do bolnišnic. Med žrtvami so tako civilisti kot vojaško osebje.

Še naprej molimo za Sudan!

Vir: Clashes in Sudan - Frati Francescani (ofm.org)



19. april 2023

Br. Massimo in br. John sta obiskala Provinco San Pedro Bautista

Bratska praznovanja na Filipinih



Od 15. do 17. aprila 2023 sta generalni minister br. Massimo Fusarelli in generalni definitor za Azijo in Oceanijo, br. John Wong, obiskala Provinco San Pedro Bautista na Filipinih, ki je pristojna tudi za ustanove v Mjanmaru in Šrilanki.

Katolištvo so na Filippine prinesli španski misijonarji, med katerimi je bil tudi San Pedro Bautista, ki je kasneje umrl mučeniške smrti v Nagasakiju na Japonskem. Leta 2020 je svetišče San Pedro Bautista ob provincialni hiši v San Francisco del Montu v Quezon Cityju (Metro Manila), kjer je svetnik živel kot misijonar na Filipinih, dobilo status manjše bazilike. Bratje opravljajo tudi pastoralno delo v dveh ločenih svetiščih, posvečenih sv. Antonu.

Ta obisk br. Massima in br. Johna v Manili je sovpadel z nizom bratskih praznovanj reda, vključno z nacionalnim volilnim kapituljem posvetnega frančiškanskega reda, srečanjem filipinskih opatinj reda klaris in srečanjem z letno obnovo zaobljub redovnih bratov province. Vrhunec tridnevnega obiska je bilo veselo

obhajanje slovesnih zaobljub sedmih mladih bratov, ki ga je vodil generalni minister.

Med obiskom v Manili sta se minister in generalni definitor srečala tudi s provincialnim definitorijem, glavnimi tajniki, svetom za formacijo, člani vseh treh redov Frančiškove družine in vsemi brati v začetni formaciji.

Sledilo je tudi skupno praznovanje v skupnosti Kasama Inserted, ki je ena od dveh samostanov v Manili, kjer vzgojitelji in bratje v začetni formaciji živijo v slumih med mestnimi ubožci.

Provinca San Pedro Bautista se prav tako pripravlja na praznovanje z brati enote, ki so jo ustanovili na jugu Filipinov v Visayas-Mindanaou, ob njihovi uradni ustanovitvi 22. aprila 2023. Imenovala se bo Provinca sv. Antona Padovanskega.



Br. John Wong
Generalni definitor za Azijo in Oceanijo

Vir: Fraternal Fiestas in the Philippines - Frati Francescani (ofm.org)



21. april 2023

Svetovni dan mladih, Lizbona 2023!

Vabilo frančiškanom OFM
k prostovoljstvu na SDM

»Tistega dne je Marija vstala in hitro odšla.«
(Lk 1,39)

Generalni urad za pravičnost, mir in varovanje stvarstva Reda manjših bratov (OFM) bo sodeloval na Svetovnem dnevu mladih v Lizboni 2023.

Vabimo brate frančiškane, da se prijavijo kot prostovoljci in pomagajo pri izvajanju programa za celostno ekologijo v času SDM.

Med dejavnostmi, ki jih je treba pripraviti, so tudi ekološki sprehod, molitve in evharistija v cerkvi sv. Antona Lizbonskega, četrto praznovanje Serata Laudato Si' (glasbeni koncert), projekta 'Freske za mir', navzočnost v Mestu radosti in na Trgu sv. Antona ter srečanje z našim generalnim ministrom br. Massimom

Fusarellijem, OFM, in našim generalnim vikarjem br. Ignaciem Cejo, OFM.

Formacijski dnevi bodo od 25. do 31. julija, svetovni dan pa od 1. do 6. avgusta 2023.

Za več informacij smo vam na voljo po elektronski pošti pax@ofm.org

Več o tem si preberite tukaj: <https://ofm.org/es/esperando-la-jmj-de-lisboa-2023-con-alegria-franciscana-y-esperanza-cristiana.html>

Vir: Invitation to the Franciscan Friars of the OFM to volunteer for the WYD - Frati Francescani



22. april 2023

Na jugu Filipinov

Nova Provinca svetega Antona Padovanskega

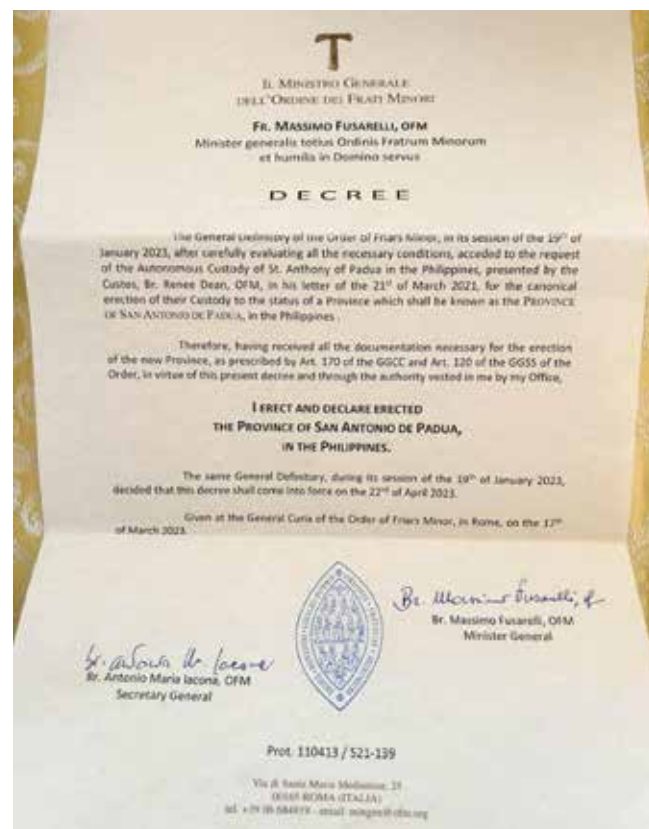


22. aprila 2023 je generalni minister br. Massimo Fusarelli na jugu Filipinov Kustodijo sv. Antona Padovanskega imenoval za novo Provincio sv. Antona Padovanskega. Poleg bratov so ta zgodovinski dogodek z navzočnostjo polepšali tudi generalni definitor, br. John Wong, generalni delegat, br. Marcelo Ghirlando, ter provincialni ministri s severa Filipinov, Japonske in Vietnama.

Odlok o ustanovitvi je podpisal med uvodno mašo prvega provincialnega kapitlja v frančiškanskem centru za upokojece v Minglanilla v mestu Cebu. Z izvolitvijo br. Reneeja C. Deana, OFM, za provincialnega ministra, br. Neila J. Badilla, OFM za provincialnega vikarja, ter br. Prisca A. Cajesa, OFM, br. Artura C. Daquilanea, OFM, br. Crisologa O. Dragona, OFM, in br. Christopherja B. Villanueva, OFM za svetovalce je bil ustanovljen novi provincialni definitorij. Nato so člani provincialnega kapitlja pregledali sprejeto poslanstvo, vizijo, prednostne naloge in sklepe kapitlja iz kustodijskega kapitlja 2022 in se jim ponovno zavezali.

Ta dogodek je bil še zlasti pomemben, ker je bil to prvi obisk generalnega ministra reda v tej enoti, poleg tega pa je br. Massimo prvič ustanovil provinco.

Kustodija sv. Antona Padovanskega je pred tem šestnajst let delovala kot samostojna enota, v kateri so se še zlasti trudili služiti dialogu. Trenutno jo sestavlja sedemdeset bratov z večnimi zaobljubami, šest



bratov z začasnimi zaobljubami, trije novinci, pet postulantom in sedem aspirantov. V Visayasu in Mindanau je devetnajst skupnosti, vključno z misijskimi skupnostmi med muslimani, staroselci in revnimi.

Nova provinca se pripravlja tudi na ustanovitev nove misijske skupnosti na Tajskem.
Vir: New Province of San Antonio de Padua - Frati Francescani (ofm.org)





24. april 2023

Indija: OFM & OFS praznujeta enotno Frančiškovo obletnico

Bratje in sestre OFS (Frančiškov svetni red) in bratje frančiškani so se 16. aprila 2023 zbrali v cerkvi sv. Sebastijana v Madhavaram-Chennaiju v Indiji na slovesnem začetku praznovanj ob 800. obletnici dne, ko je sv. Frančišek prejel papeško potrditev Vodila, in tudi obletnici prvih jaslí, ki jih je izdelal ob praznovanju božiča v Grecciu leta 1223.

Ob zaključku praznovanj ob godu sv. Sebastijana so verniki te frančiškanske župnije in častilci sv. Sebastijana nadaljevali s praznovanjem teh obletnic. Člani OFS so s pomenljivo molitvijo obeležili pomen praznovanja. Župljani, ki so se udeležili dogodka, so izrazili svoje občudovanje in hvaležnost za sv. Frančiška, še zlasti, ker je svetu podaril Frančiškovo gibanje in »jaslice«.

V slovesni procesiji so v cerkev prinesli sliko sv. Frančiška, na kateri mu papež podarja potrjeno Vodilo in podobo obhajanja božiča z jaslí, da so si jih zbrani lahko ogledali.

Br. Xavier Durairaj OFM, provincialni minister, ki je vodil slovesnost, je na kratko spregovoril o teh dogodkih in povabil vernike, naj sprejmejo življenjsko vizijo sv. Frančiška, kot je predstavljena v Vodilu, in tudi duhovnost učlovečenja, kot je to storil sveti Frančišek v Grecciu.

Župnijski duhovnik br. Michael Anand je pripravil načrt programa, v katerem se bodo vse leto spominjali teh dogodkov. Velika zaključna slovesnost bo decembra 2023.

Vir: India: OFM & OFS Celebrate the Franciscan Centenaries - Frati Francescani



25. april 2023

Br. Derrick Yap imenovan za kustosa

Malezija, Singapur in Brunej: ustanovljena avtonomna kustodija sv. Antona

25. aprila 2023 je generalni minister reda manjših bratov (frančiškanov), br. Massimo Fusarelli OFM, uradno razglasil avtonomno kustodijo sv. Antona (Malezija-Singapur-Brunej), ki je bila prej del Province sv. Duha (Avstralija-Nova Zelandija).

Bratsko slavlje je polepšal tudi generalni definitor (Azija-Oceanija) br. John Wong, nekdanji kustos te kustodije. Matična provinca Avstralije in Nove Zelandije je bila dobro zastopana, slavlja so se namreč udeležili provincialni minister, br. Phillip Miscamble, prvi kustos te enote, ter sedanjí provincialni definitorji in nekdanji provincialni ministri. To je bilo praznovanje požrtvovalnosti in prizadevanj mnogih bratov, ki so prispevali k rasti in zorenju našega bratstva v tem delu sveta.

Odlok o ustanovitvi avtonomne kustodije, so razglasili na začetku zasedanja kustodije v dvorani sv. Klare v našem kompleksu Bukit Batok. Prebrali so tudi imena novega vodstva nove avtonomne kustodije: br. Derrick Yap je bil imenovan za kustosa, br. Michael D'Cruz za vikarja ter br. Vernon Chua, Esmond Chua, David Au in Aiden Peter za kustodijske svetovalce. Med zasedanjem so v navzočnosti generalnega ministra in generalnega definitorja območja pregledali že prehojeno pot kustodije in predvideli njeno nadaljnjo pot.

Večerno evharistično slavlje avtonomne kustodije je vodil generalni minister v cerkvi sv. Marije Angelske v Bukit Batoku v Singapurju. Navzoči so bili številni redovniki, verniki župnije Marije Angelske, dobrotniki in prijatelji, ki so se veselili z nami. Po živahni homiliji



ji je bil br. Nelson Evarinus sprejet med akolite in vsi navzoči s slovesnimi zaobljubami so ponovno izrekli zaobljube kot simbol predanosti frančiškanskemu evangeljskemu načinu življenja in kontemplativnemu bratstvu v poslanstvu.

Kustodija je ustanovila sklad »Dotik sv. Antona«, ki je posebej namenjen pobudam na teh področjih. To je konkreten izraz nenehnega zavzemanja kustodije za revne in odrinjene na rob ter prizadevanja za misijone in evangelizacijo. Ček v vrednosti 50.000 MYR



(približno 10.000 EUR) je prejel br. Don Don Ramirez, rektor Misijona sv. Ane (Kuching), v podporo prizadevanja misijske župnije za gradnjo hiš za revne družine v vaseh, ki jih pastoralno oskrbujejo.

Po maši je generalni minister blagoslovil kip sv. Antona, ki pridiga ribam, na župnijskem trgu, ki je simbol zavezanosti bratov kustodije, da bodo »ribiči ljudi«. Spominki za to priložnost so sestavljeni iz dveh parov jedilnih paličk, bogatega simbola, ki nas spominja na to, da moramo ohranjati hvaležnost v srcih, hraniti Božje ljudstvo in dvigovati drug drugega.

Generalni minister si je vzel čas tudi za osebna srečanja s posameznimi skupinami, s katerimi se je pogovarjal in skušal poglobljeno spoznati kustodijo – z vsemi brati v začetni formaciji, s svetom kustodije ter individualnimi posvetovanji s provincialom in kustodom.

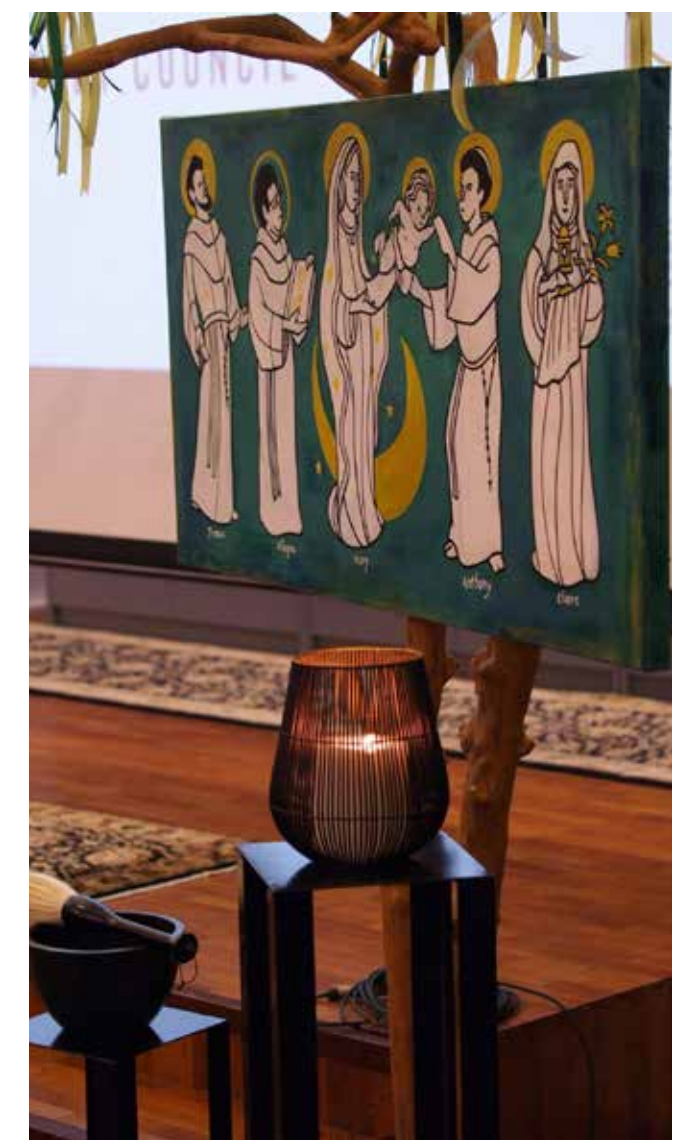


Po tem praznovanju bo brat Derrick pospremil br. Massima in br. Johna v Sabah (Malezija) na obisk naj-novejšega misijona kustodije v Kota Kinabaluju, kjer je kustodija začela delovati šele pred kratkim. Generalni minister se bo v Sabahu srečal s sestrami frančiškankami Brezmadežnega spočetja (FSIC) in z nekaterimi od skoraj 600 članov Frančiškovega svetnega reda.

Generalni minister in generalni definitor se bosta osebno srečala tudi z nadškofom Kota Kinabaluja. Nadškof John Wong in generalni definitor imata po naključju isto ime, kar v krajevni Cerkvi pogosto povzroča nekaj prisrčne zmede!

V tem delu sveta, kjer je velika raznolikost kultur, ver in celo stopenj blaginje, so bratje nove avtonomne kustodije poklicani, da se približajo vsakemu človeku in vsem bitjem, tako kot je to storil sv. Frančišek, tudi tako kot sta s svojim zgledom učila zavetnik sv. Anton Padovanski in sozavetnik, bl. Gabriele Allegra.

Vir: Malaysia, Singapore and Brunei: Autonomous Custody of St. Anthony erected - Frati Francescani (ofm.org)





27. april 2023

Br. John in br. Massimo v Singapurju

V službi krščansko-muslimanskega dialoga v Singapurju



V četrtek, 27. aprila, so generalni minister br. Massimo Fusarelli, generalni defnitor za Azijo-Oceanijo in predsednik generalne komisije reda za služenje dialogu br. John Wong ter kustos za Malezijo-Singapur-Brunej br. Derrick Yap obiskali Harmony Centre pri mošiji An-Nadhah v Singapurju v sklopu služenja reda krščansko-muslimanskemu dialogu, v trajnem duhu Damiette.

Obisk je organiziral tajnik kustodije, br. Aiden Peter, skupino bratov pa je zelo toplo in prijazno sprejela vodja centra, ustaza (verska učiteljica) Liyana Rosli Asmara. Septembra 2019 je Liyana sodelovala na medverskem romanju 22 mladih Singapurcev in Malezijcev skupaj z br. Aidenom in br. Johnom v Istanbul, Kairo, na goro Sinaj, v Hebron, Betlehem, Nazaret in Jeruzalem, v spomin na 800. obletnico srečanja med sv. Frančiškom Asiškim in sultanom Malikom Al-Kamilom.

Harmony Centre spodbuja učenje s pomočjo potovanja, se ukvarja z raziskavami, organizira pobude

spoštljivega srečevanja in globokega dialoga ter objavlja gradiva, ki pomagajo graditi mirnejši svet. Med srečanjem sta generalni minister in direktor centra spregovorila o nekaterih skupnih skrbih, med drugim o izzivu, ki ga predstavlja biti vernik v sekularizirani družbi, vprašanih pastore in tem, kako lahko verski voditelji komunicirajo z mladimi na ustrezen način tam, kjer ni več vere.

Poleg tega sta br. Derrick in br. John govorila z ustazo Liyano o nekaterih možnostih za prihajajoče konkretne pobude sodelovanja v službi dialoga.

*Br John Wong
Generalni defnitor za Azijo-Oceanijo in predsednik
generalne komisije reda za služenje dialogu*

*Vir: Service for Christian-Muslim Dialogue in
Singapore - Frati Francescani (ofm.org)*



Smernice konference

Srečanje frančiškanskih konferenc Azije, Avstralije in Oceanije (FCAO)

Od 1. do 5. maja 2023, v letu praznovanja 800. obletnice Potrjenega vodila in božiča v Grecciu, se je devetinštirideset udeležencev, med katerimi so bili ministri, ekonomski in laični sodelavci različnih enot frančiškanskih konferenc Azije, Avstralije in Oceanije. (FCAO), skupaj z br. Johnom Puodziunasom, OFM (generalnim ekonomom), br. Johnom Wongom, OFM (generalnim defnitorjem za Azijo in Oceanijo) ter tajniki, animatorji in ekonomski EAC (Konferenca Vzhodne Azije) in SAAOC (Konferenca Južne Azije, Avstralije in Oceanije), zbralo v hotelu Jayakarta, v pokrajini Badung, na Baliju v Indoneziji, da bi praznovali bratstvo, okrepili sodelovanje in prepoznavali znamenja časa v Aziji. Na tem srečanju smo razmišljali o pomembnih skrbih v našem življenju in službah v FCAO o zadevah, povezanih s formacijo, poslanstvom, JPIC in financami.

Po petih dneh molitve in skupnega razločevanja je konferenca sprejela naslednje smernice:

Glede regionalnega tečaja za vzgojitelje:

- - da odbor, ki ga sestavljajo br. Joel Sulse, OFM (tajnik EAC za formacijo in študij), br. Charles Bernard, OFM (tajnik SAAOC za formacijo in študij) in dva imenovana člana, in sicer br. Azeem Lawrence, OFM (kustos, Pakistan) in br. Derrick Yap, OFM (kustos, Malezija-Singapur-Brunej) pripravi osnutek programa za tečaj za vzgojitelje v obliki predloga in ga predloži ministrom FCAO do konca avgusta 2023.

Glede sodelovanja pri začetni formaciji:

- - naj tajniki EAC in SAAOC za formacijo in študij razvijejo programe na ravni konferenc za virtualna srečanja bratov v začetni formaciji.
- - naj tajniki EAC in SAAOC za formacijo in študij in tajniki za misijone in evangelizacijo preučijo, kako bi lahko razvili skupni program formacije po noviciatu kot dolgoročni odgovor na potrebo reda po misijonarjih *ad gentes*.



29. maj 2023

Obisk Province Naše Gospe Madžarov

Generalni minister in generalni defnitor na Madžarskem

Generalni minister, br. Massimo Fusarelli, je v spremstvu generalnega defnitorja tega območja, br. Alberta Schmuckija, od 22. do 26. maja 2023 obiskal Provincio Naše Gospe Madžarov na Madžarskem.

Ob koncu obiska so bratje izrazili veliko veselje ob sprejemu ministra. Eden od bratov, br. Lajos Kruppa, ki še študira, povedal: »Bili smo resnično navdušeni nad tem, kako se zna približati ljudem. Spoznali smo,

da je zelo odprt človek, večkrat smo opazili, da je odložil pripravljeni govor, se pogovarjal z nami in nas zelo pozorno poslušal.«

Drugi brat, br. Quirin Kóta, je bil navdušen nad dialogom in temami, o katerih je bilo govora »da bi našli smisel osebnega življenja v sebi in odgovorili na Jezusov evangelij. Jasnost naše poklicne izbire in zvestoba lahko postaneta pomembni znamenji tudi za druge, kot pravi 2. vatikanski koncil«.

Glede srečevanja bratov laikov:

- da tajniki EAC in SAAOC za formacijo in študij načrtujejo in organizirajo srečanja bratov laikov vsak v svoji konferenci v sklopu mednarodnega srečanja bratov laikov leta 2025.
- da vsaka enota pripravi srečanje svojih bratov laikov pred srečanju na konferenčni in mednarodni ravni.

Glede potreb po misijonarjih v Papui Novi Gvineji (PNG):

- da minister in tajnik za misijone in evangelizacijo vsake enote okrepi svojo vlogo in brate z upravnimi, vodstvenimi in formacijskimi veščinami spodbujata k prostovoljnemu delu v misijonu na Papui Novi Gvineji.
- da misijonarji prostovoljci opravijo pripravo na misijon, naravnost, timbiling in postopno vključevanje v bratstva PNG.

Glede srečanja FCAO 2024:

- da bo srečanje FCAO 2024 z generalnim ministrom, generalnim defnitorjem in predstavniki različnih generalnih tajništev in uradov v Manili na Filipinih od 7. do 13. aprila 2024:
- predsedniki EAC in SAAOC ter njihovi tajniki konferenc, tajniki za formacijo in študije, tajniki za misijone in evangelizacijo ter animatorji JPIC;
- ministri EAC in SAAOC (provinciali, kustosi in predsedniki) ter njihovi tajniki za formacijo in študij, tajniki za misijone in evangelizacijo ter animatorji JPIC.
- predsednika obeh konferenc pripravita program za srečanje FCAO in ga do konca avgusta 2023 posredujeta vsem ministrom.

Glede prostovoljnega solidarnostnega prispevka:

- da predsedniki EAC in SAAOC na srečanje predsednikov konferenc maja 2023 prineseta povratne informacije in najboljši model za prostovoljni solidarnostni prispevek.

Glede finančnega sodelovanja in formacije

- da se predsedniki EAC in SAAOC povežejo z Uradom za generalni razvoj in ekonomski konferenci in se srečajo na ravni konferenc ter se dogovorijo poteka in postopkov vlaganja kandidatur za financiranje projektov in nadaljnjega ukrepanja.
- da ekonomski konferenci načrtujejo redna srečanja z ministri, z namenom redne komunikacije, sodelovanja in formacije, zlasti glede skrbništva.
- da ekonomski EAC in SAAOC podpirajo skrbništvo kot osnovo za podporo generalne kurije in njenega dela, po možnosti z razvojem standardne oblike poročanja o finančnem stanju vsake enote generalni kuriji. Predsedniki konferenc naj ta razmislek predstavijo na srečanju predsednikov konferenc maja 2023 v nadaljnjo obravnavo.

Pripravili:

Br. Derrick Yap, OFM

Br. Neil Badillo, OFM

Br. Mark Angelo Vito, OFM (tajnik EAC)

Br. Titus Angga Restuaji, OFM (tajnik SAAOC)

Vir: Meeting of the Franciscan Conferences of Asia, Australia and Oceania (FCAO) - Frati Francescani (ofm.org)



Frančiškani so prišli na Madžarsko v letih 1225-1226, prvi provincialni minister pa je bil bl. Albert iz Pise. Današnja provinca je rezultat združitve dveh madžarskih provinc leta 2006. V njej deluje 96 bratov, ki skrbijo za pastoralo v župnijah in svetiščih ter vzgojo v šolah in vrtcih. Poleg tega bratje delujejo tudi v centru za pomoč ljudem z avtizmom in izključenim iz družbe, kot so Romi, ter v socialnih službah za pomoč starejšim, v dobrotelčnih centrih in centrih za varstvo invalidnih otrok. Dejavní so tudi v kulturi, in sicer na Medverski teološki fakulteti, ki je članica Sant'Ansel-

ma v Rimu. Pomembna zaveza province je misijon v Zakrpatju (v Ukrajini, s središčem v Vynohradivu). Poleg tega nekateri bratje province služijo v Sveti deželi, Rimu, Peruju in Avstraliji.

Najlepša hvala br. Jeromosu Balázu za informacije in dragoceno sodelovanje.

Vir: The Minister General and the General Definitor in Hungary - Frati Francescani (ofm.org)



3. junij 2023

Generalni minister in definitor Afrike na obisku v Provinci sv. Frančiška v Nairobiju

40 let frančiškanske navzočnosti v Vzhodni Afriki

Generalni minister, br. Massimo Fusarelli, in generalni definitor območja, br. Victor Luís Quematcha, sta od 2. do 16. junija 2023 na obisku v Provinci sv. Frančiška Asiškega v Vzhodni Afriki. Ministra so sprejeli provincialni minister, br. Frederick Odhiambo, in bratje province.

Prva postaja obiska je bil Nairobi, kjer se je provincialni minister srečal s provincialnim definitorijem, brati, apostolskim nuncijem in Frančiškovo družino. Vrhunec tega obiska je bil 3. junija, ko so v centru Porcijunkula v Keniji slovesno praznovali 40-letnico frančiškanske navzočnosti.

»Včeraj sem bil z brati in danes s Frančiškovo družino, ki jo zastopa veliko njenih članov, priča življenjski moči in veselju nad krščanskim in frančiškanskim življenjem v Afriki. Kljub revščini in negotovosti se je tukajšnje življenje okrepilo, to dobro vidim na vsakem koraku,« je ob koncu slavlja z velikim veseljem dejal generalni minister.

Obisk se bo nadaljeval na različnih lokacijah, kjer bratje delujejo, in sicer v Malaviju, Zambiji, Ruandi, Burundiju, Ugandi in Tanzaniji. Minister se bo srečal tudi s klarisami dveh samostanov v Ruandi, Frančiškovo družino in krajevnimi škofi.

Provinca sv. Frančiška v Vzhodni Afriki, ki zajema devet afriških narodov, je bila ustanovljena leta 1983 na željo br. Johna Vaughna, tedanjega generalnega ministra, ki je želel obhajati osmo stoletnico rojstva svetega Frančiška, da bi obnovil in okrepil navzočnost reda v Afriki in na Madagaskarju. Spomnimo, da je bil br. Giacomo Bini, ki je kasneje postal generalni minister, provincial te province.

Več kot 1300 bratov na afriški celini je razdeljenih v 15 frančiškanskih enot: 6 provinc, 5 kustodij, 4 ustanove in 3 navzočnosti. Na celini s 54 državami bratje delujejo kar v 32 državah.

Vir: 40 years of Franciscan presence in East Africa - Frati Francescani (ofm.org)



Sporočilo br. Massima Fusarellija papežu Frančišku
»Mislmo na svetega očeta«

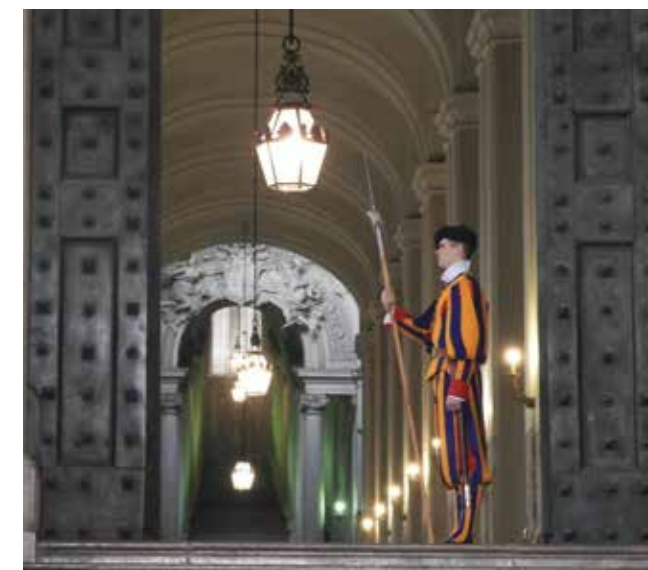
Objavljamo sporočilo, ki ga je generalni minister OFM, br. Massimo Fusarelli, naslovil na papeža Frančiška, ki je hospitaliziran na polikliniki Gemelli v Rimu.

»Mislmo na svetega očeta v njegovi bolezni. Z njim smo v molitvi in mu želimo čimprejšnje okrevanje. Potrebujemo njegov glas, da nas bo opominjal na preprostost evangelija, kot je rad rekel sv. Frančišek.

Naj ga spremlja in varuje Devica Marija, zdravje bolnikov«.

**Massimo Fusarelli, OFM
generalni minister**

Vir: "We are close to the Holy Father" - Frati Francescani (ofm.org)



5. junij 2023

V tem Času stvarstva [...] živimo, delajmo in molimo, da bo naš skupni dom spet kipel od življenja.

Papeževa poslanica za Svetovni dan molitve za skrb stvarstva 2023

Ob svetovnem dnevu okolja objavljamo papežovo poslanico za Svetovni dan molitve za skrb stvarstva 2023, ki je bila objavljena 25. maja 2023.

Dragi bratje in sestre!

»**N**aj tečeta pravičnost in mir« je tema letošnjega ekumenskega časa stvarstva, ki so ga navdihnile besede preroka Amosa: »Pravica naj teče kakor voda in pravičnost kakor vedno tekoč potok.« (5,24)

Zgovorna Amosova podoba nam govori o tem, kaj želi Bog, in sicer, da bi vladala pravica, ki je za življenje Božjih otrok, ustvarjenih po Božji podobi, tako nujno potrebna, kot je voda nujno potrebna za naše telesno preživetje. Ta pravičnost mora teči naprej, kjer koli je potrebna, ne sme ostati skrita globoko pod zemljo, ne sme izhlapeti kot voda, preden bi lahko prinesla življenje. Bog hoče, da bi si vsi prizadevali biti vedno pravični, da bi živeli po njegovih zakonih in bi se življenje lahko razcvetelo. Ko najprej iščemo Božje kraljestvo (prim. Mt 6,33), ohranjamo pravi odnos z Bogom, človeštvom in naravo, potem lahko pravičnost in mir tečeta kot neusahljiv vir čiste vode, ki napoji vse človeštvo in vsa bitja.

Na lep julijski poletni dan leta 2022 sem med romanjem v Kanado o tem razmišljal na obali jezera Sveta Ana v Alberti. K temu jezeru so poromale že mnoge generacije staroselcev. Ob udarjanju bobnov sem pomislil: »Koliko ljudi je prišlo sem s tesnobo in hrepenenjem v srcu, obteženih z bremenom življenja in so ob teh vodah našli tolažbo in moč za naprej! Tukaj, potopljeni v stvarstvo, lahko prisluhnemo še enemu utripu: materinskemu utripu zemlje. Tako kot srca dojenčkov v maternici bijejo v sozvočju s srcem mater, tako moramo uskladiti ritme življenja z ritmi stvarstva, ki nam daje življenje, da bi lahko rasli kot človeška bitja.«¹

¹ Homilija ob jezeru Svete Ane, Kanada, 26. julij 2022.

V tem Času stvarstva se zadržimo pri teh utripih srca: pri našem, pri utripu naših mater in babic, pri utripu stvarstva in Božjem utripu. Danes niso v sozvočju, ne utripajo v pravičnosti in miru. Mnogi se pri tej mogočni reki ne morejo odžejati, zato prisluhnimo klicu, naj stojimo ob strani žrtvam okoljske in podnebne krivičnosti ter naredimo konec nesmiselni vojni proti stvarstvu.

Posledice te vojne so vidne v številnih rekah, ki usihajo. Benedikt XVI. je nekoč dejal: »Zunanje puščave v svetu se širijo, ker so notranje puščave postale tako prostrane.«² Potrošniški pohlep, ki ga podžiga sebična srca, prekinjajo vodni krog planeta. Zaradi nebrzdane rabe fosilnih goriv in krčenja gozdov se dviguje temperatura ozračja in nastajajo hude suše. Zaradi skrb vzbujajočega pomanjkanja vode so vse bolj prizadete tako majhne podeželske skupnosti kot velika mesta. Poleg tega roparske industrije izčrpavajo in onesnažujejo naše vire pitne vode s skrajnimi praksami, kot so hidravlično drobljenje pri črpanju nafte in plina, nenadzorovani velikanski rudarski projekti in intenzivna živinoreja. »Sestro vodo«, kot jo imenuje sv. Frančišek Asiški, si prisvajajo in jo podvržejo tržnim zakonitostim (prim. Hvaljen, moj Gospod, 30).

Medvladni forum za podnebne spremembe (IPCC) v okviru Združenih narodov pravi, da nujni podnebni ukrepi lahko zagotovijo, da ne bomo zamudili priložnosti za ustvarjanje bolj trajnostnega in pravičnejšega sveta. Lahko preprečimo najhujše in to moramo storiti. »Marsikaj je še mogoče storiti« (prav tam, 180), če se bomo kot toliko potočkov in potokov

² Homilija ob slovesnem začetku petrinske službe, 24. aprila 2005.

na koncu zlili v mogočno reko in namakali življenje našega čudovitega planeta ter naše človeške družine za prihodnje rodove. Zato si sezimo v roke in pogumno stopimo naprej, da bosta pravičnost in mir tekla po vsej zemlji.

Kako lahko prispevamo k mogočni reki pravičnosti in miru v tem Času stvarstva? Kaj lahko naredimo mi, predvsem kot krščanske skupnosti, da bomo ozdravili naš skupni dom, da bo spet kipel od življenja? Odločiti se moramo, da bomo spremenili svoja srca, svoj način življenja in javne politike, ki vodijo naše družbe.

Najprej prispevamo k tej mogočni reki, tako da spremenimo svoja srca. To je bistveno, če želimo delati na drugih spremembah. To je »ekološko spreobrnjenje«, h kateremu nas je spodbujal sv. Janez Pavel II.: prenova našega odnosa do stvarstva, da nanj ne bomo več gledali več kot na predmet izkoriščanja, temveč ga bomo cenili kot sveti dar našega Stvarnika. Zavedajmo se tudi, da celostni pristop do ekološkega spoštovanja vključuje štiri ravni odnosov: z Bogom, z današnjim in jutrišnjim človekom, z vso naravo in z nami samimi.

Kar zadeva prvega od teh odnosov je papež Benedikt XVI. ugotovil nujno potrebo po razumevanju, da sta stvarstvo in odrešenje neločljivo povezana: »Odrešenje je Stvarnik in če ne oznanjamo Boga v njegovi popolni veličini – kot Stvarnika in kot Odrešenika – razvrednotimo tudi odrešenje«.³ Stvarjenje se nanaša na skrivnostno in veličastno Božje dejanje stvarjenja tega veličastnega, čudovitega planeta in vesolja iz nič, pa tudi na posledice tega nenehnega delovanja, ki še vedno poteka in ki ga doživljamo kot neizčrpen dar. Med bogoslužjem in osebno molitvijo v »veliki katedrali stvarstva«⁴ se spominjamo velikega umetnika, ki ustvarja toliko lepote, in razmišljamo o skrivnosti ljubeče odločitve za stvarjenje vesolja.

Tok te mogočne reke lahko okrepimo tudi tako, da spremenimo svoj način življenja. V hvaležnosti in občudovanju Stvarnika in njegovega stvarstva se pokesajmo svojih »ekoloških grehov«, kot nas je pozval moj brat, ekumenski patriarh Bartolomej. Ti grehi škodijo naravi ter našim bratom in sestrām. V moči Božje milosti prevzemimo načine življenja z manj odpadki in manj nekoristne potrošnje, zlasti tam, kjer so proizvodni procesi strupeni in netrajnostni. Skušajmo biti kar najbolj pozorni na svoje navade in ekonomske odločitve, da bomo lahko vsi uspevali – naši sodobniki, ne glede na to, kje živijo, in tudi prihodnje generacije. Pri nenehnem Božjem ustvarjanju sodelujmo s pozitivnimi odločitvami: s kolikor mogoče zmerno uporabo virov, z veselo zmernostjo, odlaganjem in recikliranjem odpadkov ter z uporabo dostopnih izdelkov in storitev, ki so ekološko in družbeno odgovorni.

Nazadnje moramo še preoblikovati javne politike, ki urejajo naše družbe in oblikujejo življenja današnjim in jutrišnjim mladim, da bo mogočna reka lahko še naprej tekla. Ekonomske politike, ki dajejo prednost škandaloznemu bogatjenju nekaterih in mnoge druge spravljajo v ponižujoče razmere, pomenijo konec

³ Razprava v katedrali v Brixnu, 6. avgust 2008.

⁴ Sporočilo za svetovni dan molitve za skrb za stvarstvo, 21. julij 2022.

miru in pravičnosti. Očitno je, da so si bogatejši narodi nakopali »ekološki dolg«, ki ga je treba odplačati (prim. Hvaljen, moj Gospod, 51).⁵ Svetovni voditelji, ki se bodo zbrali na vrhu COP28 v Dubaju od 30. novembra do 12. decembra letos, morajo prisluhniti znanosti in začeti s hitrim in pravičnim prehodom, da bi končali obdobje fosilnih goriv. V skladu z obvezami Pariškega sporazuma za zavezitev globalnega segrevanja je nesmisel dopuščati nadaljnje raziskovanje in širjenje infrastrukture fosilnih goriv. Povzdignimo svoj glas ter ustavimo to krivičnost do revnih in do naših otrok, ki bodo najbolj trpeli zaradi podnebnih sprememb. Pozivam vse ljudi dobre volje, naj na temelju teh usmeritev delujejo za družbo in naravo.

Drugo, vzporedno stališče, je povezano z zavezatostjo Katoliške cerkve sinodalnosti. Zaključek Časa stvarstva 4. oktobra, na praznik sv. Frančiška Asiškega, bo sovpadal z začetkom sinode o sinodalnosti. Kot reke, ki jih napajajo tisoči potočkov in potokov, tudi sinodalni proces, ki se je začel oktobra 2021, vabi vse sodelujoče, na osebni in skupnostni ravni, da se stekajo v veličastno reko razmišljanja in prenove. Vse Božje ljudstvo je dobrodošlo na poglobljeni poti sinodalnega dialoga in spreobrnjenja.

Podobno kot porečje s svojimi številnimi, velikimi in majhnimi pritoki, je tudi Cerkev občestvo nešteti krajevnih Cerkev, redovnih skupnosti in združenj, ki se napajajo iz iste vode. Vsak izvir prispeva svojo enkratnost in nenadomestljivost, dokler se vsi skupaj ne stečejo v prostrani ocean Božje usmiljene ljubezni. Kot je reka vir življenja za svojo okolico, mora biti tudi naša sinodalna Cerkev vir življenja za naš skupni dom in vse, ki v njem prebivajo. In tako kot reka daje življenje vsem živalskim in rastlinskim vrstam, mora sinodalna Cerkev dajati življenje s sejanjem pravičnosti in miru povsod, do koder seže.

Julija 2022 sem v Kanadi govoril o Galilejskem jezeru, kjer je Jezus mnoge ljudi ozdravil in potolažil, in kjer je oznanil »revolucijo ljubezni«. Izvedel sem, da je tudi jezero sv. Ane kraj ozdravljenja, tolažbe in ljubezni, kraj, ki »nas spominja, da je bratstvo resnično, če združuje tiste oddaljene, da se sporočilo edinosti, ki ga nebo pošilja na zemljo, ne boji razlik, ampak nas vabi k občestvu razlik, da se skupaj odpravimo dalje, saj smo vsi – vsi! – romarji na poti«.⁶

V tem Času stvarstva kot Kristusovi učenci na naši skupni sinodalni poti živimo, delajmo in molimo, da bo naš skupni dom spet kipel od življenja. Naj Sveti Duh še naprej veje nad vodami in nas vodi k »prenovi obličja zemlje« (prim. Ps 104,30).

Rim, sv. Janez v Lateranu, 13. maj 2023

FRANČIŠEK

⁵ »Predvsem med Severom in Jugom v resnici obstaja »ekološki dolg«, povezan s komercialnimi nesorazmerji. To ima posledice na ekološkem področju, pa tudi v pretirani uporabi naravnih virov, kar so v preteklosti počele nekatere države.« (Hvaljen, moj Gospod, 51)

⁶ Homilija ob jezeru Svete Ane, Kanada, 26. julij 2022.

Št. 25/23

Ljubljana, 18. april 2023

Zapisnik 8. redne seje provincialnega defnitorija

Osma redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek, 18. aprila 2023, v samostanu Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister, br. dr. Miran Špelič, vikar province; defnitorji: p. dr. Christian Gostečnik, p. Pavle Jakop, p. Niko Žvokelj ter p. dr. Tadej Strehovec. Opravičeno odsoten je bil p. Bernard Goličnik. Seja se je začela ob 9.30 uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. provincial.

1. Sprejem zapisnika prejšnje seje

Provincialno vodstvo je potrdilo zapisnik sedme redne seje defnitorija.

2. Poročilo z obiska provinciala naših bratov in rojakov v Lemontu (ZDA)

Provincial je predstavil svoj nedavni obisk v Lemontu (skupaj s provincialnim tajnikom, delegatom generalnega ministra in p. Johnom Cella OFM). Vodstvo province je seznanil s personalnim in premoženjskim ter finančnim stanjem naših bratov in postojank v ZDA.

3. Zahvala Slovenske škofovske konference

Provincial je provincialno vodstvo seznanil s pismom msgr. dr. Andreja Sajeta, predsednika SŠK, v katerem se zahvaljuje provinci za desetletno delo p. Tadeja Strehovca na mestu generalnega tajnika SŠK. P. Tadej se je zahvalil provincialnemu vodstvu in vsem bratom za podporo in razumevanje pri opravljanju te službe.

4. Dovoljenje za romanje v Sveto deželo

Provincialno vodstvo je dalo dovoljenje br. Miranu Špeliču za romanje v Sveto deželo od 24. aprila do 3. maja 2023.

Dan province bo v sredo, 31. maja 2023, na Kapeli v Novi Gorici (400 obletnica cerkve in 70 let župnije). Vsi bratje province so povabljeni, da se ga udeležijo. Naslednja seja provincialnega vodstva bo v torek, 30. maja 2023, ob 9.30 uri v Ljubljani. Provincialno vodstvo je sejo zaključilo ob 12.50 uri z molitvijo in blagoslovom.



p. Tadej Strehovec

Tadej Strehovec
Tajnik province

Št. 26/23

Ljubljana, 30. maj 2023

Zapisnik 9. redne seje provincialnega defnitorija

Deveta redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek, 30. maja 2023, v samostanu Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister, br. dr. Miran Špelič, vikar province; defnitorji: p. Bernard Goličnik, p. dr. Christian Gostečnik, p. Pavle Jakop, p. Niko Žvokelj ter p. dr. Tadej Strehovec. Seja se je začela ob 9.30 uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. Pavle Jakop.

1. Sprejem zapisnika prejšnje seje

Provincialno vodstvo je potrdilo zapisnik osme redne seje provincialnega defnitorija.

2. Srečanje članov tajništva za misijone in evangelizacijo

Provincial je predstavil zapisnik srečanja na katerem je bil sprejet dogovor o medsebojni pomoči ter organizaciji duhovnih vaj za birmance in zakonce. Br. Janez Papa bo jeseni predstavil program srečanj za ministrante. Leta 2024 bo organiziran Frančiškov tabor za otroke pri Novi Štiti na katerega bodo vsi bratje vabljeni, da sodelujejo.

3. Srečanje treh tajništev južnoslovenske konference na Visovcu

Jeseni bo v Rami (Bosna) tridnevno srečanje z generalnim defnitorjem br. Albertom Schmuckim na temo zaščite otrok in mladoletnih. Srečanja se bodo udeležili p. provincial, p. Christian Gostečnik, p. Ciril Božič in p. Tadej Strehovec. Novembra 2023 bo srečanje za brate neduhovnike v Medžugorju. Leta 2025 bo na ravni reda rogozniški kapitelj na ravni reda; ta-krat bomo obhajali rogozniški kapitelj tudi na ravni naše province.

4. Dovoljenje za nadgradnjo Muzeja jaslic na Brezjah

Provincialno vodstvo je dalo, na osnovi pozitivnega mnenja Sveta za gospodarske zadeve, dovoljenje za nadgradnjo Muzeja jaslic na Brezjah.

5. Dan province

Dan province bo v sredo, 31. maja 2023, v samostanu na Kostanjevici. V okviru srečanja bo dr. Jože Škofljanec predaval o zgodovinskih preobrazbah naše province.

Naslednja seja provincialnega vodstva bo v torek, 5. septembra 2023, ob 9.30 uri v Ljubljani. Provincialno vodstvo je sejo zaključilo ob 12.50 uri z molitvijo in blagoslovom.



p. Tadej Strehovec

p. Tadej Strehovec
Tajnik province



Srečanje treh tajništev južnoslovanske konference na Visovcu

Generalni minister Massimo Fusarelli je pozval svoje generalne tajnike za misijone in evangelizacijo (Fr. Francisco Gómez V.), za formacijo in študij (Fr. Darko Tepert) in za pravičnost, mir in varovanje stvarstva (Fr. Daniel Rodríguez B.), naj po konferencah reda pripravijo srečanja provincialnih tajnikov in animatorjev teh tajništev in kot rezultat srečanja pripravijo konkretne spodbude in smernice za ta tri področja za svoje konference in za celoten red.

Tako smo se na otoku Visovac, kjer so nas sprejeli trije prijazni bratje tamkajšnjega otoškega bratstva, **od 26. do 26. aprila 2023** zbrali tajniki, ali njihovi predstavniki južnoslovanske konference. Za našo provinco smo se srečanja udeležili p. Bernard Goličnik (za misijone in evangelizacijo), p. Mari Osredkar (za pravično, mir in ohranjanje stvarstva) in p. Pepi Lebreht (za formacijo in študij).

I. GENERALNO TAJNIŠTVO ZA VZGOJO IN ŠTUDIJ (TVŠ)

Najprej je fr. Darko Tepert, generalni tajnik, predstavil **GLAVNE POUДАРKE DELA TEGA TAJNIŠTVA**.

Uresničiti želijo poslanstvo, ki jim ga je zaupal generalni kapitelj 2021, in sicer:

- Obhajanje frančiškovih obletnic: rane na Laverni in obletnica sv. Frančiškove smrti.
- Prva identiteta reda je bratstvo. Za to skrbeti za enakost vseh bratov (duhovnikov in bratov laikov) in še izboljšati odnose med njimi.
- Naloga, da se organizira mednarodno bratstvo.
- Dolžnost formacije vzgojiteljev.

OBLETNICE

Za obhajanje obletnic bo to generalno tajništvo pripravilo **delovne liste**. Z njimi želijo približati našemu času teme, ki jih obhajamo. Naj omenjeni listi služijo v provinci za življenje iz njih in oznanjevanje.

MEDNARODNO SREČANJE BRATOV LAIKOV

- Mednarodno srečanje bratov laikov našega reda bodo organizirali brati laiki za brate laike.

V ta namen so letos že poslali anketo vsem bratom in na ravni provinc naj komisija analizira odgovore za konferenco in za cel red.

- V maju 2023 bodo analizirali prejete predloge in mnenja.
- Bratje laiki se bodo po konferencah srečali v drugi polovici tega leta, ali v letu 2024. Bratje sami izberejo svojega predstavnika za to srečanje.
- Od 28. 4. do 02. 5. 2024 bo to mednarodno srečanje bratov laikov v Rimu ali Assisiju.
- Bratje laiki naj pripravijo predloge za spremembo ali dopolnitev *Studia Formationis* za kapitelj rogoznic, tako kot za generalni kapitelj. Pripravijo naj nove smernice za brate laike in za ostale brate. Ob tem spominjamo, da je v redu 12 konferenc in Kustodija Sv. Dežele.

SREČANJE BRATOV Z ZAČASNIMI OBLJUBAMI V EVROPI

- Bo od 15. - 19. 5. 2024 na Laverni. Govorili bodo o rešitvah ob pomanjkanju poklicev, analizirali situacijo in spregovorili o razlogih, zakaj pridejo v OFM.

- Pogovorili se bodo o prihodnosti reda.
- Dobili smo nalogo: magistri naj skupaj z brati z začasnimi obljubami vidijo, katero tematiko predlagajo za to srečanje.

MEDNARODNI KONGRES ŠTUDIJSKIH CENTROV

- Pripravlja ga mednarodni svet za formacijo in študij
- Na njem naj bi bilo okrog 30 udeležencev.
- Ugotavljajo, da je potrebno mednarodno sodelovanje univerzitetnih centrov in formacij.

II. GENERALNO TAJNIŠTVO ZA MISIJONE IN EVANGELIZACIJO (TME)

Generalni kapitelj 2021 je dal glavne usmeritve:

- Novo pričevanje v našem času.
- Bruseljski Center za pripravo bodočih misijonarjev je zaprt. Nastal je nov, ki je interobediencialni in ga imajo le za brate, ki gredo v Afriko. Tako so imeli prvo tako srečanje za bodoče misijonarje v Kampali, Uganda. Šlo je za poudarek na izkustveni in ne teoretični pripravi misijonarjev.

Letos je tako srečanje v Filipinih in traja 6 tednov. Na njem bo 18 bratov in bodo iz vseh 3 frančiškanskih obediencij. Srečanje bo trajalo 2 meseca.

- To tajništvo ima nekaj težav z novo terminologijo.

Misijonska evangelizacija je nov izraz in ne več **misijoni in evangelizacija**. S tem hočejo poudariti, da je vsaka prisotnost bratov misijon in je evangelizacija. Ne delimo več **evangelizacije ad intra in ad extra**. Govorimo o **našem poslanstvu, da v konkretnih situacijah evangeliziramo**.

- Sedaj obstaja tudi Ratio (načrt) evangelizacije, podobno kot že imajo za vzgojo in študij svoj ratio. Ustvarja se ga na sinodalni način. To je ena temeljnih nalog tega Tajništva za teh 6 let.

Gre za delo celega Reda, da se naredi temeljne strukture dokumenta Ratia. Pri tem bodo izhajali iz teh temeljev:

- Temelji frančiškanske poklicnosti.
- Biblični temelji.
- Antropološki in duhovno-teološki temelji.
- Svet, v katerem živimo.
- Principi.
- Evangelizacija danes.
- Formacija oznanjevalcev evangelija.

Razmišljajo tudi o **NOVIH OBLIKAH FRANČIŠKANSKEGA ŽIVLJENJA IN EVANGELIZACIJE**. Ustanavljati bratstva, ki so sredi med ljudmi. To se je poskušalo v J. Ameriki in v Evropi.

Sedanje vodstvo OFM hoče ponovno delati na teh tipih bratstev, da živimo Evangelii nuntiandi.

SMO MANJŠI BRATJE, ŽIVIMO BRATSTVO IN



ODGOVARJAMO DANAŠNJEMU SEKULARIZIRANEMU SVETU. Vanj vstopamo na nov način in evangeliziramo na preroški način. Pri tem se čuti tudi **napetost med tem, kaj je staro in novim, ki nastaja**. O vsem tem razpravljajo 4 bratje iz različnih konferenc. Našo konferenco pri tem predstavlja p. Andraž Arko.

Tajništvo nas spodbuja, da **živimo stare oblike in da nove promoviramo**. V to je vključena Evropa, pa tudi Latinska Amerika. Čas je, da razmišljamo sedaj na nov način, ne razmišljamo več samo na misijone *ad gentes*, marveč na misijon, poslanstvo med našimi ljudmi, *inter gentes*.

DIALOG

Ne gre le za medverski dialog, marveč tudi za ekonomski in politični dialog v svetu. Komisija za dialog pripravlja tečaj v Istanbulu in v Maroku, ker naši bratje živijo z drugimi religijami in se soočajo z različnimi problemi, povezani s tem okoljem.

PASTORALA VZGOJE.

V našem Redu je **800 vzgojnih centrov**. Tajništvo nadaljuje z delom na tem.

ŽUPNIJE IN SVETIŠČA

S tem vprašanjem se ukvarja druga komisija. Srečujejo se s problemom, da se organizira veliko kongresov, a vse ostane pri tem, kar je, in se nič ne spremeni. Ukvarja se tudi z vprašanjem beguncev v Sredozemlju.

MISIJONSKA EVANGELIZACIJA DANES

Celoten Red je potrebno pri tem delu opogumiti, si pridobiti nova misijonska izkustva, poslati brate v misijone in k misijonskemu delu spodbujati tudi brate v začetni vzgoji.

Naša naloga je iskati ljudi na vseh oblikah periferij in nadaljevati z idejami miru, sprave in odnosa do celotnega stvarstva.

III. GENERALNO TAJNIŠTVO ZA PRAVIČNOST, MIR IN OHRANJANJE STVARSTVA (TPMOS)

Trenutno je v svetu 20 vojn in svet živi pod grožnjo z jedrskim orožjem. Iz te situacije beremo pomen tega Tajništva.

Generalni kapitelj temu tajništvu naroča:

- Naj razvija in spodbuja projekte celovite ekologije. Pri tem uporablja besedo **mreža**, ki pomeni delo sodelovanja na **treh ravneh**, in sicer: 1) animacija znotraj reda (ne biti ločeni, marveč delati skupaj, sodelovati). Srečevanje animatorjev je znak novega načina dela; 2) sodelovanja s frančiškansko družino; 3) sodelovanje s cerkvenimi in civilnimi institucijami.

Tema o beguncih je specifična tema, s katero se ukvarja to Tajništvo.

Leta 2022 je bilo v Petropolisu, Brazilija, mednarodno srečanje. Tam so sprejeli 3 zaključke.

- 1) Delo za okoljsko spreobrnjenje, klimatska pravičnost in integralna ekologija. Pri tem pomaga frančiškanska teologija stvarjenja.
- 2) Delo z begunci in izseljenci. Dela se na frančiškanski mreži za begunce v J. Ameriki in v Sredozemlju.

- 3) Razmislek o novih oblikah nasilja in o izgradnji miru. Naš red se trudi pomagati k spremembam v družbi in pri zdravljenju ran ljudi.

- Na ravni reda ima to Tajništvo naslednje PROJEKTE:
- Trije dolgoročni:
 - a) Od Brazilijske do ZDA razširiti mrežo migrantov.
 - b) Vzpostaviti mrežo sodelavcev za Sredozemlje.
 - c) Delo za Begunce in izseljence, delo z mladimi in kultura dialoga za mir.
 - d) Projekt: izgraditi mrežo sodelavcev v Aziji, kar je trenutno bolj želja kot stvarnost.
 - Srednjeročni projekti:
 - a) Letni tečaj za animatorje na teme: jaslice, Stigme na Lavarni in pravičnost.
 - b) Leta 2025 bo 800-letnica hvalnice stvarstva. V ta namen bo en teden srečanje v Antonianimu.
 - c) On line tečaji frančiškanske teologije stvarjenja: v angleščini, španščini in v italijanščini.
 - d) Evropsko srečanje *iustitia et pax*.
 - Kratkoročni projekti:
 - a) Biti in sodelovati na SDM 2023 v Lizboni, da tako pričujemo za frančiškansko prisotnost. **Vabijo brate k sodelovanju (2 tedna bi naj sodelovala 2 mlajša brata iz naše Konference).** Koncert frančiškanske duhovne glasbe, molitev, obhajanje evharistije. Predstavitve Sv. Antona Padovanskega kot vzornika za lep odnos življenja z okoljem.

ZAKLJUČEK

Ni ČAROBNIH RECEPTOV za reševanje mnogih problemov na tem področju. Skozi molitev in premislek člani Tajništva BRATSKO RAZLOČUJEJO. PRED 25 LETI je v BiH bil zgrajen mir. Vprašati se moramo, kaj je v naši Konferenci naš konkretni prispevek k pravičnosti, miru in varovanju stvarstva. Sami moramo najti odgovor. Tajništvo nas pri tem spremlja in spodbuja.

Sledil je **POGOVOR**, v katerem je en brat iz Bosne prinesel primer vojaškega pobega iz Rusije in ruske vojske, ki je prišel v njihov samostan, rekoč da je pobegnil preko Istanbula in prišel do njih. Ob prevzemu so fotokopirali njegov potni list. O tem obvestili policijo, saj so s pomočjo kamere odkrili, da med 21h in 24h zapuša samostan in gre neznano kam. Čez 5 dni je bil jezen na brate in ni hotel več govoriti z njimi. Dajal je občutek, da so ga bratje izdali. Policija ga je odpeljala v center beguncev. Po njegovem odhodu so v sobi našli polno stvari z mobilom. Lokalni mediji so pisali o tem kot o lepi zgodbi, da so fratri rešili Rusa, a vse kaže, da je bil vohun in terorist. S tem so bratje hotele opozoriti na previdnost pri sprejemanju beguncev v hišo.

Kot manjši bratje sicer v veri vidimo v vsakem človeku Božjo podobo, a po drugi strani ne smemo imeti zaprtih oči pred vprašanjem o motivu, zakaj je begunec prišel k fratrom. Pomembno je povezati se z institucijami, ki opravljajo to službo v družbi.



POROČILA TAJNIKOV POSAMEZNIH TAJNIŠTEV KONFERENCE

TAJNIŠTVO ZA VZGOJO IN ŠTUDIJ

Tajnik province iz Hercegovine

Je povedal, da imajo v formaciji 50 bratov, na vseh stopnjah. Izdelali so *Ratio* za svojo provinco. Vanj so vključili naslednje teme:

- Mistika življenja v skupnosti.
- Stvarjenje v logiki daru, v hoji za ubogim Kristusom.
- Središče je kristološka teologija.
- Živeti v kreposti, vseživljenjsko spreobrnjenje.
- Življenje v posebnem času in kulturi.

V središču frančiškanskega življenja je solidarnost z ubogimi, kakorkoli prizadetimi, odprtost do drugačnih in se učijo sprejemati druge, v njihovem načinu izražanja, v njihovi identiteti.

Imajo program za različne stopnje vzgoje. Bratje bogoslovci imajo poleg rednega teološkega študija še frančiškansko formacijo. Tam se poglobljajo v razumevanje globlje Frančiškove vizije, kako živeti evangelij. Trajna formacija je v tem, da se srečajo s krizami in kako jih živeti, in v oživljanju frančiškanske tradicije in vrednot.

TAJNIŠTVO ZA MISIJSKO EVANGELIZACIJO

Tajnik province iz Hercegovine je povedal:

Vsi člani tega sveta so župniki: 29 župnikov in 1 bivši misijonar, ki je bil v Afriki.

2 do 3 krat letno imajo srečanje. So zelo pastoralna provinca: 13 bratov je v Švici in 6 bratov v Nemčiji. V Kustodiji v ZDA je okrog 20.

FRAMA je projekt, ki da veliko poklicev. Zaenkrat še ne čutijo prevelikega pomanjkanja poklicev. Imajo duhovne obnove po župnijah. Ljudskih misijonov pri njih ni več. Zamenjale so jih duhovne obnove po župnijah. Imajo hiše molitve v Banja Luki in v Medjugorju. Zanje je pomembno delo z zakonskimi skupinami. Od 29 župnij, 15 patro-župnikov živijo sami, stem da pripadajo nekemu bratstvu. Živijo od bližine z verniki.

TAJNIŠTVO PRAVIČNOST, MIR IN VAROVANJE STVARSTVA

Tajnik province iz Hercegovine je povedal:

Imamo *Majčino selo* v Medjugorju (vas za sirote), potem *Usmiljeni oče* za bivše zasvojenke. Sledi *Domes*, študentski dom v Mostarju. V tem domu je center za medverski dialog. Trudijo se za vzgojo mladih v študentskih domovih in pri FRAMI.

Tajnik province Bosna Srebrna

750 let provinca živi v specifičnem prostoru z muslimani. 500 let od srečanja takratnega p. provinciala

s sultanom. Na tej zgodovinski osnovi so tudi danes provinca dialoga. Frančiškani so bili edina politična in cerkvena struktura, ki je ostala na tem področju skozi ves ta razburkani zgodovinski čas. Imajo INIC, medverski center za mir, potem medverski zbor pevcev. Mednarodni študentski center, v katerem je 100 študentov iz vseh verstev. Vidijo, da je frančiškanski inštitut (*FI Bosna*) zelo pomemben za intervencije za mir. So pravna nevladna organizacija. *FI Bosna* je vodil vračanje beguncev na njihove domove. Soočili so se z etničnim čiščenjem in pomagajo pri ozdravljanju teh travm. Frančiškani so delali na „odprta mesta“, večnarodna mesta, vendar to ni najbolje uspelo. Politika je kljub temu obdržala etnično čiste pokrajine in ne med seboj mešane, za kar so se fratri zavzemali. Srečujejo se z uničevanjem narave, sekanjem gozdov, onesnaževanjem rek in s problemom navala beguncev.

V Bosni so 3 državni centri za begunce. Organiziran je jezuitski servis za begunce. Imajo 3 ljudske kuhinje za 1.500 kosil dnevno: v taborišča pošiljajo hrano.

Begunci imajo predsodke do Cerkev, ker je zanje Bosna muslimanska država in Cerkev ne bi smelo biti. Pred volitvami pišejo javni poziv za demokratizacijo volitev in države, ker so močne in vplivne ultranacionalne stranke.

Za promocijo okrožnice *Laudato si* so naredili kratak film (20 minut) za šole in dijake. Posneli so ga v okolici Visokega in v njem prikazujejo, kako se *Laudato* uresničuje na terenu.

Tajnik province Sveta Odrašenika, Split

Njiho fr. Josip je bil v Siriji. Tam jim zaradi nastalih vezi po Josipu še vedno pomagajo v tem času po vojni in po potresu. Vsa frančiškanska družina, FRAMA, Tre-tji red in ostali verniki jim pomagajo. Pomena te pomoči se še toliko bolj zavedajo, saj so jo v času vojne na Hrvaškem tudi sami prejemali. Pomembna je materialna pomoč in duhovna, s katero jim želijo biti blizu.

Tajnik ugotavlja, da so pred Cerkvijo veliki izzivi: živimo hitre spremembe, za katere je potrebna pozornost srca. Ljudje Cerkev vse manj poslušajo in vse težje se odločajo za resne življenjske vsebine, h katerim spada evangelij. Cerkev živi tudi veliko izzivov v času po pandemiji. Izzivi so nova priložnost za rast, zato se ne odpovedujemo svoji nalogi. Hočemo biti priče evangelija do konca sveta. Evangelizacija zahteva srečanje v živo.

Tajnik nam daje smernice za evangelizacijo:

- a) Živimo iz vere, da nas Gospod pošilja in nam pomaga pri tem. Evangelizacija je Gospodovo delo, ne le človeško. Ključna je vera v Njegovo poklicanost.
- b) Gospod nas kliče, mi se odzivamo z življenjem kot manjši bratje.
- c) Nekateri verniki radi prihajajo v cerkev, zato jim hočemo odgovorno in z ljubeznijo oznanjati. Ljudje še vedno radi poslušajo evangelij.
- d) Moderna sredstva komunikacije omogočajo pogovor med ljudmi. Uporabljamo jih za evangelizacijo tistih, ki evangelija ne morejo v živo sprejeti.



Tajnik zagrebske province:

Vzgoja in študij:

Zagrebska in zadarska odvisna kustodija bosta še naprej imeli skupne vzgojne hiše. Dva od njihovih bogoslovcev študirata v Jeruzalemu.

Tudi v ZG provinci je manj poklicev, zato je potrebna pri izbiri poklicanih večja strogost. Ugotavlja, da je bilo več odhodov. Bogoslovci se učijo nemško in angleško zaradi njihovih tujih hiš. Nemščino se težje učijo. Prihajajo starejši bogoslovci in se težje prilagodijo načinu življenja v OFM. *Malo semenišče* bo zaprto zaradi majhnega števila kandidatov. V ZG provinci je največ *bratov laikov* (17) od vseh provinc Južno slovenske konference. Vsako leto pošljejo dva do tri študente za *doktorat*, na področju vzgoje in prava. Imajo *katoliško gimnazijo* v Slavonskem Brodu, a tam dela samo en pater. En brat je v Jeruzalemu, eden je v *skotistični komisiji* in eden v Rimu.

Trajna formacija: Letno imajo eno srečanje, ki traja dva do tri dni. Ni zanimanja za sodelovanje gvardijanov in župnikov pri tem.

- Enkrat letno imajo dvo-dnevno formacijo za gvardijane in župnike.
- Imajo duhovne obnove v adventu in v postnem času.

Tajništvo za misijone in evangelizacijo.

Provinca je utrpela zaradi pandemije in potresa. Poškodovanih je osem samostanov. Nadaljujejo z delom v skladu zmožnosti. Med pandemijo so uporabljali medije.

Tu se je pokazalo, kako velikega pomena je bratstvo, posameznik ne more veliko narediti.

Delo s FSR in s FRAMO je po pandemiji na novo zaživelo. FRAMA se vsako leto zaključuje z romanjem za Porcijunkolo v Assisi. Za mlade imajo duhovne obnove: svete maše, pridige, kateheze, adoracijo in druženje.

Izdajajo *Glasnici velikega kralja* za otroke od 1. do 8. razreda in kateheze za otroke. V Hiša srečanje Tabor, ki deluje že 25 let, se je zvrstilo približno pol milijona

vernikov. En brat je začel aktivno spremljati duhovno gibanje Eksodus za moške in fante. Prisotni so v katoliškem radiju in TV ter na FB. Posneli so 3 dokumentarce o bratih, ki so med vojno ostali z verniki v Vukovarju in še en dokumentarec o bogoslovcih. Bogoslovci obiskujejo „klošarje“. Nadaljujejo z osem dnevnimi ljudskimi misijami, na katerih je prisotnih več bratov in so zelo dobro sprejeti.

Bratje poleg rodne Hrvaške služijo še v Avstraliji, v Sv. deželi, v Nemčiji, v Avstriji, v Peruju. Dva sta v Maroku, in eden bo šel v Peru.

Tajništvo za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva

- Imajo projekt *Hišo za brezdomce* na Trsatu: 22 mož, 2 ženski. Do sedaj jih je bilo v domu 700. Nekateri se vrnejo nazaj v družbo. Tam delajo in Hiša jim uredi dokumente ter poskrbi za njihovo reintegracijo v družbo z delavnicami, a pomočjo pri iskanju službe in a terapijami. Pomagajo prostovoljci in imajo tri zaposlene. Frančiškani nudijo duhovno pomoč, mašujejo in spremljajo prostovoljce.
- Projekt *Ulične svetilke*, ki so ga bratje in sestre FSR Trsata začeli leta 2008 v Rijeki. Bivši brezdomci so postali prodajalci svetilk, tako so se integrirali v družbo in dobili priložnost za delo. Prodajajo tudi časopis. Polovico izkupička dobi prodajalec, polovica gre za projekt. Sami določajo svoj delovni čas. Ta časopis izhaja v 5 mestih. Fratri pišejo članke, pogovarjajo se z njimi in na mestnih trgih pomagajo pri promociji projekta.
- Projekt *Trgovina za uboge*. V Rijeki je tako pred 12 leti nastala prva samopostrežna: *Kruh sv. Elizabete za uboge i socialno ogrožene*. Danes so že v 5 mestih. Fratri donirajo za te trgovine, nudijo duhovno pomoč socialno ogroženim in pomagajo pri distribuciji hrane.

Za našo provinco smo o delu vseh treh tajništev povzeto poročali iz tistega, kar je bilao zapisano v poročilih posameznih tajnikov za zadnji provincialni kapitelj.

ČETRTEK, 27.4. 2023, drugi dan srečanja

Najprej se spregovoril *Predsednik Konference, fr. Marko Merše* (splitski provincial) in je dal naslednje poudarke:



Nasa Južnoslovanska Konferenca je krasen mozaik toliko dogajanja, frančiškanskega življenja znotraj Cerkve.

Postavil si je vprašanje: Kako konkretizirati sodelovanje v Južnoslovanski Konferenci? Po njegovem je potrebno sodelovati pri teh stvareh:

- ... Pri vzgoji in študiju že gremo skupno pot v skupni postulatori in noviciatu.
- ... Skupaj se pogovarjamo o smislu in delu Inštituta miru v pogovorih skupinah.
- ... Naredimo plan za vso Južnoslovansko Konferenco, kolikor je to sploh mogoče zaradi velike različnosti.
- ... Predlaga duhovno, študijsko, bratsko srečanje bogoslovcev.
- ... Potrebno je razmisliti, kje je še mogoče sodelovati in si tam pomagati.

Za njim je prevzel besedo **Generalni Definitor fr. Konrad**, ki je poudaril:

Področje vzgoje in študija:

Izmenjava izkustev je potrebna in pomembna. Je res lep mozaik vsega tega.

Kaj pravi fratri o rimski kuriji?

Običajno fratri mislijo, ali celo rečejo: Pustite nas na miru... Nadalje se zgodi, da se imenuje brate za neke službe, a bratje ne vedo, kaj naj bi delali, in zato nič ne naredijo.

- Vsa tajništva so postavljena za animacijo življenja v provinci. Imate možnost in dolžnost, da prosite brate za sodelovanje.
- Skupaj moramo uresničiti smernice, sklepe generalnega kapitlja 2021 za animacijo reda in provinc.
- V ta namen so na ravni reda organizirana različna srečanja. Pomembno je ta srečanja dobro pripraviti in se jih udeleževati. Na srečanjih imamo možnost, da se sliši naš glas, da posredujemo svoje predloge. Južnoslovanska konferenca je lep del celotnega reda. Na ravni Južnoslovanske konference obhajamo prazniki ob 800-letnici. To nam pomaga k obnovitvi duha sv. Frančiška.
- SODELOVANJE je pomembno na vseh ravneh. Sodelovanje vzame čas, a je dobra pot bratskega življenja in rasti v svetosti. Tako delajo v generalni kuriji. Več ko delamo, več je idej, izkušenj, problemov in izzivov. Zato delamo SKUPAJ in v to uvajamo tudi mlade brate, še zlasti je to pomembno, ker je INDIVIDUALIZEM v OFM velik.
- V Južnoslovanski konferenci je veliko BOGASTVA, med drugim v tem, da vsi govorijo plega materinega še vsaj en tuj jezik. Ena od prioritet Konference je *animacija za poklice*. Pri tem je dobro videti, kako druga provinca dela in pri tem sodelovati. Tudi v začetni vzgoji sodelovati. Pripraviti *statute medprovincialnih vzgojnih hiš*.

Večji izziv je še trajna formacija, ki jo je potrebno bolj poudariti. Orgnaizirati tečaje za gvardijane, vzgojitelje na ravni konference. Še naprej razmišljati o tem, kako danes motivirati brate, da se vključijo v trajno formacijo.

➤ **Misijonska evangelizacija**

V središču našega življenja je evangelizacija, s katero hočemo osmisliti življenje: kaj se živi in zakaj se živi? Imamo tri stopnje evangelizacije: 1) sprejeti evangelij; 2) dovoliti, da evangelij spremeni moje življenje in 3) iti v svet, v majhnosti in ponižnosti, oznanjat evangelij. Svet evangeliziramo s pričevanjem svojega življenja. Naša evangelizacija je povezana z župnijami. Pomembno je, da v župniji evangeliziramo kot bratstvo. In pri tem je potrebno živeti prioritete. Evangelizamo tudi po kulturi, umetnosti in se napotiti k tistim, ki so zunaj krščanskega sveta.

➤ **Domena pravičnosti, miru in ohranjanja stvarstva**

V središču vse kulture mira je delo za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva.

Na področju ekologije si prizadevamo za spremembo miselnosti v luči božjega razodetja: cel svet je božja stvaritev, zato je potrebno ščititi in razvijati to božje delo.

Če je vse božji dar, se mora poskrbeti zanj. To pomeni biti kristjan in frančiškan. Pri tem sodelovati z vsemi ljudmi dobre volje.

Delo z ubogimi je dobro in je potrebno. To je naša karizma. Kar se tiče dela z begunci: ne spodbujamo begunstva in beguncev in nismo poklicani, da se z njimi sami, ali neposredno ukvarjamo. To delajo institucije. Če moremo, jim pomagamo.

Na ravni Konference si bomo še naprej prizadevali za boljše sodelovanje na področju pravičnosti, miru in ohranjanja stvarstva.

Na generalni kuriji je urad za urejanje vseh oblik zlorab. Vsaka konferenca naj razmisli, kako se pripraviti na to v okviru konference ali provinc. Province naj oblikujejo ta odbor. Kurija pripravlja dokument o tem, na teoretični in praktični ravni.

Južnoslovanska konferenca naj določi medprovincialne predstavnike, ki se bodo med drugim udeleževali sestankov mednarodnih svetov za ta tri področja. Tajniki posameznih področij bodo iz posameznih provinc, na čelu katerih so provinciali. Potrebno je, da se v te službe imenuje za en mandat!

Delo po skupinah

Razdelili smo se v delovne skupine teh treh področij in se na njih pogovarjali o zgoraj odprtih vprašanjih. Pogovor smo zjedrili v konkretne sklepe in predloge za posamezna področja. Po pogovoru, usklajevanju in končnem glasovanju smo prišli do teh predlogov za vasa tri generalna tajništva.



PREDLOGI GENERALNEMU TAJNIŠTVU TAJNIŠTVO ZA MISIJONSKO EVANGELIZACIJO

- Konferenci predlagamo, da posveti več pozornosti za imenovanje medprovincialnega tajnika za misijone in evangelizacijo (ME), za vzgojo in študij (VŠ) in animatorja za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva (PMOS), da bo boljše medprovincialno sodelovanje in sodelovanje z enakimi generalnimi tajništvi v generalni kuriji.
- Predlagamo, da Konferenca pospeši provincialne frančiškanske ljudske misijone, na katerih naj sodeluje več bratov in se po možnosti vključi vanje tudi bogoslovce. V tem smislu naj raziščejo tudi možnost medprovincialnega sodelovanja.
- Predlagamo, da Konferenca razmisli o medprovincialnem sodelovanju pri spovedovanju in evangelizacijskem delovanju v Medjugorju.
- Konferenci predlagamo, da s pomočjo provincialnega tajništva za vzgojo in študij osmisli tečaj za začasno zaobljubljene brate z vsebinami iz frančiškanske filozofije, teologije, duhovnosti in redovniškega prava, ki bi ga imeli v vzgojnih hišah v Zagrebu, Sarajevu in Splitu.
- Konferenci predlagamo, da s pomočjo svojih vzgojiteljev organizira letna srečanja bratov z začasnimi zaobljubami.
- Konferenci predlagamo, da v enem letu s pomočjo vzgojiteljev in v sodelovanju s tajniki VŠ, ME in PMOS izdela Program priprave za slovesne zaobljube, ki bo vključeval teme o življenju iz zaobljub, frančiškanski evangelizaciji, pravičnosti, miru in ohranjanju stvarstva, če je možno tudi z obiskom Frančiških krajev v Spoletski dolini in v Dolini Rietija.
- Predlagamo, da Južnoslovanska konferenca do konca I. 2023 dokonča pripravo *Ratio Formationis* Konference.
- Konferenci predlagamo, da znotraj Sveta frančiškanskih skupnosti prevzame pobudo za primerno ureditev Frančiškanskega inštituta za kulturo mira in da imenuje delovno skupino, ki jo bodo sestavljali tisti bratje, ki bi lahko v enem letu predlagali vsebine, s katerimi bi se na teoretični in praktični ravni ta Inštitut ukvarjal (ekologije govora, humanitarni dogodki, vprašanje ekologije in človekovih pravic, frančiškanska mreža za Sredozemlje) in bi na tej osnovi tudi določili njegovo strukturo.

Zapisal p. Pepi Lebreht, ofm



31. maja 2023

Dan province na Kostanjevici nad Novo Gorico



Program:

- Od 9. do 10. ure zbiranje v atriju samostana (kava in drugo okrepčilo)
- Ob 10. uri se zberemo v cerkvi
- Pozdrav predstojnika p. Nika Žvoklja
- Molitev
- Dr. Jože Škofljanec: KAJ VIDI ZGODOVINAR, KO SE OZRE V PRETEKLOST SKUPNOSTI?
- Minka Osojnik iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine: ODKRITJA MED
- RESTAVRIRANJEM CERKVE LADJE
- Beseda provincialnega ministra p. Marjana Čudna
- Ob 12. uri v dvorani kosilo







Brezje

Bratje na Brezjah živimo na treh naslovih. Največ nas je na Brezjah in sicer 5, eden živi kot župnik v Mošnjah in eden kot bolnik v Domu sv. Martina v Srednji vasi pri Bohinju. Naše življenje se dogaja med oltarjem, spovednico, romarji in skupnostjo, pa še kje v bližini ali oddaljenosti hiše. Zgodi se, da štirje bratje poskrbimo za mašo in romarje: eden mašuje, eden igra na orgle in dva spovedujeta. Najstarejši brat se počasi bliža 100. letom, manjka mu še slabe pol leta, a p. Polikarp se ne da. Velikokrat nas prisili, da se skupaj z njim malo zasanjamo v njegovo pestro preteklost, ko se podaja na duhovne vaje k sestram ali spovedovat ali na obisk k sobratu, pa tudi na lastnem pogrebu je že bil...skratka, poskrbi, da se nasmejimo na njegov račun. Drugi najstarejši brat, p. Tomaž, pa se po dveh mesecih v domu, počasi bliža svoji zadnji uri; Parkinsonova bolezen in še druge pridružene bolezni so močnejše od njegove volje. Tretji brat od najstarejših pa je p. Viktor, ki je v drugi polovici maja obhajal 80-letnico življenja. P. Viktor se je rodil sredi vojne vihare, 20. maja 1943, v vasi Dobletina, župnija Nazarje v Zgornji Savinjski dolini. Kot njegov rojak lahko zapišem, da je imel novo mašo le nekaj mesecev za mojim rojstvom leta 1969 v svoji rojstni župniji Nazarje. Njegovo življenje je bilo zelo pestro, saj je dvakrat zrl smrti v oči in so zdravniki dejali, da ga more rešiti samo čudež. In ga je rešila molitev mnogih in Božja volja, ki je hotela, da živi in še danes pogumno oznanja Kristusov evangelij v narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah. Kljub svetopisemskim letom pogumno mašuje, pridiga, spoveduje in deli druge zakramente. P. Viktorja še vedno odlikuje frančiškanska prijaznost do ljudi in gorečnost do Kristusa in Cerkve. Na njega se še danes mnogi obračajo z raznimi vprašanji glede zakramenta svetega zakona in drugimi, ki se porajajo v življenju. P. Viktor je osebni praznik praznoval v krogu svojih znancev, prijateljev in domačih; praznovali pa smo tudi v samostanu, ko je ob tej priliki izšel zbor-

nik, kjer najdemo številna zanimiva predavanja, ki so jih zapisali njegovi profesorski kolegi. Patru Viktorju želimo še naprej trdnega zdravja, poguma, smisla za humor in vsega tistega, kar mu daje vsak dan moč, da vztraja in oznanja Njega, kateremu je podaril celo svoje življenje. Marija Pomagaj pa naj bo še naprej njegova priprošnjica – Bog vas živi!

Zaobjeti ostalo dogajanje na Brezjah je težko v kratkem poročilu. Vseeno naj bo napisanih nekaj stavkov. Veliko noč smo obhajali mirno in kakor se prazniku spodobi, z veliko udeležbo; tudi vstajenska procesija je potekala po vasi. Obisk je bil prazniku primeren. Že nekaj mesecev poteka molitev za rakave bolnike in blagoslov z relikvijami sv. Leopolda Mandiča na drugi petek v mesecu zvečer; obisk je vedno lep, polna cerkev bolnikov in molivcev. Mesec majnik je zaznamovan s šmarnicami in romanji na majske sobote in tudi nedelje; žal so bile letos sobote in tudi nedelje precej deževne, zato je bil obisk nekoliko manjši. Smo pa imeli zelo lepo praznovanje Marije Pomagaj; pred praznikom je potekala devetdnevna. Na predvečer praznika je bila procesija s podobo Marije Pomagaj po vasi, slovesnost je vodil ljubljanski nadškof Stanislav. Na sam praznik pa je bil že tradicionalni koncert raz-



ličnih glasbenih skupin in posameznikov. Na spletni strani marija.si najdemo zapis: »Praznični dan smo pri Mariji Pomagaj na Brezjah slovesno zaključili s prireditvijo **MARIJA PREČISTA, VSEH MILOSTI VIR**. Beseda in pesem sta se združili v zahvalo Mariji Pomagaj za uslišane priprošnje, za številne molitve, ki jih pred Njo polagajo romarji. Obenem smo želeli obeležiti jubileje, ki jih slavimo letos: 160-let od prvega čudeža, prve milostne ozdravitve pred podobo Marije Pomagaj, 125-let prihoda frančiskanov na Brezje ter 35-letnico razglasitve brezjanske cerkve za baziliko.

Veseli in počaščeni smo, da so se povabili k sodelovanju na nocojšnji prireditvi odzvali slovenski glasbeni ustvarjalci, različnih glasbenih zvrsti. Z izborom pesmi, ki so jih pripravili, smo spletli venček Mariji v zahvalo. Preko 2000 poslušalcev se je zbralo na trgu pred baziliko in z navdušenjem so spremljali dve in pol urni program, ki so ga soustvarjali: Lovski rogisti Bohinj, Gorenjski oktet, Flora Ema Lotrič, Otroško-mladinski pevski zbor Spominčice, Veseli Begunčani, Ana Dežman, Marko Vozelj, Nina Pušlar, Silvo Pliberšek in Modrijani. Povezovalca Mateja Rosa in Jure Sešek sta nas z besedo vodila skozi zgodovino Slovenskega Marijinega narodnega svetišča in z napovedmi nastopajočih splota čudovito zgodbo.«

Ob zaključku Marijinega meseca majnika je bila zvečer sveta maša, ki jo je daroval ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franci Šuštar in po maši je sledila molitev za sinodo, kakor je to želel papež Frančišek, da se ta dan dogaja molitev za sinodo po vseh škofijah. Ob zelo muhastem vremenu, nam je uspelo izvesti tudi Telovsko procesijo - Hvala Bogu, romarji radi prihajajo od blizu in daleč, da pozdravijo Marijo Pomagaj in si pri Njej nekoliko odpočijejo. Se pa na Brezjah v teh mesecih dogaja, lahko zapišem, stoletni dogodek, saj je poodran cel zvonik do vrha; potreben je namreč temeljite obnove. Na daleč se morda ne vidi hujših poškodb, od blizu pa so fotografije pokazale nujno obnovo. Tako, da upamo, da bo zvonik v prihodnjih mesecih zasijal v vsej svoji lepoti.

Želimo si in molimo, da nas Marija Pomagaj še naprej varuje in ostane naša velika priprošnjica.

p. Krizostom Komar



16. 04. 2023 / 17:43

Objava: Blagoslovitev obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico | Družina – vsak dan s teboj (druzina.si)

Blagoslovitev obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico

Blagoslovitev obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico

Vnedeljo po veliki noči (na belo nedeljo, nedeljo Božjega usmiljenja), 16. aprila, je župnija Nova Gorica – Kapela praznovala enega od dogodkov v letošnjem jubilejnem letu, ko se spominjajo 400. obletnice postavitve prve kapele na Kostanjevici in 70-letnice župnije.

Leta 1623 je grof Matija Thurn dal na Kostanjevici postaviti cerkvico, posvečeno Materi Božji. Leta 1953

je apostolski administrator mons. Mihael Toroš ustno povzdignil samostojni vikariat (1947) na Kostanjevici v župnijo. Za prvega župnika je imenoval p. Otmarja Vostnerja.

Letos se spominjajo tudi 150. obletnice rojstva p. Aleksandra Vavpotiča, pedagoga in glasbenika, ki so ga italijanski vojaki v samostanu aretirali in leta 1916 ustrelili. Po njem so poimenovali samostanski atrij.



Obnovljeno pot iz Gorice na Kostanjevico je blagoslovil provincial slovenskih frančiskanov p. Marjan Čuden.
FOTO: Ivo Žajdela



Odprtje obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico, p. Niko Žvokelj, p. Marjan Čuden in župana obeh Goric. FOTO: Ivo Žajdela

Blagoslovitev obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico

Na belo nedeljo že po običaju vsako leto praznujejo župnijski praznik ali žegnanje. Praznični dan, god, je sicer 25. marca, na Gospodovo oznanjenje Mariji, ki pa je običajno v postu. Ker takrat praznovanja niso primerna, zunanje praznovanje in druženje župljanov ob dobrotah opravijo po veliki noči.

Po dolgih letih prizadevanj in dogovorih med župnijo in občino Nova Gorica so prvotno pot iz Gorice na Kostanjevico letos le obnovili.

V nedeljo so najprej slovesno odprli in blagoslovili obnovljeno prvotno pot iz Gorice na Kostanjevico. Po dolgih letih prizadevanj in dogovorih med župnijo in občino Nova Gorica so letos pot le obnovili. K obnovi je pomembno prispeval Lions klub. Obnovljeno pot so odprli oba župana, Nove Gorice Samo Turel in Gorice Rodolfo Ziberna, ter guverner humanitarne organizacije Lions Radovan Pušnar. Blagoslovil jo je provincial slovenskih frančiškanov p. Marjan Čuden.

Odprtje obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico. FOTO: Ivo Žajdela



Petje mešanega pevskega zbora je spremljal godalni orkester Nova

Sledila je slovesna maša, somaševanje je vodil provincial slovenskih frančiškanov p. Marjan Čuden. Posebej jo je zaznamovalo petje mešanega pevskega zbora, ki ga je spremljal godalni orkester Nova, ki ga vodi Mojca Batič. Zboru in godalnemu orkestru pa je pri slovesni sveti maši dirigirala Hermina Ličen. Po maši je bilo druženje na ploščadi pred cerkvijo.

Na zunanjo slovesnost so se pripravili s tridnevnicco, v četrtek, petek in soboto pred praznovanjem so posebej molili za župnijo.

Kostanjevica naj bi bila v okviru Evropske prestolnice kulture 2025 pomembno zeleno srce obeh Goric.

Kostanjevica naj bi bila v okviru Evropske prestolnice kulture 2025 pomembno zeleno srce obeh Goric. Je kraj, ki ponuja lep razgled na obe mesti in pomembno povezuje Gorico in Novo Gorico, zato jo njuni prebivalci občudujejo in imajo radi. Obe mesti se bosta še tesneje povezali z novimi aktivnostmi preko vile Rafut do Goriškega gradu.



Somaševalci, župnik p. Boštjan Horvat, p. Bogdan Knavs, p. Marjan Čuden in p. Niko Žvokelj. FOTO: Ivo Žajdela

400 let prve cerkvice na Kostanjevici

Ohranili so se zapisi o prvi cerkvi na Kostanjevici, ki jo je na vzpetini nad Gorico, imenovani Kostanjevica, pobožni grof Matija Thurn leta 1623 tam postavil, to je bila takrat bolj kapela, in tja hodil molit. Današnjo podoba sta samostan in cerkev dobila v času karmeličanov ter po obnovi in dograditvi po prvi svetovni vojni. Obnova porušenih in poškodovanih stavb je trajala od leta 1923 do 1930, opremljanje in krašenje notranjštine pa še dlje. Takrat je bila tudi ponovno posvečena v čast Gospodovemu oznanjenju Mariji.

Za cerkev že več kot 210 let, od leta 1811, skrbijo frančiškani.

Za cerkev že več kot 210 let, od leta 1811, skrbijo frančiškani, pred tem pa je bila za daljše in pomembno obdobje v skrbi karmeličanov, ki so bili tu 135 let (1650–1785). Objekti so bili tudi ob pomoči in ljubezni vernikov vedno znova obnovljeni, najbolj se tega spominjamo ob razdiralni moči potresa leta 1976.

V zadnjih letih je Frančiškanska provinca s pomočjo občinskih in evropskih sredstev, pa tudi prispevkov faranov in donatorjev, pričela z restavriranjem in obnovo slikovnega (freske) in štukaturnega okrasja v cerkvi. Cerkev je bila po potresu sicer popravljena in prebeljena, freske in štukature pa doslej niso bile generalno obnovljene.



Provincial slovenskih frančiškanov p. Marjan Čuden med pridigo. FOTO: Ivo Žajdela

Pet let so obnavljali štukature, poslikave in vse ostalo v cerkveni ladji

Zelo zahtevno obnovo ladje cerkve Gospodovega oznanjenja Mariji so končali septembra 2022. Po petih letih restavratorskega dela je zdaj cerkvena ladja zablestela v prvotni lepoti. Zdaj pridejo do izraza več stoletij stare mojstrovine, ki so bile v preteklih letih popravljene in restavrirane.

Najprej so obnovili fresko na luneti slavoločne stene in prvo tretjino stropa cerkvene ladje. Strokovnjaki so se dokopali do prvotne ikonografije freske, ki je razkrila, da so pod Marijo, ki sedi pod kostanjem, upodobljeni trije hribi: Sabotin, Sveta gora s cerkvijo in Škabrijel. Leta 2018 so restavrirali preostali del stropa, štukature na njem so nastale po prvi svetovni vojni.

Kostanjeviške štukature veljajo za najlepše iz obdobja njihovega nastanka v Sloveniji.

Leta 2019 so zaključili konservatorsko-restavratorski poseg na štukaturah ograje kora, na stenskih poslikavah ograje kora in okenskih špaletah na koru. Kostanjeviške štukature veljajo za najlepše iz obdobja njihovega nastanka v Sloveniji. Naslednji sklop del je zajemal obnovo freske in štukaturnega okvirja, ki jo obdaja na levi ladijski steni.

Zadnji sklop del, ki so ga začeli julija 2021, je obsegal konservatorsko-restavratorski poseg na štukaturah kapitelov, pilastrov in profiliranega venca v ladji cerkve. Delo je bilo dolgo in mukotrpno, predvsem za restavratorke. Tudi med prenovo štukatur na korni ograji so strokovnjaki prišli do nekaterih novih spoznanj.

Zaenkrat bodo nadaljevali z obnovo stropa prezbiterja, delo naj bi opravili v prihodnjih dveh letih.



Petje mešanega pevskega zbora je spremljal godalni orkester Nova. FOTO: Ivo Žajdela

70 let župnije

Župnija je pridobila ta status, to je uradno po-
višanje vikarije v župnijo, z dekretom 17. novembra
1953. Najprej so leta 1947 na Kostanjevici ustanovili
vikarijo, ki je delovala v svojstvu župnije, opravljala je
vse naloge župnije. Dr. Franc Močnik je dekret o usta-
novitvi podpisal takoj po določitvi meje z Italijo, 16.
septembra 1947 (Pariški mirovni sporazum je stopil v
veljavo 15. septembra 1947). Tako so lani praznovali
75-letnico vikarije letos pa 70-letnico župnije z nazi-
vom Župnija Nova Gorica - Kapela. Do leta 1976 je
bila to edina župnija v mestu Nova Gorica.



Tri pomembne jubileje praznujejo letos v župniji Nova
Gorica – Kapela. FOTO: Ivo Žajdela

Po ubitem p. Aleksandru Vavpotiču so poimenovali prenovljeni atrij

150 let bo preteklo od rojstva ubitega frančiškan-
skega brata p. Aleksandra Vavpotiča (1873–1916). Bil
je katehet, organist in učitelj petja. Po italijanskem
bombardiranju Kostanjevice leta 1915–1916 je sam
ostal v samostanu kot varuh svetišča in samostana.
Občasno je moral iti v Gorico po opravkih ali po hra-
no. Na poti iz Gorice so ga nekoč aretirali italijanski
vojaki, ga obtožili, da je vohun in ga brez obsodbe ubi-
li v železniškem predoru pod Kostanjevico.

V spomin nanj in njegovo žrtev so leta 2017 po
njem poimenovali prenovljeni atrij, zunanji prostor
med cerkvijo in samostanom. V atriju ob vhodu v cer-
kev je slikarka Mira Ličen Krmpotić naslikala vstajenj-
sko podobo kraja usmrčitve, abstraktno fresko, ki je
poimenovana tudi Frančiškova sončna pesem in nas
spominja na kruti dogodek.

Med knjigami v Škrabčevi knjižnici je kar 32 inku-
nabul ali prvotiskov.

Škrabčeva knjižnica na Kostanjevici ima okoli
11.500 knjig

V Škrabčevi knjižnici na Kostanjevici je okoli
11.500 knjig, med njimi kar 32 inkunabul (prvotiskov).
Te knjige sodijo v zibelko tiskarstva, saj beseda incu-
nabulum (lat.) pomeni zibelka, povoj, plenica. Gre za
knjige, posamezne strani ali slike, ki so jih natisnili v
Evropi med dokončanjem Gutenbergove Biblije leta
1454 in 31. decembrom 1500.

Vseh 32 inkunabul je kar v dobrem stanju, dve
med njimi tudi restavrirani, tri pa potrebne celotne,
zelo zahtevne obnove. Najstarejša je iz leta 1476.

Maribor

Franček – tako so ga klicali – je rad
ministriral v frančiškanski Baziliki Matere
Usmiljenja v Mariboru, vsak dan pri več
mašah. Bil je zavzet ministrant, dober
učenec in smučar. Po 4. razredu osnovne
šole je vstopil v Državno klasično
gimnazijo.

Prišlo je leto 1941. Franček je bil
v 6. razredu gimnazije in star 17 let.
Naslednjo pomlad je dobil poziv v
nemško vojsko. Slovenski fantje v
nemški uniformi so razmišljali po svoje:
naša dolžnost je boriti se za težko
preizkušeni slovenski narod. Franček je
ljubil Boga, Cerkev in svojo domovino,
in če bo padel za te ideale, bo deležen
večne sreče. V Innsbrucku so imeli vaje
kot pripravo za odhod na fronto. Sklenili
so, da pobegnejo. Poleg Frančka še
trije. Ker so bili premalo previdni, so na
Gorenjskem prišli v roke gestapovskemu
vohunu in se zavedli: izdani smo in čaka
nas strašno gorje. Preko Maribora so jih
poslali v Innsbruck, kjer je bila njihova
vojaška komanda. 3. marca 1944 so bili
obsojeni na smrt z obglavljenjem. Potem
so jih premestili v Gradec, kjer so čakali
na izvršitev usmrčitve.

Zdaj sta ga lahko obiskala mati in dr.
Ferdinand Kolednik. Ta se je s Frančkom

pogovarjal v sredo, 19. aprila 1944,
najprej v prisotnosti paznikov, nato pa
nekaj minut v slovenskem jeziku. Franček
mu je zaupal, da je imel namen postati
duhovnik, da ljubi slovensko besedo in
domovino, da je pripravljen, če Bog tako
hoče, darovati svoje življenje, da vsem
odpušča, tudi tistim, ki ga bodo umorili,
da ima mirno vest in da je popolnoma
vdan v Božjo voljo.

Ko ga je obiskala mati, jo je opogumljal:
»Mama, ne jokaj, potem bo tudi meni
težko. Zelo se mi smiliš. Zaupaj na veselo
svidenje v večnosti.«

V petek, 12. maja 1944 ob 22.10
je bil obglavljen. Mati je sprejela
božjo voljo, saj je vedela, da so ga
usmrtili, ker je bil zaveden slovenski
katoliški fant, ki je nameraval postati
duhovnik. Mati je dobila informacije
od nemškega duhovnika, ki je vse štiri
obsojence pripravil na smrt. »Vaš sin je
sedaj srečen pri Bogu.« Izročil ji je nekaj
osebnih predmetov, tudi fotografij, na
katerih je pisalo: »Predragi, umrem za
pravično stvar. Nebeški Zveličar zahteva
od nas vseh to žrtev. Toda naša prekrasna
Slovenija, naša domovina, je vredna te
žrtve ...

Ne žalostite se! Vidimo se v nebesih,
mamika in ostali. Umrl bom brez strahu
pred smrtjo.«

Materi je izročil tudi šop Frančkovih
las, črn rožni venec in svetinjo Matere
Božje.

Vojaški duhovnik je pozneje pisal
dr. Koledniku, kako so potekali zadnji
trenutki življenja Frančka Pena: »Bil sem
prisoten v sodnijskem poslopju, kjer so
bili štirje vojaki obglavljeni, med njimi
tudi Franček Pen. Ta je bil kar ponosen in
vesel, da lahko umre za svojo slovensko
domovino. Zelo lepo se je spovedal
in potem z ostalimi molil slovensko in
prejel sveto popotnico. Enemu, ki ni znal
nemško, je bil celo za tolmača pri spovedi.
Tiho in zbrano je stopil na prostor, kjer so
ga obglavili. Po usmrčitvi sta bila Pen in
Janž (Janša) položena v krsto in ponoči
pokopana na osrednjem pokopališču v
Gradcu. Za grob je nemogoče vedeti. Jaz
sem moral trupla mrtvih kar na kraju
njihove usmrčitve blagosloviti. Najpočivajo
v miru! Jaz niti najmanj ne dvomim, da so
ti trije Slovenci umrli kot mučenci za sveto
idejo. Franček je še poudarjal, da od srca
odpušča nemškemu sovražniku, ki so ga
obsodili na smrt z obglavljenjem.«

Zbral p. Zdravko Jakop OFM

Franc Pen
"Franček"

slovenski dijak,
ministrant v Baziliki Matere
Usmiljenja v Mariboru in
Božji služabnik,
kandidat za svetnika

* 9. 10. 1924, Maribor
† 12. 5. 1944, Gradec





V Nazarjah

Teško pričakovani zaključek obnovljenih samostanskih prostorov se je slednjič le prikazal. Tako je padel datum za blagoslov na prvi pomladanski dan 21. marec. Vse dogovorjeno, vse pripravljeno in v pričakovanju, a se je slednjič izkazalo, da je pri organizaciji prišlo od – kot zdaj pogosto rečemo – komunikacijskega šuma med menoj in p. provincialom. Planirano je namreč bilo, da bo p. Marjan Čuden maševal, potem pa blagoslovil prenovljene prostore – ne samo zato, ker provincial, ampak tudi, ker je prenovno pretežno financiral provinca. Za kar smo res iskreno hvaležni. Če je bilo torej dogovorjeno, da bo prostor blagoslovil p. Marjan, jih slednjič tudi je, samo ne Čuden, ampak Čuk. Blagoslova so se udeležili domačini, izvajalci, prijatelji in sorodniki. Bilo je lepo, preprosto in slednjič tudi realno – lahko smo se iz podstrešnih sob začeli seliti v svoje in počasi razpakirati večino krame, ki je bila še zapakirana po škatlah.

V tem času so potekala tudi obnovitvena in »osvežitvena« dela v Domu Nazaret, ki diha v malce prenovljeni podobi in opremi. Še vedno pa potekajo obnovitvena dela – trenutno prenova vseh šestih kopalnic v drugem nadstropju doma duhovnih vaj. V pritličju pa je po obnovi nastala tudi terapevtska soba, pa tudi apartma je dokončno urejen.

Teden dni zatem, ko smo k prvemu svetemu obhajilu pospremili naših enajst prvoobhajancev (štirje

od teh so v tem času vstopili tudi v ministrantske vrste!), smo obhajali še eno slavlje. V nedeljo 28. maja je ob 10.00 mašo daroval naš domačin p. dr. Viktor Papež, saj 20. maja praznoval okrogli jubilej – 80 let. Za pridigo je prosil mene, je pa sam na koncu maše izrekel nekaj besed zahvale in spodbude, vključno s duhovnimi spomini na vero v času služenja vojaškega roka v JLA. Po maši smo seveda še malo skupaj praznovali. Zdaj pa se že pripravljamo na naslednje slavlje, saj nas bo obiskal še drug brezjanski pater, tudi domačin, p. Krizostom Komar, ki bo pri Nazarski kraljici Zlati, obhaja svoj srebrnomašniški jubilej.

Od 11. do 14. junija sem se v Pragi udeležil srečanja komisije za nove oblike, ki spada pod Tajništvo za misijone in evangelizacijo na generalni kuriji. Člani ekipe smo skupaj z generalnim tajnikom pripravljali program za jesensko srečanje v Rimu. Bratje v praškem samostanu so nas prav lepo sprejeli, še posebej pa nas je presenetil izjemno živahen in čil p. Benedikt Holota (levo od njega p. Bernard Mléčka in p. Andraž, desno pa br. Fer van der Reijken in tajnik za formacijo in študij Francisco Gomez Vargas)¹, ki s svojim 101 letom »konkurira« našemu p. Polikarpu.

p. Andraž

¹ To opusti, če bo pod fotografijo navedeno, kdo je na njej.





Viške novice



Postni pridigar je bil upokojeni beograjski nadškof St. Hočevar, eno nedeljo je bil tudi spovednik in dve nedelji gost pri kosilu. Pogovor je bil pester in zanimiv. Križev pot smo v župnijski cerkvi in že 40 let tudi v podružni cerkvi s nastopi zborov, skupin in solistov. Seveda izmenjaje.

Sveto tridnevje so dopolnile molitveni uri z izbranimi teksti in pesmimi mladinskega in družinskega zbora. ... Blagoslovi jedil ohranjajo svojo veljavo. Teh blagoslovov je bilo v župnijski cerkvi 7, po en v podružnici in DSO na Bokalcah in osem pri drugih kapelicah. Pri vigiliji so bili trije katehumeni krščeni, s prejemom prvega obhajila pa so se jim pridružili še trije. Obiskali smo bolnike in ostarele, na Bokalcah pa smo zanje tudi maševali.

Na velikonočni ponedeljek pa smo 'šli v Emavs' v Čučkovo ulico (Kosovo polje) na povabilo Čudnove družine. Postavili so znamenje, kapelico Marije Pomagaj, v sodelovanju s sosedi. To je bil lep versko/

kulturni dogodek. Blagoslovil jo je domačin, provincial p. Marjan. Med gosti smo bili tudi viški patri in sosedje z bližnjih ulic. Blagoslov je bil združen z 90-letnico življenja, ki jo je obhajal Čudnov oče Lovro s svojo razširjeno družino. Prisotni smo mu čestitali in voščili še na mnoga leta. Sledila je pogostitev pri gostoljubni mizi in priložnost za obujanje spominov, ki segajo že kar daleč nazaj. Samostanka družina in župljani smo dolžniki jubilarntu Lovru in njegovi družini za vse delo in sodelovanje skozi dolga leta.

Spomin p. Zdravka na preteklo delo in vez z Lovrom

Lovro nam je veliko pomagaj; bral božjo besedo, z raznimi prevozi, v gozdu, nasveti ... Najbolj mi je ostal spominu, ko smo pred 30 leti z novo kritino pokrivali cerkev, kako se je sprehajal na strehi in pomagal delavcem. Bilo je veliko lepih trenutkov. Sinovi so ministrirali in Marjan se je odločil, da bi se nam pridružil. Z njegovo



mamo sva ga z veseljem odpeljala v konvikt v Kamnik. Tedaj še nisva slutila, da peljeva bodočega provinciala. Veselje je rastlo ob pričakovanju novih odločitev v noviciatu, prvih obljub in začetek študija bogoslovja. Vmes pa je prišla nepričakovana bolečina, ko se je Darja, edina sestra petih bratov, smrtno ponesrečila /junija 1983, torej pred 40 leti, ko je ravno opravila prve izpite/. Marjan je tedaj začel študij na Teološki fakulteti. Tako smo bolečino spremenili v veselje v pričakovanju bodoče nove maše. Lovru in vsem njegovim velja naša zahvala za vso pomoč, zvestobo in lep zgled.

Meseca maj in junij sta obogatena s prazniki, prazniki pa so milost. V maju smo imeli tudi slovesnost zakonskih jubilejev, prvega obhajila in birme in sprejem 14 novih ministrantov. V juniju pa imamo poleg drugih praznikov še dva lastna praznika, in sicer žegnjenje in patrocinij (13. in 14. junij). Srčno želimo, da Bog vse to prizadevanje blagoslovi z duhovnimi sadovi! Letos pa smo tudi v pričakovanju treh zlatih

maš. Ko smo hvaležni za zlatomašnike in se z njimi veselimo in smo hvaležni za zvestobo skozi petdeset zlatih let; v srcih pa klije upanje, da bo med nami dozorel tudi novomašnik. Seveda je pot še dolga.

Gvardijan p. Tadej ima kar nekaj služb in delovnih naslovov in veliko veselja na vrtu s povrtnino in zdravilnim zeliščem. Zelo rad se zadržuje na vrtu in vedno vsadi kakšno novo sadiko in se veseli rasti. Spominja me na Malega princa in njegovo vrtnico. Sanja pa tudi o kaminu! P. Peter pa, kadar je slučajno doma, vestno kaj postori v čebelnjaku in postreže čebelicam in v velikonočni hvalnici je zapel in oznanil, da je sveča »delo marljivih čebel«. Gotovo so ga slišale, saj so blizu cerkve. S p. Petrom se veselimo, saj je dočkal, kar je težko čakal, 70-letnico življenja. Gostje so bili imenitno pogoščeni. Župnik p. Pepi je polno zaposlen z župnijskimi obveznostmi, poleg tega pa še skrbi za novince na Trsatu in ju redno obiskuje.

PZJ



Smeh v dlaneh



Tvoje srce bom vzel v svoje dlani,
da bi ga spet ogrel za prijateljstvo,
ker se je ohladilo na dolgih potovanjih
in izpraznilo ob lačnih in žejnih sopotnikih.
Tvojo glavo bom vzel v svoje dlani,
da bi jo napolnil z ljubeznijo do pripadanja,
v njej oživil spomine na božjo modrost
in izbrisal strahove pred izdajstvi.
Tvoje oči bom vzel v svoje dlani,
da posušim solze razočaranih bolečin,
jih usposobim za gledanje z božjimi očmi
in ustvarjanje svetlobe iz teme.
Tvoja ušesa bom vzel v svoje dlani,
da jih zavarujem pred hrupom praznih besedi,
očistim za obiske ljubeče tišine

in odklenem za sporočilo izvoljenosti.
Tvoja usta bom vzel v svoje dlani,
da jih odprem za vdihe življenja,
izvabim prijazne besede dobrodošlosti
in z njih sperem vse umazane poljube.
Tvojo dušo bom vzel v svoje dlani,
da jo napolnim s svetlobo in ognjem,
za zvestobo njeni ranljivosti
in za žarenje lepote v tebi.
Za vse, kar je tvojega,
želijo postati moje dlani
dom nežnosti in oltar darovanja,
da bi bilo vse tvoje blagoslovljeno v mojih dlaneh
in bi se tvoje dlani lahko sklepale v molitev.

p. Pavle Jakop



Ob 1160-letnici njunega prihoda na Moravsko

Počastimo brata Cirila in Metoda

Le nekaj izjav, ki so jih ob različnih obletnicah podarili nekateri znani cerkveni možje:

»Sv. Cirila in Metod upravičeno slavimo vsi slovanski narodi kot svoja blagovestnika, ne zato, ker bi prva med nami širila krščansko blagovest, ampak zato, ker sta s svojim izredno pomembnim misijonskim delom med Moravani in panonskimi Slovenci ter s svojim verskokulturnim vplivom na južne in vzhodne Slované, postavila temelje slovanski krščanski kulturi. Njun vpliv prežema tisočletno zgodovino skoraj vseh slovanskih narodov« (nadškof F. Perko).

V Benetkah sta branila slovanski jezik (črkopis). Ciril je bil vprašan: »Človek, povej nam, čemu si iznašel Slovanom črke in jih učiš, česar jih nihče poprej ni učil, niti apostoli, niti rimski papež, niti Gregor Veliki, ne Hieronim, niti Avguštin? Mi namreč poznamo samo tri jezike, s katerimi se sme pismeno hvaliti Boga: hebrejskega, grškega in latinskega.« Ciril je odgovoril: »Povejte mi, čemu delate Boga nezmožnega, kot da ne bi mogel tega storiti, ali zavistnega, kot da tega ne bi hotel? Mi pa poznamo mnogo narodov, ki imajo svoje knjige in vsak v svojem jeziku hvalijo Boga.«

»Značilna poteza svetih bratov Cirila in Metoda je odpoved. Odpoved častem in bogastvu. Sad njunega dela: Naša pa pismenost, naša kultura, slovanska državna samostojnost in gospodarski napredek. V ospredju pa vedno duhovne dobrine« (Lojze Kozar).

»Od njiju prihaja k nam tudi poziv, naj skupno gradimo občestvo; in ta poziv velja kristjanom in ljudem našega časa« (sv. Janez Pavel II.).

»Pozdravljena, brata. Ciril in Metod, sonce je v vama zagledal naš rod. / Z vama prihaja beseda umljiva, materina, z vama knjige prve naša – čaša vina. / Saj naša be-

se vzpenja na vrh, na oltar, / pozdravljena brata za najlepši dar! / V letih sta kratkih bogato sejala zrnje presladko pradednih časti, / z rimskim središčem nas trdno zvezala, / spomin vajin blažen večno živi!« (Ivan Caplin)

»Zlasti Metod se je brez oklevanja raje soočil z nezumevanjem, nasprotovanjem in celo obrekovanjem ter fizičnim preganjanjem, kakor da bi bil nezvest svoji vzorni zvestobi« (sv. Janez Pavel II.). »Oj hvala vama iz srca, / Solunska sveta brata dva, / Ki jezik naš branila sta, / Naš jezik posvetila sta« (S. Gregorčič).

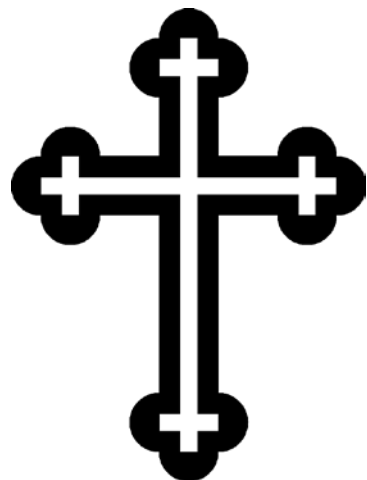
»Ta dva svetla stebra edinosti mnogo molita za vesoljno sveto mesto, to je Cerkev, in narode, izročene njenemu varstvu: Ciril in Metod, dve oljki, dva svečnika, dve plemenici miru, ki stojita ob vladarju vesoljne zemlje...« (sv. Janez XXIII.).

»Značilnost, ki bi jo rad v dejavnosti slovanskih apostolov Cirila in Metoda posebej naglasil, je pa to, da sta pod navdihom svojega pojmovanja ene, svete in vesoljne Cerkve Cerkev gradila miroljubno« (sv. Janez Pavel II.).

»Solunska brata nedvomno izžarevata posebno vrsto svetosti, ki se je kalila v ozračju nasprotovanja in bojev. Razodeva se v iskreni ljubezni do naroda, ki je manj izobražen v primerjavi z izbrano bizantinsko civilizacijo; razodeva se v želji približati Kristusa in njegov odrešilni nauk v domači besedi, ki gre do srca, kamor tuja beseda ne seže« (kardinal Rode).

»Veliki Slomšek je bil prvi, ki je slovensko ljudstvo učil globlje spoznavati pomen in zasluge svetih solunskih bratov. Tako je tlečo iskrico češčenja sv. Cirila in Metoda pri Slovencih raznel v mogočen plamen navdušenja in gorečih molitev« (prof. Franc Grivec).

Izbral p. Zdravko Jakop



Podrejena ruska pravoslavna Cerkev

Ruska pravoslavna Cerkev nikdar ni poznala drugačnega življenja, kot sta uklonitev in podložnost vladi, ni pomembno kakšni. In tudi danes ni drugače. Kljub sedanjemu predsedniku in patriarhu, naj bo naš odnos do njihove Cerkve pozitiven.

Pravoslavna Cerkev je pokorna in podrejena državi in pod njenim nadzorom. V katoliški (latinski) Cerkvi pa je Cerkev ločena od države, s katero lahko sodeluje, se podpirata ali pa nasprotujeta. Da je tako, ima zasluge sv. Ambrož, ki je v 4. stoletju spoznal, da se mora Cerkev osvoboditi iz »objema« cesarja in jo kot enakovredno postaviti ob državo. Škof sv. Ambrož si je dovolil cesarja opomniti, »ne domišljaj si, da se tvoja cesarska moč razteza tudi na zadeve Cerkve. Palače pripadajo cesarju, cerkve pa duhovnikom«. Če sta bili na vzhodu Cerkev in država identični, se je na zahodu vedno bolj jasno kazalo razlikovanje med njima, med prestolom in oltarjem.

Če se omejimo na rusko Cerkev, je imela carje vse do oktobrske revolucije l. 1917. Lenin je izvedel revolucijo, ki je bila obsežna, kruta in dolgotrajna in je, nekoliko zrahljana po drugi vojni, trajala vse do leta 1989. Dobila je celo dovoljenje za obnovo, toda brez sredstev in pod strogim nadzorom države.

Leninov namen in partije je bil: dol z vero, izkoreniniti vero iz ljudskih src. To si je zadal kot nalogo in jo tudi izpolnjeval. Podatki so res zgovorni. V nekaj letih je odstranil 84 škofov in 1000 duhovnikov. Leta 1917 je bilo 40.000 župnij, 50 let pozneje pa le še polovica, torej 20.000. Od 20.000 samostanov jih je ostalo le 40. Nad 300 tisoč kristjanov je bilo preganjanih. To je bilo najtežje obdobje ruske Cerkve.

In prišlo je leto 1989 – razpad Sovjetske zveze, ko ruska Cerkev vstane iz ruševin in doživi edinstven razvoj. Tedaj je bilo v Rusiji samo 74 škofov in 6.700 duhovnikov, leta 2016 imajo že 384 škofov in 35.000 duhovnikov. Škofij 293, 35 tisoč župnij in okoli 1000 samostanov in 20.000 zgrajenih novih cerkva. Leta 1988 je imel ruski patriarhat dve akademiji in tri semenišča, danes razpolaga s petimi akademijami, štiri univerzami in s 50 semenišči. Nikdar v zgodovini se še ni zgodilo, da bi se v dvajsetih do tridesetih letih zgradilo toliko cerkva. Podatki so iz leta 2016./

Ruska vlada promovira status pravoslavne Cerkve, saj ima od nje korist, za vernike pa je bistveno, da je v cerkvah zakramentalno navzoč naš Gospod. Prej so sistematično rušili cerkve in verska znamenja, zdaj pa oblast dejavno sodeluje pri postavljanju krščanskih simbolov, križev, ikon naše Gospe, sv. nadangela Mihaela ... ne le po mestih, ampak tudi na podežlju. Če ima Putin namen ponovno pokristjaniti Rusijo, obžalujemo, da take pobude v zahodnem delu Evrope ni! Evropa je zmedena. »Očetje« Združene Evrope nimajo srčnih in vernih naslednikov. Manjka Abraham, da bi posredoval ali pa manjka deset pravičnih, bi dejal papež Benedikt XVI.

Ta ruska krščanska obnova je opomin in nasprotje s tem, kar se dogaja v zahodni (Združeni Evropi), ko gre za tem, da se zabrišejo vsi sledovi krščanstva. Grožnja krščanstvu ne prihaja iz Moskve, temveč predvsem iz orkestriranih prizadevanj iz Bruslja in New Yorka ter, na najvišji ravni, iz nenehnih organiziranih prizadevanj znotraj prostozidarskih struktur. Če se je nekoč Bog poslužil malikovalca Kira, da je rešil Jude, da so se vrnil iz sužnosti in zgradili tempelj. Žal, da Putin ni tako orodje, če prav meni, da se prav on »zoperstavi homoseksualni agendi in prostozidarski svetovni vladi, ki uvaja najradikalnejše oblike marksizma in komunizma, ki je uničenje zakona in družine prek svetovnega propagiranja homoseksualnosti in spolne ideologije s strani zahodnoevropskih držav«. Z agresijo na Ukrajino je spravi zahodni svet v zadrego in ukrajinsko ljudstvo v trpljenje in vnesel dvom v ekumenizem, rusko ljudstvo pa obremenil s krivdo z nastalo situacijo morda za stoletja.

Združena Evropa najbrž ne bo več tako »združena«, kot se je vsaj zdelo, da je, in če bo Ukrajina vstala iz materialnih in duhovnih ruševin, bi morala ŽE napolniti zdaj na pol prazne cerkve z verniki in osredje »svetišče« pa naj bi bila krščanska družina, v kateri bomo zopet častili pravega Boga. To pa ne bo lahko. A upanje ostaja.

Josef Holzer: Zgodovina v stotih slikah; Atanazij Schneider: Kristusova zmaga, Radio Vatikan 12. 2. 2016

P. Zdravko



Priprave na jubilejno sveto leto (2025)

VRimu so s pripravami na jubilejno sveto leto 2025 že začeli. Prihajajoče jubilejno leto se lepo sklada z 1700-letnico nicejskega koncila l. 325. Od dobre in skrbne ter pravočasne priprave je veliko odvisno.

Sveto leto je vpeljal papež Bonifacij VIII. leta 1300 in določil, naj se obhaja vsakih 100 let, a so že leta 1343 spremenili na vsakih 50 let, papež Pavel II. pa je leta 1470 odločil, in tako je še danes, da sveto leto praznujemo vsakih 25 let. Tako je milosti svetega leta deležnih več ljudi!

Kako je potekalo sveto leto 1950, se ne spominjam. Bil sem premlad. Če vemo za razmere, ki so tedaj vladale pri nas, je malo ljudi vedelo za jubilej. Tudi število romarjev v Rim je bilo skromno. Povojne razmere so se le počasi urejale.

Za sveto leto 1975 je značilno, da smo ga zunaj Rima obhajali že leto prej, torej l. 1974. Tedanji papež Pavel VI. je z apostolskim pismom napovedal namen: »Duhovno prenovo v Kristusu in spravo z Bogom.« Prenovo in spravo naj bi doživeli najprej posamezni

ljudje, doživela pa bi ju naj tudi vsa Cerkev, doživelo naj bi jo vse človeštvo. Čeprav gre najprej za versko prenovo, a prav tako gre tudi za duhovno prenovo v najširšem pomenu besede. »V svetem letu naj bi vsi ljudje začutili, da so odrešeni, da je Kristus zanje trpel in umrl ter vstal od mrtvih ... Vsak laik mora pred svetom biti priča vstajenja in življenja Gospoda Jezusa in znamenje živega Boga« (V. Grmič). Papež Pavel VI. je tedaj izdal Apostolsko spodbudo O evangelizaciji današnjega sveta.

Sveto leto 2000 je z Bulo razglasil papež Janez Pavel II. na prvo adventno nedeljo, 29. nov. 1998. Središči tega leta sta bili Rim in Sveta dežela. Sveta dežela je ljuba trem veram: Judom, kristjanom in islamu. Papež je želel spodbuditi tri vere, da bi si nekoč »v Jeruzalemu izmenjali pozdrav miru«. Sveta vrata so se odprla v bazilikah v Rimu, Jeruzalemu in Betlehemu, poleg tega pa še v vseh stolnicah. Papež Janez Pavel II. je posebej naglasil pomen Romanj. Le-to naj bi romarje vodilo v »askozo, h kesanju, čuječnosti, bedenju, postu in molitvi«. Odprta sveta vrata naj bi spominjala, kar

Jezus sam o sebi pove: »Jaz sem vrata«, spominjala na »ozka vrata in tesno pot, ki vodi v življenje«. Odpustki so izraz »polnosti božjega usmiljenja«. Sveto leto kliče k spreobrnjenju, če se zavemo: »Zaradi naše slabotne vere so mnogi zašli v brezbriznost in se oddaljili od pristnega srečanja s Kristusom.« Da je zgodovina Cerkev tudi zgodovina svetosti, pričajo svetniki in blaženi.

V Rimu si zamišljajo in želijo l. 2023 ljudem približati in osvežiti vsebino konstitucij II. vat. koncila. Torej več pozornosti verski izobrazbi. Podrobnosti še niso znane. Verska izobrazba usklajena z versko prakso je brez dvoma potrebna. Leto 2024 pa naj bi bilo posvečeno molitvi, torej verski poglobitvi. Duhovne vaje za čim širši krog, posebej pa duhovnikom in redovnikom, predvsem pa ovrednotiti zakramente in liturgijo, utrditi družinsko življenje in prebuditi v ljudem veselje do življenja. In kako v Evropi ustaviti sekularizacijo in zblížiti vse kristjane od severa in juga, od vzhoda do zahoda. In kako prepoznati med državniki prave naslednike očetom Združene Evrope. To in še marsikaj naj bi obsegale daljne priprave na sveto leto in visoko

obletnico 1700-letnico nicejskega koncila, ki je skupna dediščina vsem kristjanom, tudi Rusom in Ukrajincem! Kako prebuditi in ogreti slovensko ljudstvo in posebej škofe, duhovnike in redovnike in čas in voljo za tako dobro in skrbno preno. To je tudi čas sinode. V tem letu potekajo »celinske sinode«. Evropska je bila v Pragi od 5. do 12. februarja 2023. Kako večino verujočih navdušiti za namen sinode in svetega leta?

Zanimivo bo slediti, kako si pravoslavni zamišljajo praznovanje 1700-letnice nicejskega koncila. Za prav. Cerkev bi bilo lažje, če bi se v tem primeru pridružile katoliški Cerkev, saj se bodo same med seboj le težko zedinile, ali pa bo vsaka zase obeležila to, nam vsem skupno obletnico. Bomo videli!

Anglikanski primas je 4. avgusta 2022 izjavil, »da večina anglikancev že priznava papeža 'kot očeta Cerkev na zahodu'. Kaj mislijo evangeličani o svetem letu? Mi ni znano.

P. Zdravko Jakop



Plečnikov skriti biser



O b prejemu plakete MOL sem bil naprošen, naj o dokumentarcu *Plečnikov skriti biser* nekaj napišem za Poročila. Kmalu potem, ko sem postal leta 2016 župnik za Bežigradom in se še od bližje srečal z zgodovino Plečnikove cerkve, je v meni začela tleti ideja, da bi to zgodovino »ujel« na filmski trak. Tako je s snemanjem pričevalcev začel nastajati dokumentarni film *Plečnikov skriti biser*, za katerega smo kasneje posneli še igrane in ponazoritvene prizore. Z film sem napisal scenarij in tudi bil producent, medtem ko je režijo, snemanje in montažo prevzel moj prijatelj in že večkratni sodelavec pri filmskih projektih – Matjaž Feguš.

Ne le, da film zajame ustvarjalno in težko zgodovino Plečnikove cerkve sv. Cirila in Metoda, ampak sta v njem močno izpostavljena dva frančiškana – p. Kazimir Zakrajšek (igra ga Ivo Ban) in p. Krizolog Zajec (igra ga Tino Mamič). Seveda je izpostavljen tudi p. dr. Roman Tominec, medtem ko je v film upodobljen tudi p. dr. France Ačko (igra ga Andrija Lebar).

Med pričevalci so bili tudi sorodniki tistih, ki so pomagali pri gradnji Plečnikove cerkve in soustvarjali

župnijsko življenje. Tako je o svojem očetu inženirju Antonu Suhadolcu, ki je gradil cerkev, spregovoril njegov sin, arhitekt Matija Suhadolc. Akademik dr. Janko Kos pa je med drugim obujal spomine, kako je njegov oče, akademski kipar Tine Kos, klesal kip Žalostne Matere Božje. Alojzij Zajec pa se je spominjal selitve cerkve pod vodstvom njegovega strica p. Krizologa Zajca. O zgodovini okoliša, Plečnikovih načrtih in arhivskem gradivu pa so spregovorili strokovnjaki dr. Franci Lazarini, dr. Peter Krečič in mag. Marija Čipić Rehar. Poleg nekaterih župljanov je o župnijskem življenju spregovorilo tudi šest naših bratov in sicer p. Polikarp Brolih, p. Pashal Gorjup, p. dr. Silvin Krajnc, p. dr. Viktor Papež, p. Regalat Razbočan in p. dr. Bernardin Sušnik.

Nekaj sredstev je za snemanje filma prispeval provincial p. Marjan Čuden iz provincialnih virov, skromen prispevek so dali tudi nekateri sponzorji in Nadškofija Ljubljana, večinski delež pa je pridobil ljubljanski župan Zoran Janković. Verjetno je tudi to dejstvo botrovalo temu, da je slednjič film 9. maja letos na slavnostni seji na Ljubljanskem gradu prejel plaketo



MOL – natančneje p. Andraž s sodelavci. V Mestni občini Ljubljana so v obrazložitvi plakete zapisali, da »filma ne bi bilo brez požrtvovalne ekipe, ki je poskrbela, da so igrani prizori dopolnili pričevanja, podpora župana Zorana Jankoviča pa je ključno prispevala k pridobitvi sredstev.« Ne glede na to je še vedno precej nenavadno, da je plaketo prejel film, ki sicer pripoveduje zgodbo tudi o časih, v katerih so na Plečnikovo umetnino spravili tovariši in tovarišice.

Mogoče je pri vsej zgodbi s filmom *Plečnikov skriti biser* pomembnejše od nedavnega priznanja s strani MOL to dejstvo, da je bila 10. septembra 2021 premiera filma na mestu, kjer je nekoč stala Plečnikova cerkev in sicer na Gospodarskem razstavišču. Po težkih in bolečih zgodovinskih dogodkih je tako na simbolni ravni premiera vnesla tudi vidik sprave. Film pa je tudi sicer bil deležen zelo pozitivnih odzivov med gledalci in tudi samimi strokovnjaki, še posebej potem, ko je bil predvajan na Televiziji Slovenija ob začetku »Plečnikovega leta« in sicer na sam arhitektov smrti dan 7. januarja. Slednjič je film, na pobudo br. Jana Dominika Bogataja, dobil tudi svojo tiskano verzijo, monografi-

jo *Plečnik – živim in mrtvim*. V njej je na več kot štiri strani stranih, ob prispevkih dr. Francija Lazarinija, dr. Tine Potočnik, dr. Tanje Simonič Korošak, p. dr. Silvina Krajnc in p. dr. Andraža Arka, prikazan tudi bogat arhivski material – Plečnikovi načrti, fotografije Petra Nagliča in mnoge druge. Kot zadnje dejanje celotnega projekta pa osemminutni video *Plečnikova cerkev sv. Cirila in Metoda za Bežigradom*, ki ga je tudi v sedmih tujejezičnih verzijah (v angleščini, češčini, hrvaščini – prevedel in bral br. Mario Zrakić, italijanščini, madžarščini, nemščini in slovaščini) pripravil režiser Matjaž Feguš.

Seveda gre največja zahvala in priznanje vsem sodelavcem, ki so kakorkoli prispevali k nastanku filma. Še prav posebej pa bi se rad zahvalil vsem bratom, ki ste zadevo podprli, predvsem pa tistim, ki ste bili pripravljeni o tem spregovoriti pred kamero. Brez vaših pričevanj ne bi bilo filma. veliko pa mi je tudi pomenila podpora obeh bratov v tedanji bežigrajski skupnosti.

p. Andraž

1932 – 2023

Marija Magdalena Slejko



Naša mama Marija Magdalena Slejko dekleški priimek Lovec se je rodila 22. julija 1932 v Bukovici mami Maksimi in očetu Viktorju Lovcu, imela je tri sestre in brata, ki je še edini ostal.

Mlada leta je preživela doma na kmetiji, kasneje se je izšolala za vodenje knjig in dobila zaposlitev v Vipavske Križu kot računovodja, ker se je vozila z vlakom v Ajdovščino je na vlaku spoznala našega očeta Rafaela, ki je bil vlakovodja in tako sta skupaj ustvarila družino rodili so se jima otroci Zoran, Rafael in hčerka Leonarda. Celo življenje se je posvečala vzgoji in krščanski veri. Z zgledom, zaupanjem, ljubezni in potrpežljivostjo nas je kljub mladostnim igranjem vodila skozi življenje.

Potem pa je prišlo iznenada naš brat Rafko jima je povedal da se je odločil biti frančiškan. Takrat je nad njo postavil težek križ vendar ga je kar vztrajno nosila.

Pred 27 leti je naš oče Rafael umrl in vse se je zvrnilo na njo. Vendar je ostala trdna z rožnim vencem je prečula marsikatero noč in Rafkoto spremljala od postaje do postaje, ko jo je obiskoval je vedno čakala novic prinesel ji je Družino in Ognjišče in s tem je

polnila baterijo. Zadnji dve leti je preživela v Domu ostarelih v Podsabotinu tam se je še bolj navezala na Rafkoto, vesela je bila tudi vnukov in pravnukov. Zadnje obhajilo je dobila iz mojih rok še je bila prisebna vendar sem vedel, da počasi ugaša, večkrat mi je zaupala rada bi šla k očetu. Marijo našo Nebeško Mater sem prosil naj ji olajša zadnjo pot in zgodilo se je, da je umrla naslednji dan v soboto.

Sedaj počiva v svojem rojstnem kraju Bukovica poleg moža Rafaela in dveh grobovih njenih sester.

Zoran Slejko

P.s. dopis urednika Poročil p. Krizostoma

Pogrebno sveto mašo in pogreb je vodil provincial p. Marjana Čuden ob somaševanju 10. frančiškanov in škofijskega duhovnika Joškota Ipavca, župnika v Kojškem. Prepeval je župniski pevski zbor župnije Nova Gorica Kapela. Pogreba se je udeležilo lepo število ljudi. Naj sobratu p. Rafkoti po naših molitvah dobri Bog izgubo mame nadomesti z milosti moči in vere, da ima sedaj pri Bogu poleg nebeške Matere še eno mogočno priprošnjico.



Praznovanje Porciunkole..... 3

Iz generalne kurije

V svetosti življenja in poznavanju vere.....	4
Hrepeneti po gospodovem duhu v času krize.....	9
Začetna in trajna formacija.....	12
Srečanje s sestrami klarisami in koncepcionistkami v Španiji in na Portugalskem.....	13
Začeti drugačno kulturo srečevanja, celostne ekologije in razvoja.....	14
Istanbul: 17. Trajno usposabljanje za ekumenski in medverski dialog.....	16
Z vašo pomočjo bomo lahko še naprej skrbeli za Sveto deželo in njene otroke.....	18
Generalna kurija: Urad za avtomatizacijo.....	19
Podpis sporazuma z ekumenskim patriarhom Bartolomejem I.....	20
Služenje dialogu in bratsko spremljanje v Turčiji.....	22
Velika noč za žrtve potresa v Siriji in Turčiji.....	24
Spopadi v Sudanu.....	26
Bratska praznovanja na Filipinih.....	27
Vabilo frančiškanom OFM k prostovoljstvu na SDM.....	29
Nova Provinca svetega Antona Padovanskega.....	30
Indija: OFM & OFS praznujeta enotno Frančiškovo obletnico.....	32
Malezija, Singapur in Brunej: ustanovljena avtonomna kustodija sv. Antona.....	33
V službi krščansko-muslimanskega dialoga v Singapurju.....	36
Srečanje frančiškanskih konferenc Azije, Avstralije in Oceanije (FCAO).....	37
Generalni minister in generalni definitor na Madžarskem.....	39
40 let frančiškanske navzočnosti v Vzhodni Afriki.....	41
»Mislimo na svetega očeta«.....	43
Papeževa poslanica za Svetovni dan molitve za skrb stvarstva 2023.....	44

Iz provincialata

Zapisnik 8. redne seje provincialnega definitorija.....	46
Zapisnik 9. redne seje provincialnega definitorija.....	47
Srečanje treh tajništav južnoslovanske konference na Visovcu.....	48
Dan province na Kostanjevici nad Novo Gorico.....	54

Iz življenja bratov in samostanov

Brezje.....	58
Blagoslovitev obnovljene poti iz Gorice na Kostanjevico.....	61
Maribor.....	65
V Nazarjah.....	66
Viške novice.....	68

Teološki in pastoralni izzivi

Smeš v dlaneh.....	70
Počastimo brata Cirila in Metoda.....	71
Podrejena ruska pravoslavna Cerkev.....	72
Priprave na jubilejno sveto leto (2025).....	73
Plečnikov skriti biser.....	75

... in naj molijo za rajne

Marija Magdalena Slejko.....	77
------------------------------	----



Poročila leto 2023 (LXXVI) številka 2

Izdala: Slovenska frančiškanska
provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: p. Krizostom Komar
Odgovarja: p. Marjan Čuden
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
br. Janez Papa

Grafična priprava: Tina Bruno, ZBF
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

Elektronski naslovi skupnosti

Provincialat	provincialni.minister@ofm.si
Definitorij	definitorij@ofm.si
Tajništvo province	tajnik@ofm.si
Prokuratura	prokuratura@ofm.si
Založba BF	zbf@ofm.si
Komisariat	komisariat@ofm.si
Generalna kurija	http://www.ofm.org
e-mail	[ime]@ofm.org [ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econgen, pax, acta, ipd.)

Elektronski naslovi bratov

Ambrož Mušič	ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko	andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak	andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk	andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman	anton.jerman@gmail.com
Benedikt Dejan Emberšič	benediktdejanemberšič@gmail.com
Bernard Goličnik	bernard.golicnik@rkc.si
Bernard Karmanocky	bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik	bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat	bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs	bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus	bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež	boris.markez@rkc.si
Christian Gostecnik	christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič	cirilofm@gmail.com
Darko Žnidaršič	darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpf	p.david.ofm@gmail.com
Edvard Kovač	edvard.kovac@guest.arnes.si
Franci Seničar	franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše	franc.kovse1@gmail.com
Gregor Kos	gregor.kos@rkc.si
Jan Cvetek	jan.cvetek@gmail.com

Jan Dominik Bogataj	jan.dominik.bogataj@rkc.si
Janko Žagar	janko.zagar@hotmail.com
Janez Papa	janez.papa@rkc.si
Krizolog Cimerman	krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar	krizostom.komar@rkc.si
Ksaver Babnik	ksaver.babnik@gmail.com
Mari Osredkar	mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak	marijan.cvitak@ofm.si
Marjan Čuden	marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk	marjan.cuk@rkc.si
Marko Novak	marko.novak@rkc.si
Metod Ogorevc	metod.ogorevc@ofm.si
Mihael S. Vovk	mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc	milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič	miran.spelic@rkc.si
Miran Vidic	miran.vidic.ofm@gmail.com
Niko Žvokelj	niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop	pavle.jakop@gmail.com
Pepi Lebreht	pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih	pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec	peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko	rafaels@libero.it
Regalat Razbočan	regalat@gmail.com
Robert Bahčič	robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc	silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec	simon.peter.berlec@rkc.si
Tadej Inglič	tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec	tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočevár	tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Menart	tomaz.menart@ofm.si
Tomaž Pinter	tomaz.pinter@rkc.si
Vid Lisjak	pater.vid@gmail.com
Viktor Papež	viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek	vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop	zdravko.jakop.ofm@gmail.com



Universalis Fœderatio Præsepistica

